

Wiadomości *Uniwersyteckie*

30 | Nauka i ludzie

Żyjemy w czasach dynamicznych zmian. Rozmowa z dr. Jakubem Olchowskim z Katedry Administracji Publicznej, dyrektorem Centrum Kompetencji Europejskich UMCS w Chełmie

34 | Nauka i ludzie

Drop-out – gdy ścieżka kształcenia się urywa. Rozmowa z dr. hab. Konradem Terpińskim, prof. Uczelni – prodziekanem Wydziału Chemii UMCS

44 | Nasi absolwenci

Bardzo cenię sobie moje badania prowadzone na UMCS. Rozmowa z prof. dr. hab. Mieczysławem Jarońcem z Kent State University w Ohio (USA), absolwentem UMCS

Fot. Michał Piłat

Fot. Bartosz Proll

VIII Dzień Jakości Kształcenia, 16 stycznia 2026 r.

XV Noc Biologów, 16 stycznia 2026 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 13** | Nasze sukcesy
- 15** | Na wydziałach
- 28** | Twarze komercjalizacji

NAUKA I LUDZIE

- 30** | Żyjemy w czasach dynamicznych zmian. Rozmowa z dr. Jakubem Olchowskim z Katedry Administracji Publicznej, dyrektorem Centrum Kompetencji Europejskich UMCS w Chełmie
- 34** | Drop-out – gdy ścieżka kształcenia się urywa. Rozmowa z dr. hab. Konradem Terpiłowskim, prof. Uczelni – prodziekanem Wydziału Chemii UMCS
- 37** | Niezwykła moc muzyki. Rozmowa z dr. hab. Krzysztofem Stachyrą, prof. Uczelni z Katedry Wczesnej Edukacji UMCS
- 40** | Muzyka jest dla mnie syntonią. Rozmowa z prof. dr. hab. Mariuszem Bogdanowiczem – kierownikiem Katedry Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej UMCS

NASI ABSOLWENCI

- 44** | Bardzo cenię sobie moje badania prowadzone na UMCS. Rozmowa z prof. dr. hab. Mieczysławem Jarońcem z Kent State University w Ohio (USA), absolwentem i profesorem honorowym Wydziału Chemii UMCS

WYDARZENIA NAUKOWE

- 47** | Międzygwiazdny przybysz w Układzie Słonecznym

- 48** | Biblioteka UMCS na przełomie 2025 i 2026 r.
- 49** | Grywalizacja w akcji. Za nami „Open Debates & GameLab”
- 50** | Między informacją naukową a kulturą popularną. Wielowymiarowa działalność Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej UMCS
- 52** | Zakończenie projektu „Polski w dobrym stylu”
- 52** | Współpraca z Kuratorium Oświaty w Lublinie

KARTKA Z KALENDARZA

- 53** | Zanim powstał Wydział Filozofii i Socjologii

SPRAWY STUDENCKIE

- 56** | Studenci w centrum uwagi. Rozmowa z mgr. Maciejem Cieciorą – pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Lublin ds. studenckich
- 58** | Podsumowanie styczniowych działań ZUSS UMCS
- 59** | Wystawa plakatów filmowych Festiwalu Pro-Film
- 60** | Styczeń z Agorą Akademicką
- 61** | Kolejna edycja „Energy Security Debate”
- 61** | Zajęcia przemysłowe – chemia w praktyce

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 62** | XXXIV tom serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives” pt. *Spectral Conrad*
- 63** | Multimodalność tekstu medialnego

ŻYCIE KULTURALNE

- 64** | Muzyczny początek roku w Chatce Żaka

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie PL
ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031
Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Magdalena Cichocka, Ewa Kawalko-Marczuk (redaktor naczelny), Michał Piłat (fotograf), Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skatecka, Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpracownicy: Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabrys-Sławińska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Urszula Lewartowicz,

Julia Maj, Kamil Michaluk, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Adrian Skubiszewski, Maciej Szymboniak, Paulina Turyło-Nowak, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Emart Design, info@skladgazet.pl,
<https://skladgazet.pl>

Druk: Drukarnia ZAPOL Sobczyk Sp.k. (Szczecin)

Nakład: 420 egzemplarzy

Okladka: XV Noc Biologów na UMCS, fot. Bartosz Proll

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Drop-out tematem VIII Dnia Jakości Kształcenia

Drop-out – jak zatrzymać studenta w świecie nauki? – pod tym hasłem odbył się VIII Dzień Jakości Kształcenia na UMCS. 16 stycznia na Wydziale Chemii spotkali się nauczyciele akademicki oraz osoby zajmujące się dydaktyką i jakością kształcenia, by porozmawiać o zjawisku rezygnacji ze studiów oraz sposobach wzmacniania zaangażowania studentów.

Wydarzenie otworzyła prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, która podkreśliła:

„Bardzo się cieszę, że tym razem na moim macierzystym Wydziale mamy okazję porozmawiać o sprawach ważnych dla dydaktyki i jakości kształcenia. Drop-out, czyli rezygnacja ze studiów przed uzyskaniem dyplomu, to – jak pokazują raporty – powszechne zjawisko w Polsce. (...) Jak je właściwie ocenić? Co na to wpływa? O tym dzisiaj porozmawiamy.

Głos zabrała także dziekan dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS, która zapoznała zebranych z działalnością Wydziału Chemii. Część plenarna rozpoczęła się wystąpieniem prodziekana WCh dr. hab. Konrada Terpiłowskiego, prof. UMCS pt. „Drop-out – kiedy student znika. O przyczynach, emocjach i odpowiedzialności uczelni”. Naukowiec omówił najczęstsze powody rezygnacji studentów ze studiów, zwracając uwagę zarówno na różnorodne czynniki zewnętrzne

i organizacyjne, jak i rolę uczelni w przeciwdziałaniu temu zjawisku.

Następnie Urszula Wojtczak-Kokoszkiwicz, zastępca Dyrektora Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, zaprezentowała, jak można wykorzystać dane z systemu USOS, ankiet studenckich i ocen w procesie diagnozowania zagrożeń drop-outem. Kolejne wystąpienie, przygotowane przez dr. Witolda Zawadzkiego, dotyczyło tutoringu w dydaktyce akademickiej jako nowoczesnej metody indywidualnego wsparcia studentów i budowania ich motywacji do rozwoju naukowego.

Po części plenarnej odbył się panel dyskusyjny pt. „Jak zatrzymać studenta? Wspólna odpowiedzialność za jakość kształcenia?”, moderowany przez prof. Dorotę Kołodyńską. W dyskusji udział wzięli: dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS – dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Alicja Borzęcka-Szajner – dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Monika Kotlarz-Koza – psycholog w CKiOŚ, dr Jakub Czerniak, prof. UMCS z Wydziału Ekonomicznego oraz Oliwia Siewierska – studentka z Wydziału Chemii. Paneliści omówili rolę nauczycieli akademickich, administracji i systemów wsparcia w przeciwdziałaniu rezygnacji ze studiów, a także znaczenie dialogu ze studentami.

Uczestnicy wzięli również udział w ciekawych warsztatach. Zasady tworzenia i wydawania mikropoświadczeń na UMCS przybliżyli Małgorzata Grad-Grudzińska i Rafał Moczadło z Biura ds. Zdalnego Kształcenia CKiOŚ. Z kolei dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. UMCS poprowadziła warsztat „Praca ze studentem wybitnym”, koncentrując się na identyfikowaniu potencjału studentów szczególnie uzdolnionych oraz metodach ich wspierania. Barbara Uljasz, kierowniczka Biura Promocji i Popularyzacji Nauki Centrum Promocji, opowiedziała o roli popularyzacji nauki w budowaniu zaangażowania studentów i przeciwdziałaniu drop-outowi.

VIII Dzień Jakości Kształcenia stał się okazją do pogłębionej refleksji nad przyczynami rezygnacji ze studiów oraz wymiany dobrych praktyk w zakresie wspierania studentów i doskonalenia jakości kształcenia.

Katarzyna Skątecka

Fot. Michał Pita

◀ Otwarcie VIII Dnia Jakości Kształcenia. Od lewej: prof. Beata Cristóvão i prof. Dorota Kołodyńska

Ikona polskiej chóralistyki. Jubileusz prof. Urszuli Bobryk

16 stycznia w Filharmonii im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie odbył się wyjątkowy koncert symfoniczny, który stał się doniosłym zwieńczeniem obchodów 40-lecia pracy artystycznej prof. dr hab. Urszuli Bobryk – dyrygentki, chórmistrzyni i kierowniczką artystyczną Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej. Jubileusz ten był nie tylko okazją do uhonorowania imponującego dorobku artystycznego Pani Profesor, lecz także świętem wielopokoleniowej wspólnoty chóralnej, jaką od czterech dekad nieprzerwanie kształtuje, rozwija i uwrażliwia na piękno muzyki.

Wieczór miał szczególnie uroczysty charakter, a jego program podkreślał zarówno duchowy, jak i emocjonalny wymiar muzyki chóralno-symfonicznej. W pierwszej części koncertu zabrzmiało *Nisi Dominus RV 608* Antonia Vivaldiego – dzieło barokowe, w którym medytacyjna powaga psalmu łączy się z klarownością formy i ekspresją melodyczną. Następnie publiczność miała okazję uczestniczyć w polskim prawykonaniu *La Pasión según Astor* Martina Palmeriego – utworu odważnie zestawiającego tradycję oratoryjną z żywiołem argentyńskiego tango nuevo, niosącego silny ładunek emocjonalny i dramaturgiczny.

Na scenie wystąpili: Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Lubelskiej, Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej, prof. dr hab. Piotr Olech (kontratenor), prof. dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak (akordeon) oraz sam kompozytor – Martin Palmeri przy fortepianie. Całość poprowadziła prof. Urszula Bobryk, której interpretacja obu dzieł spotkała się z entuzjastycznym przyjęciem publiczności i była potwierdzeniem artystycznej dojrzałości, wrażliwości oraz konsekwencji w budowaniu brzmienia zespołu.

Jubileuszowy koncert stał się również okazją do uhonorowania prof. Urszuli Bobryk prestiżowymi wyróżnieniami. Jubilatka otrzymała m.in. Złotą Odznakę z Brylantem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr – najwyższe odznaczenie tej organizacji oraz Lubelski Laur Dziedzictwa Kulturowego, przyznawany przez Marszałka Województwa Lubelskiego w uznaniu szczególnych zasług dla kultury i dziedzictwa regionu.

Fot. Urząd Miasta Lublin

↑ Prof. Urszula Bobryk

Fot. Łukasz Fagadek / Filharmonia Lubelska

Czterdzieści lat pracy artystycznej prof. Urszuli Bobryk to czas nieprzerwanego kształtowania życia muzycznego Uczelni, budowania renomy Chóru Akademickiego UMCS w kraju i za granicą oraz wychowania licznych dyrygentów i muzyków. To także przykład konsekwentnego łączenia działalności artystycznej z dydaktyką i odpowiedzialnością akademicką.

W symbolicznym geście aktualny skład Chóru Akademickiego UMCS postanowił uhonorować swoją Dyrygentkę w sposób szczególny – jej imieniem i nazwiskiem została oficjalnie nazwana jedna z gwiazd. Ten gest, wymykający się ziemskim kategoriom nagród i odznaczeń, stał się piękną metaforą drogi artystycznej prof. Urszuli Bobryk.

Z okazji jubileuszu 40-lecia pracy artystycznej składamy Pani Profesor najserdeczniejsze życzenia: dalszych inspirujących projektów, niegasnącej pasji, zdrowia oraz satysfakcji z pracy, która od lat rozbrzmiewa nie tylko na estradach, lecz także w sercach tych, których Pani Profesor uczy słuchać i rozumieć muzykę.

Ihor Kolisnichenko

Współpraca z Uniwersytetem Palackiego

W dn. 8–9 stycznia rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prorektorzy: dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS i prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek odbyli roboczą wizytę w Uniwersytecie Palackiego w Ołomuńcu (Czechy). Jej celem było podsumowanie dotychczasowych efektów oraz określenie planów współpracy na nową kadencję władz czeskiej uczelni. Wizyta odbyła się na zaproszenie prof. Michaela Kohajdy, który pełni funkcję rektora UPOL od 2025 r.

Najważniejszym elementem programu było spotkanie władz UMCS z kolegium rektorskim Uniwersytetu Palackiego. Uczestniczyli w nim: rektor UPOL prof. Michael Kohajda, prorektor ds. współpracy międzynarodowej prof. Ivona Barešová, prorektor ds. studiów doktorskich i młodych naukowców

Spotkania na Uniwersytecie Palackiego ↓

prof. Miroslav Dopita, kwesor prof. Jiří Drábek oraz kierownik Katedry Geoinformatyki UPOL prof. Vít Voženílek (*visiting professor* UMCS w Katedrze Geomatyki i Kartografii).

Zebrani dyskutowali m.in. o dotychczas realizowanych projektach oraz o rozwoju współpracy obu uniwersytetów w sferze nauki, dydaktyki, kultury i sportu akademickiego. Omówiono doświadczenia płynące z kooperacji jednostek UPOL z Wydziałami UMCS: Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Filologicznym, Prawa i Administracji, a także konkretne efekty wspólnych działań z Instytutami: Archeologii, Historii oraz Pedagogiki, Katedrami: Immunobiologii, Tekstologii i Gramatyki Języka Polskiego, Geomatyki i Kartografii oraz Pracownią Etnolingwistyczną i Szkołą Doktorską Nauk Ścisłych.

Archiwum prywatne Zbigniewa Pastuszaka

Archiwum prywatne Zbigniewa Pastuszaka

Istotną część rozmów poświęcono rozwojowi współpracy z Instytutem Fizyki, w tym projektowi uzyskanemu w ramach konkursu Weave-UNISONO w grudniu 2025 r. pt. „Hematene: a gateway to unique two-dimensional non-van der Waals systems allowing disclosure of emerging magnetic phenomena at nanoscale” (jednostka wiodąca: Uniwersytet Palackiego, kierownikiem ze strony UPOL jest dr Jan Filip, a z ramienia UMCS – prof. dr hab. Ryszard Zdyb).

W programie wizyty znalazło się także robocze spotkanie z kierownictwem Instytutu CATRIN (Czeski Instytut Zaawansowanych Technologii i Badań Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu) oraz przedstawicielami wydziałów, z którymi współpracują jednostki UMCS.

W rozmowach uczestniczyli: dyrektor CATRIN prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.; dr Jan Filip, Ph.D.; dr Martin Kudláček, Ph.D.; RNDr. Jan Brus, Ph.D.; dr Radek Barvík, Ph.D.; prof. Pavel Banáš, Ph.D.; prof. Michal Otyepka, Ph.D.; JUDr. Mgr. Michal Malacka, Ph.D., MBA; JUDr. Monika Mendel, Ph.D.; dr Ondřej Křištof, Ph.D.; Tereza Kalousková; RNDr. Vít Voženílek, CSc.

Przedstawiciele UMCS spotkali się także z dziekanem Wydziału Kultury Fizycznej dr. Michałem Kudláčkem, odbyli wizytę w BALUO – Centrum Kultury Fizycznej i Badań Diagnostycznych UPOL oraz zwiedzili uczelniane centrum nauki Pevnost Poznání.

Prowadzone rozmowy dotyczyły aktualnych i potencjalnie nowych obszarów współpracy naukowej, dydaktycznej i komercjalizacyjnej pomiędzy uczelniami.

Z kolei 29 stycznia UMCS odwiedzili dr Michal Malacka (były prorektor ds. strategii i spraw regionalnych, obecnie zatrudniony w Katedrze Prawa Międzynarodowego i Europejskiego UPOL) i prof. Vít Voženílek.

Goście spotkali się z władzami UMCS: rektorem prof. Radosławem Dobrowolskimi, prorektorami prof. Arkadiuszem Berezą, prof. Zbigniewem Pastuszakiem oraz przedstawicielami władz dziekańskich Wydziału Prawa i Administracji: dr. hab. Wojciechem Mojskim, prof. UMCS; dr. hab. Bartoszem Liżewskim, prof. UMCS; dr. hab. Kamilem Sikorą, prof. UMCS oraz dr. hab. Pawłem Szczęśniakiem, prof. UMCS z Katedry Prawa Finansowego. Wizyta była poświęcona kontynuacji naukowej i dydaktycznej współpracy akademickiej m.in. z WPiA i rozwojowi regionalnemu.

Uniwersytet Palackiego (cz. Univerzita Palackého) to uczelnia z długoletnią tradycją. Założony w XVI w. jest najstarszym uniwersytetem na Morawach i drugim najstarszym uniwersytetem w Republice Czeskiej. Dziś jest to nowoczesna uczelnia wyższa z bogatą ofertą studiów i szeroką działalnością naukowo-badawczą.

*Katarzyna Skątecka
Magdalena Wołoszyn-Mróz*

↑ Spotkanie
na UMCS

Gdy nauka nie śpi. Noc Biologów na UMCS

16 stycznia na Wydziale Biologii i Biotechnologii można było zajrzeć do wnętrza komórki, poznać tajemnice ludzkiego mózgu, dowiedzieć się, w jaki sposób chronić przyrodę i jak biologia wpływa na świat. Tego dnia na naszej Uczelni już po raz 15. odbyła się Noc Biologów, czyli wydarzenie, które zamienia sale wykładowe i laboratoria w przestrzenie pełne eksperymentów, fascynującej wiedzy i naukowych inspiracji.

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Noc Biologów 2026 uroczystie otworzył rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski wraz z dziekan dr hab. Anną Matuszewską, prof. UMCS, która przywitała wszystkich obecnych i powiedziała:

„Hasło przewodnie tegorocznej edycji brzmi: „Biologia pełna sygnałów – odkryj, jak mówi życie”. Mam nadzieję, że warsztaty i wykłady odpowiedzą na pytania, które związane są z tym hasłem. Będą też okazją, żeby zajrzeć za kulisy pracy biologa i biotechnologa i zobaczyć, jak wiedza i badania mogą przełożyć się na konkretne rozwiązania dla społeczeństwa.

Prof. Anna Matuszewska zaprosiła też do obejrzenia wystawy fotograficznej autorstwa członków Studenckiego Koła Fotografii Przyrodniczej, które działa pod opieką dr hab. Marka Kucharczyka, prof. UMCS.

Kilka słów do zebranych powiedziała dr Joanna Strubińska – koordynatorka Nocy Biologów na Wydziale Biologii i Biotechnologii:

„Chciałabym Państwu uzmysłowić, jak duże jest to wydarzenie pod względem organizacyjnym. Uczestnikom proponujemy kilka wykładów online, 3 wykłady stacjonarne, 4 wystawy oraz 25 różnorodnych zajęć. W inicjatywę jest zaangażowanych 14 jednostek, 12 katedr (...), 2 pracownie i 8 kół naukowych.

Podczas inauguracji wydarzenia obecni byli m.in. prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, kwestor Katarzyna Komotajtis, prodziekan ds. studenckich WBiB prof. dr hab. Monika Janczarek i dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych dr hab. Grzegorz Janusz, prof. UMCS.

W programie znalazły się m.in. wykłady popularnonaukowe, warsztaty laboratoryjne, quizy, pokazy i spotkania z naukowcami oraz studentami. Uczestnicy przyjrzeni się badaniom biologicznym, poznali nowoczesne metody pracy w laboratoriach, a także przekonali się, jak ważna w codziennym życiu jest biologia.

Noc Biologów 2026 była doskonałą okazją do zdobywania wiedzy i odkrywania pasji przyrodniczych. Jak co roku wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem.

Uczestnicy podkreślali, że zaletą tych spotkań jest bezpośredni kontakt z naukowcami i studentami, możliwość zadawania pytań i samodzielnego wykonywania doświadczeń.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Powołania do Rady Młodych Naukowców

14 stycznia odbyło się pierwsze w 2026 r. spotkanie Rady Młodych Naukowców UMCS. W zebraniu wzięli udział rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki oraz członkowie i członkinie Rady.

Spotkanie rozpoczęło się od uroczystego wręczenia nominacji, które otrzymało 7 osób reprezentujących różne dyscypliny nauki. Do Rady dołączyli: dr Karolina Burno-Kaliszuk (Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach), dr Anna Gajos-Balińska (Instytut Informatyki i Matematyki), dr Beata Podstawka (Instytut Ekonomii i Finansów), dr Ricardo Rato Rodrigues (Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa), dr Andrzej Stawicki (Instytut Socjologii), dr Robert Stępień (Instytut Historii), dr Mateusz Sobiech (Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach).

W drugiej części obrad przewodnicząca RMN dr Lyubov Klapkiv z Instytutu Ekonomii i Finansów przedstawiła podsumowanie przedsięwzięć i inicjatyw naukowych zrealizowanych przez Radę w 2025 r. Omówiła również plany na rok bieżący. Wśród zaplanowanych inicjatyw znalazła się m.in. kontynuacja popularnego cyklu spotkań „O nauce bez spiny”, w ramach którego młodzi naukowcy mają okazję rozmawiać z uznanymi badaczami reprezentującymi różne dyscypliny. Zapowiedziano także cykl spotkań z naukowcami koordynowanych przez dr Elżbietę Szulc-Wałeczką (Instytut Nauk o Polityce i Administracji). Podkreślono znaczenie aktywnego udziału członków Rady w kształtowaniu jej przyszłych struktur i kierunków działania. Spotkanie sprzyjało budowaniu współpracy i wzmacnianiu zaangażowania w dalszą działalność RMN.

Mateusz Sobiech

Konferencja Study in Poland

W dn. 28–30 stycznia na Uniwersytecie Jagiellońskim odbyła się konferencja „Studenci zagraniczni w Polsce 2026” dotycząca strategii umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego, zorganizowana pod hasłem „Umiędzynarodowienie wobec nowych wyzwań”. Wydarzenie odbyło się w ramach programu „Study in Poland” prowadzonego wspólnie przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Fundację Edukacyjną „Perspektywy”.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele wielu ośrodków akademickich. Nie mogło na niej zabraknąć również reprezentantów naszego Uniwersytetu. W wydarzeniu wzięli udział: prof. dr hab. Dorota Kołodyńska (prorektor ds. studentów i jakości kształcenia), dr Olga Pliszczyńska-Mokijewska (dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej), Monika Piątek (Zespół ds. Rekrutacji Anglojęzycznej) i dr Taras Bondarenko (Zespół ds. Rekrutacji Polskojęzycznej).

Prof. Dorota Kołodyńska wzięła udział w sesji plenarnej pt. „Studenci polonijni w centrum uwagi”, zaś

Archiwum prywatne Doc. D. Kołodyńskiej

dr Olga Pliszczyńska-Mokijewska była panelistką podczas sesji dotyczącej budowania kultury umiędzynarodowienia w polskich uczelniach.

W trakcie wydarzenia rozmawiano m.in. o Centrach Innowacji Erasmus+ InnHUB. Przypomnijmy, że od niedawna UMCS jest gospodarzem takiego Centrum.

Konferencja „Studenci zagraniczni w Polsce 2026” odbyła się pod patronatem ministra nauki i szkolnictwa wyższego Marcina Kulaska.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Mokradła w centrum uwagi

30 stycznia na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyły się obchody IX Światowego Dnia Mokradeł, wydarzenia organizowanego przez Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS, którego idea zrodziła się z inicjatywy studentów i pracowników naszej Uczelni. W tym roku po raz trzeci współorganizatorem był Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych.

Fot. Michał Zembrowski

↑ Laureaci konkursu „W krainie bagien i moczarów” oraz organizatorzy Światowego Dnia Mokradeł na UMCS

Fot. Michał Piat

↑ Dr hab. Wiktor Kotowski, prof. UW

Wydarzenie skierowane było przede wszystkim do młodzieży szkół średnich. Udział w nim wzięło 172 uczniów z sześciu szkół z Lublina, Świdnika i Dębina. W organizację aktywnie zaangażowali się pracownicy Wydziału, ZLPK, Sekcji Briologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego oraz studenci kierunków: geografia, geoinformatyka, gospodarka przestrzenna, geografia wojskowa i zarządzanie kryzysowe oraz turystyka i rekreacja, w tym działający w kołach naukowych. Pojawili się również zaproszeni goście reprezentujący administrację i instytucje ochrony środowiska, m.in. Beata Siewicz – dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, Marcin Troć – dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie, Emilia Flis – zastępca Dyrektora Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz przedstawiciele Poleskiego Parku Narodowego.

Obchody otworzyła dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS – dziekan WNoZGiP, a następnie głos zabrali: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS oraz Paweł Łapiński – dyrektor ZLPK. Zwrócili uwagę, jak ważną rolę pełnią mokradła w funkcjonowaniu naszej planety oraz wskazali na potrzebę edukacji różnych grup społecznych w tej kwestii. Sesję wykładową referatem „Bagna i ludzie – kiedyś, teraz i w przyszłości” rozpoczął dr hab. Wiktor Kotowski, prof. UW (Uniwersytet Warszawski, Centrum Ochrony Mokradeł). Kolejna prelekcja, której autorami byli: dr Grażyna Szymczak (Ogród Botaniczny UMCS), dr hab. Stanisław Chmiel prof. UMCS, dr Joanna Sposób, dr Katarzyna Mięsiak-Wójcik (INoZiŚ UMCS), poświęcona była mokradłom miejskim jako elementom adaptacji miast do współczesnej zmiany klimatu. Przedstawiono w niej działania badawcze i aplikacyjne prowadzone w ramach projektu „WaterGardens” (Interreg Polska – Ukraina), realizowanego z udziałem UMCS.

Następnie odbyła się dyskusja o roli młodych w ochronie mokradeł, do której pretekstem było powołanie 21 stycznia 2026 r. Młodzieżowego Punktu Kontaktowego Konwencji Ramsarskiej w Polsce. Rozmowę z pełniącym to stanowisko Michałem Szczepańskim przeprowadziła Maja Brzóska, studentka geografii.

Istotną częścią wydarzenia był panel warsztatowy obejmujący 10 tematycznych zajęć. Uczniowie uczestniczyli m.in. w quizach przyrodniczych, warsztatach

botanicznych i laboratoryjnych, komputerowych analizach GIS i danych satelitarnych programu Copernicus oraz w warsztatach poświęconych czynnej ochronie mokradeł w obszarach Natura 2000. Zajęcia przygotowali i prowadzili pracownicy oraz studenci UMCS, a także przedstawiciele współpracujących z uczelnią towarzystw naukowych i instytucji, w tym ZLPK, RDOŚ w Lublinie oraz Sekcji Briologicznej PTB. Uczniowie mogli sprawdzić swoją wiedzę w konkursie „W krainie bagien i moczarów”.

Na tym nie kończą się obchody święta mokradeł. Na przełom lutego i marca tego roku na terenie rezerwatu Bagno Serebryskie w Chełmskim Parku

Krajobrazowym zaplanowana została akcja czynnej ochrony jęczyczki syberyjskiej – rośliny związanej z mokradłami. W pracach terenowych pod nadzorem specjalistów z Ogrodu Botanicznego UMCS udział wezmą pracownicy Wydziału oraz służba LPK. Natomiast w przyszłym roku na początku lutego na naszym Uniwersytecie odbędzie się konferencja „Pakt dla mokradeł III”.

Jakub Skibiński

Alicja Sulima

Katarzyna Mięsiak-Wójcik

Magdalena Suchora

Sylwester Wereski

Współpraca z Izłą Administracji Skarbowej

Prowadzenie wspólnych badań i dydaktyki, propagowanie działalności w dziedzinie zabezpieczenia finansów państwa, a także podnoszenie kwalifikacji kadry i studentów UMCS oraz pracowników Służby Celno-Skarbowej i Izby Administracji Skarbowej – to tylko niektóre z zadań, jakie będą realizowane dzięki współpracy Uczelni i IAS w Lublinie.

21 stycznia rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i dyrektor IAS w Lublinie Jarosław Edeński podpisali porozumienie w zakresie wspólnej działalności szkoleniowo-dydaktycznej i promocyjnej.

W spotkaniu wzięli również udział prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką UMCS, dr hab. Tomasz Białowas, prof. UMCS i dr hab. Piotr Witkowski, prof. UMCS z Wydziału Ekonomicznego oraz Michał Deruś – rzecznik prasowy IAS.

W maju 2025 r. zawarto umowę ramową o współpracy Wydziału Prawa i Administracji UMCS z Izłą Administracji Skarbowej w Lublinie. Wiązało się to

m.in. z nowymi możliwościami dla studentów kierunku prawno-administracyjnego oraz doradztwa podatkowego i administracji skarbowej. Podpisane w tym roku porozumienie obejmuje całą Uczelnię. Będzie realizowane m.in. w zakresie rozpoznania oczekiwań rynku pracy, budowania bazy dobrych praktyk w obszarze praktycznego kształcenia studentów UMCS, prac doradczo-opiniotawczych, badawczych i dydaktycznych. Porozumienie stanowi ważny krok w kierunku integracji zasobów naukowych Uniwersytetu z praktycznym doświadczeniem administracji skarbowej.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

„Dziewczyny na ścisłe – bądź jak Maria!”

21 stycznia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbyło się spotkanie „Dziewczyny na ścisłe – bądź jak Maria!” skierowane do uczniów klas ponadpodstawowych z województwa lubelskiego. Gośćmi specjalnymi były Natalia Kałucka – mistrzyni świata i Europy we wspinaczce sportowej i zdobywczyni Pucharu Świata oraz Aleksandra Kałucka – medalistka olimpijska z Paryża.

Wydarzenie miało formułę łączącą warsztaty naukowe (matematyczne, fizyczne, chemiczne, kryminalistyczne, z druku 3D przygotowane przez studentów z kół naukowych) ze spotkaniem inspiracyjnym. W jego trakcie sportsmenki opowiedziały o tym, jak godzić wymagającą karierę sportową ze studiami, w jaki sposób radzić sobie ze stresem oraz jak pokonywać bariery. Uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań. Obejrzel też film pt. „Mistrzyni”. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem.

Celem inicjatywy „Dziewczyny na ścisłe – bądź jak Maria!” jest promowanie studiów na kierunkach ścisłych

Fot. Michał Piat

i technicznych oraz przełamywanie stereotypu, że są one wyłącznie domeną mężczyzn. Hasło ma inspirować młodzież do wyboru takich kierunków studiów jak matematyka, fizyka, chemia, informatyka i inżynieria druku 3D oraz pokazać, że sukces w tych dziedzinach jest dostępny dla każdego – niezależnie od płci.

Organizatorami spotkania byli: Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki, Wydział Chemii, Kursy Maturalne/Uniwersytet Dziecięcy.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpraca UMCS z USK nr 1 w Lublinie

28 stycznia rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski podpisał list intencyjny dotyczący współpracy z Uniwersyteckim Szpitalem Klinicznym nr 1 w Lublinie, reprezentowanym przez dyrektora ds. finansów i rozwoju Krzysztofa Łydę.

Dokument dotyczy świadczenia usług profilaktycznej opieki zdrowotnej dla pracowników UMCS oraz określenia ram współpracy, która będzie opierać się na zasadach partnerstwa, wzajemnego szacunku i transparentności z uwzględnieniem standardów jakości obowiązujących w opiece zdrowotnej i bezpieczeństwa pracowników.

W spotkaniu uczestniczyli również prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, kanclerz Małgorzata Stręciwilk i dyrektor Centrum Kadrowo-Płacowego Agnieszka Krukowska.

Fot. Bartosz Prohl

Od 1 lutego miejscem świadczenia usług profilaktycznej opieki zdrowotnej dla pracowników UMCS jest Poradnia Medycyny Pracy, która mieści się przy ul. Mariana Langiewicza 6A w Lublinie.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

UMCS liderem projektu Lubelskiej Sieci NAWA-EURAXESS

Nasz Uniwersytet odniósł kolejny sukces w programie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, mającym na celu utworzenie i rozwijanie sieci NAWA-EURAXESS w województwie lubelskim. Projekt pn. „AIM-Attracting International Minds. Lubelska Sieć NAWA-EURAXESS” jest inicjatywą naszej Uczelni, odpowiadającą na potrzebę skoordynowania działań w ramach procesu przyjmowania i obsługi naukowców z zagranicy. Będzie realizowany od lutego 2026 do września 2028 r.

UMCS jako lider projektu razem z partnerami ze Związku Uczelni Lubelskich: Uniwersytetem Przyrodniczym, Politechniką Lubelską, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim oraz Uniwersytetem Medycznym będzie realizować zadania związane z profesjonalizacją wymienionego procesu.

Podejmowane działania będą się koncentrować na kompleksowym wsparciu zagranicznych naukowców i ich rodzin w trakcie adaptacji do nowego otoczenia, zachęcaniu ich do aktywnego uczestnictwa w życiu naszego miasta i regionu oraz integracji ze społecznością lokalną, a także na budowaniu atrakcyjności Lubelszczyzny jako miejsca przyjaznego rozwojowi zawodowemu. Ponadto planowane są różnorodne szkolenia

dla kadry obsługującej procesy związane z przyjmowaniem naukowców zagranicznych.

Pozyskane środki w kwocie niemal 600 tys. zł przeznaczone zostaną m.in. na realizację działań szkoleniowych, integracyjnych oraz budujących markę Lublina i regionu jako miejsca sprzyjającego umiędzynarodowieniu.

UMCS od lat pełni rolę regionalnego lidera w zakresie integracji naukowców i doktorantów z zagranicy, a od ponad roku jest również członkiem europejskiej sieci EURAXESS. W ramach projektu nasz Uniwersytet będzie koordynować prace nad utworzeniem regionalnej sieci obejmującej całe województwo lubelskie, która zrzeszać będzie uczelnie, jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe wspierające proces przyjmowania i obsługi cudzoziemców.

Z ramienia UMCS za przygotowanie i realizację projektu odpowiada Centrum Współpracy Międzynarodowej, które od lat angażuje się w zwiększanie poziomu umiędzynarodowienia Uczelni, m.in. poprzez realizację projektów w ramach programu Horyzont Europa, wdrażanie strategii HR Excellence in Research, reprezentowanie UMCS w sieci EURAXESS oraz prowadzenie Welcome Center for Foreign Academics.

Katarzyna Skąlecka

UMCS w THE World University Rankings by Subject 2026

Nasz Uniwersytet po raz kolejny znalazł się w zestawieniu Times Higher Education World University Rankings by Subject, który jest jednym z najbardziej cenionych rankingów szkół wyższych na świecie.

W tegorocznym zestawieniu sklasyfikowane zostały następujące dziedziny naukowe: prawo (z najwyższym wynikiem 401+), nauki humanistyczne i sztuka (miejsce 601–800), pedagogika (801+), nauki przyrodnicze (miejsce 801–1000), nauki społeczne (miejsce 1001+) oraz nauki fizyczne (miejsce 1251+).

Ranking THE World University Rankings by Subject cieszy się uznaniem środowiska akademickiego, władz uczelni, partnerów biznesowych oraz ekspertów branżowych. Ocena opracowywana jest przy użyciu kompleksowej i sprawdzonej metodologii (podobnie jak w głównym zestawieniu THE World University Rankings), opartej na 5 filarach: kształceniu, środowisku badawczym, jakości prowadzonych badań, współpracy z przemysłem oraz perspektywie międzynarodowej.

Diana Szczepańska

Dr Kamil Lemanek laureatem Lubelskiej Nagrody Naukowej

Droczną Lubelską Nagrodę Naukową im. Profesora Edmunda Prosta otrzymał dr Kamil Lemanek z Katedry Logiki i Kognitywistyki. Nagrodę, zwaną też „Lubelskim Noblem”, przyznano za *Metasemantics and Possible Expressions* – pracę dotyczącą znaczenia słów w codziennym języku.

Podczas gali 7 stycznia władze rektorskie Uczelni reprezentowali rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Beza, prof. UMCS.

Dr Kamil Lemanek jest Amerykaninem polskiego pochodzenia. W 2023 r. na Uniwersytecie Warszawskim obronił rozprawę doktorską pt. „O języku naturalnym i możliwości”. Obecnie pracuje na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS. Jego zainteresowania badawcze obejmują m.in. język naturalny i filozofię umysłu.

Fot. Krzysztof Radził / Polskie Radio Lublin

↑ Od lewej: prof. Andrzej Wac-Włodarczyk i dr Kamil Lemanek

Lubelska Nagroda Naukowa przyznawana jest od 2000 r. Kandydatów zgłaszają rady wydziałów, a wyłaniają rektorzy lubelskich uczelni. Od 2008 r. nosi imię zmarłego prezesa Towarzystwa prof. Edmunda Prosta.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

UMCS z tytułem ESCI Champion 2025–2027

W 2025 r. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej został wybrany przez Komisję Europejską jako ESCI (European Student Card Initiative) Champion na lata 2025–2027. Wyróżnienie przyznano za wybitne osiągnięcia we wdrażaniu inicjatywy Erasmus Without Paper (EWP).

W tegorocznej edycji konkursu ESCI Champions wzięły udział 123 uczelnie z 30 krajów Europy. UMCS znalazł się w gronie instytucji, które zostały najwyżżej ocenione pod względem skuteczności i jakości cyfryzacji procesów obsługi mobilności w programie Erasmus+.

EWP to europejska inicjatywa mająca na celu pełne przejście na cyfrową obsługę mobilności akademickiej, w tym rezygnację z papierowej dokumentacji. Obejmuje ona m.in. cyfrową obsługę umów bilateralnych oraz Learning Agreements, usprawniając współpracę między uczelniami partnerskimi i znacząco

ułatwiając procesy administracyjne po stronie studentów i pracowników.

Przyznane wyróżnienie jest efektem wielomiesięcznej pracy zespołów zaangażowanych w realizację programu Erasmus+, zarówno w Biurze Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych, jak i na wydziałach. Komisja Europejska doceniła m.in. konsekwentne wdrażanie rozwiązań EWP, integrację systemów uczelnianych oraz wysoki poziom wsparcia oferowanego uczestnikom mobilności.

UMCS od lat aktywnie działa na rzecz zwiększania dostępności i jakości mobilności akademickiej. Tytuł ESCI Champion potwierdza pozycję Uniwersytetu jako jednego z liderów cyfrowej transformacji w szkolnictwie wyższym w Europie. Uczelnie wyróżnione tytułem ESCI Champion spotkają się we wrześniu w Göteborgu podczas inauguracyjnego wydarzenia.

Oleksandr Shtanhret

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Eliza Duda, studentka III roku malarstwa, znalazła się w gronie 15 finalistów konkursu artystycznego „NOWA FALA. MALARSTWO”, organizowanego przez Galerię Seka Art. Konkurs, realizowany we współpracy z firmą Dr Irena Eris oraz Hotelem SPA Dr Irena Eris Wzgórza Dylewskie, ma na celu odkrywanie i prezentację najciekawszych młodych twórców polskiego malarstwa współczesnego poniżej 35. roku życia.

Wystawy

17 stycznia w Galerii KONT przy ul. Zana 11 w Lublinie odbyło się otwarcie wystawy „Pozaginania rysunkowe. Reaktywacja”. Uczestnicy: Robert Kuśmrowski, Agnieszka Dudek, Mariusz Tarkawian, Kinga Wójtowicz, Yuliia Berun, Adrianna Grabowska, Milena Puła, Kamil Stańczak, Julia Wojtowicz, Małgorzata Gorzelewska-Namiota, Anna Horbunowa, Małgorzata Kot, Anastasiia Kashtalian, Marta Fic, Kaja Kurczuk, Viktoriya Kaliadziuk, Filip Golczewski, Marcelina Tomaka, Kseniya Douhal, Jan Gryka, Szymon Popielec.

20 stycznia w Galerii A10 Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. C.K. Norwida w Lublinie odbyło się otwarcie wystawy dr hab. Joanny Polak, prof. UMCS pt. „Twórca w procesie”. Autorka, absolwentka wymienionego liceum, pokazała zarówno najnowsze realizacje artystyczne, jak i wczesne próby z okresu nauki. Wśród prezentowanych prac znalazły się animacje, robocze storyboardy, „recepty” filmowe, pierwsze rysunki, szkolna tkanina artystyczna oraz obrazy ze studiów, ukazujące proces twórczy i poszukiwanie własnego języka artystycznego.

22 stycznia odbył się wernisaż wystawy studenta Kacpra Gaczekowskiego pt. „Proces”, zorganizowanej w ramach współpracy Młodzieżowego Domu Kultury nr 2 w Lublinie oraz Wydziału Artystycznego UMCS. Ekspozycja obejmuje prace rysunkowe i graficzne z lat 2023–2025 oraz stanowi zapis drogi twórczej, jaką artysta przeszedł w tym okresie. Autor zestawia prace rysunkowe o charakterze studyjnym z bardziej ekspresyjnymi,

silnie nacechowanymi emocjonalnie grafikami. To świadome połączenie pozwala uchwycić różne etapy twórczych poszukiwań i unaocznic tytułowy proces – nauki, rozwoju i dojrzwania jako aspirującego artysty, studenta i członka społeczeństwa.

Koncerty

27 stycznia w Małej Sali Widowiskowej ACKiM UMCS Chatka Żaka odbył się koncert studentów kierunku jazz i muzyka estradowa Wydziału Artystycznego UMCS pt. „Polski BIGBIT”, inspirowany muzyką polskiego bigbitu lat 60. i 70. Opieka artystyczna: prof. dr hab. Mariusz Bogdanowicz. Wykonawcy: Agata Borsuk, Inez Czajkowska, Dominika Gałka, Alicja Iwan, Alisa Kolyada, Justyna Socha, Adrian Litewka, Aleksandra Nawara, Amelia Wiatrak, Eliza Smolarek, Lech Leszczyński, Gabriel Cebryk, Jan Ziemian, Dmytro Bilokon, Piotr Szot, Paweł Bartoszek, Uliana Bielykh, Kacper Laskowski, Maciej Marut, Kamil Wróblewski, Bartosz Bochenek, Dominik Krawiec, Paweł Wojciechowski, Mateusz Zielony, Michał Dzirba, Arkadiusz Królikowski, Krzysztof Sadecki.

21 stycznia w Małej Sali Widowiskowej ACKiM UMCS Chatka Żaka odbył się koncert instrumentalny „Y – Z Fusion!”. Publiczność wysłuchała autorskich kompozycji Michała Lewartowicza oraz improwizacji ukazujących różnorodne oblicza współczesnego jazzu. Wystąpili: Dominik Dudzisz, Michał Dzirba, Jan Dudzikowski, Kajetan Głowacki, Gabriel Haponiuk, Paulina Jamrozik, Izabela Lenart, Kacper Laskowski, Lech Leszczyński, Rafał Michna, Aleksandra Nawara, Filip Nastulak, Arkadiusz Królikowski, Piotr Szot, Paweł Szum, Szymon Mączka, Paweł Wojciechowski, Karolina Wołodko, Wojciech Żabski.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Publikacje

W czasopiśmie „Food Chemistry” ukazał się artykuł za 200 punktów pt. *Comparative Iron biofortification in Hericium erinaceus: A study of different ionic forms and*

their uptake efficiency, którego współautorem jest prof. dr hab. Adrian Wiater z Katedry Mikrobiologii Przemysłowej i Środowiskowej. Biofortyfikacja to proces wzbogacania grzybów lub roślin w określone pierwiastki, dzięki którym jakość odżywcza upraw ulega znacznej poprawie. Obecnie prowadzi się ją poprzez konwencjonalną hodowlę, różne praktyki agrotechniczne lub nowoczesne techniki biotechnologiczne. Została uznana w ostatnich latach za jedną z najszybszych, najtańszych i najbardziej naturalnych metod poprawy bogactwa mineralnego żywności. Prezentowana praca opisuje wpływ suplementowania podłoża uprawowych soplówki jeżowatej (*Hericium erinaceus*) różnymi formami żelaza w celu oceny stopnia pobierania tego pierwiastka, jego akumulacji oraz zmiany profilu metabolicznego w owocnikach grzyba. Wyniki badań wykazały, że suplementacja różnymi formami żelaza nie tylko zwiększyła jego zawartość w owocnikach, ale także wpłynęła na różne szlaki metaboliczne, w tym metabolizm energetyczny, reakcję na stres oksydacyjny i biosyntezę.

Współpraca ze szkołami

24 stycznia na Wydziale odbył się etap okręgowy Olimpiady Biologicznej. Do zawodów przystąpiło 35 uczniów i uczennic szkół średnich z Chełma, Hrubieszowa, Lublina, Łukowa, Puław, Radzyna Podlaskiego, Włodawy i Zamościa.

Wydział
Chemii

Profesury

7 stycznia w Pałacu Prezydenckim odbyła się uroczystość, podczas której prezydent RP Karol Nawrocki wręczył akty nominacyjne prof. dr hab. Bożenie Czech z Katedry Radiochemii i Chemii Środowiskowej oraz prof. dr hab. Agnieszce Ewie Wiącek z Katedry Zjawisk Międzyfazowych. Tytuł profesora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne obie Panie otrzymały 21 lipca 2025 r.

Doktoraty

22 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Piotra Hołowińskiego. Temat pracy:

„Wodne pochodne kwasu chlorogenowego”. Promotor: prof. dr hab. Andrzej L. Dawidowicz. Recenzenci: prof. dr hab. Magdalena Biesaga (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Bogusław Buszewski (Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. prof. Jana Czochralskiego sp. z o.o.), prof. dr hab. Bogusława Łęska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 26 stycznia przyjęła uchwałę o nadaniu mgr. Piotrowi Hołowińskiemu stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne oraz pozytywnie zaopiniowała wniosek Komisji Doktorskiej o wyróżnienie pracy.

Wydarzenia

23 stycznia w Klubie Graffiti odbył się koncert w ramach 34. Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Na scenie wystąpiły dwa zespoły: Don't Respond oraz Moonshine. Don't Respond tworzą studenci UMCS: Kacper Krzaczek z Wydziału Chemii (perkusja), Kacper Matras z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki (gitara), Uliana Mikulich z Wydziału Biologii i Biotechnologii (bas) oraz Wiktoria Miąsek z Wydziału Artystycznego (wokal). Muzycy unikają jednoznacznego określania swojego stylu, licząc na to, że ich twórczość stanie się naturalną odpowiedzią na surowy, garażowy chaos brzmień znanych z dawnych lat.

Wyjazdy

W dn. 24–31 stycznia doktorantka mgr. Oliwia Kapusta prezentowała wyniki swoich badań podczas 7th International Caparica Symposium on Nanoparticles/Nanomaterials & Applications 2027 w Caparica (Portugalia).

Współpraca ze szkołami

W dn. 16–17 stycznia odbyły się zawody okręgowe 72. Olimpiady Chemicznej. Były podzielone na dwa etapy: część teoretyczną i laboratoryjną. W wydarzeniu wzięło udział 11 uczniów z 9 szkół ponadpodstawowych z województwa lubelskiego: I Społecznego Liceum im. Unii Europejskiej w Zamościu, I LO im. Stanisława Staszica w Lublinie, II LO im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie, XXI LO im. św. Stanisława Kostki w Lublinie, I LO im. Jana Zamoyskiego w Zamościu, I LO im. Bohaterów Porytowego Wzgórza

w Janowie Lubelskim oraz Liceum Ogólnokształcącego im. Kazimierza Wielkiego w Lublinie. Zawody przebiegały w życzliwej atmosferze, a napięcie towarzyszące rywalizacji łagodziły drugie śniadanie i słodki poczęstunek przygotowane przez organizatorów przy wsparciu Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Nad prawidłowym przebiegiem obu etapów zawodów czuwali dr Joanna Reszko-Zygmunt – sekretarz Olimpiady w Okręgu Lubelskim oraz recenzenci: dr hab. Renata Łyszczek, prof. UMCS i dr Łukasz Szajnecki. Organizatorem Olimpiady Chemicznej jest PTCh.

W styczniu na Wydziale zorganizowano liczne warsztaty chemiczne. Wzięli w nich udział uczniowie: Społecznej Szkoły Podstawowej im. 24 Pułku Ułanów w Kraśniku, Szkoły Podstawowej nr 2 w Opolu Lubelskim, Zespołu Szkół nr 12 w Lublinie, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Oskara Kolberga w Opolu Lubelskim, Szkoły Podstawowej im. Rodziny Rohlandów w Żabiej Woli, I Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Jagiełły w Krasnymstawie, IV Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej w Lublinie. Warsztaty prowadzili: prof. dr hab. Agnieszka Ewa Wiącek, dr hab. Agata Bartyzel, prof. UMCS, dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS, dr hab. Małgorzata Jurak, prof. UMCS, dr Dominika Fila, dr Agnieszka Marcewicz-Kuba, dr Elżbieta Olszewska, dr Dariusz Osypiuk, dr Monika Pańczyk, dr Przemysław Podkościelny, mgr Marzena Gęca i mgr Katarzyna Pastuszek. Obsługa laboratoryjna: dr Wiesława Ćwikła-Bundyra.

Wydział Ekonomiczny

Sukcesy

17 grudnia 2025 r. dr Małgorzata Kamieniecka, prof. UMCS została powołana na wiceprezesa Prezydium Zarządu Głównego Stowarzyszenia Księgowych w Polsce w kadencji 2023–2026. Zarząd Główny jest jednym z organów naczelnych władz Stowarzyszenia i odpowiada za wyznaczanie strategicznych kierunków jego działalności oraz realizację celów statutowych.

Wydarzenia

W dn. 9–11 stycznia odbywał się kurs Szkoły Giełdowej „Podstawy inwestowania na giełdzie”. W wersji podstawowej obejmuje on standardowo pięć modułów szkoleniowych: „Wpływ otoczenia gospodarczego na giełdę”, „Funkcjonowanie giełdy”, „Rynek kapitałowy i instrumenty finansowe”, „Wybór i ocena spółki” oraz „Analiza techniczna i zarządzanie portfelem”. Dodatkowo w ośrodku lubelskim, za zgodą Fundacji GPW, zrealizowano moduł „Finanse behawioralne”. Zajęcia poprzedziła godzinna prezentacja funkcjonalności aplikacji giełdowych notowań online i warsztatu pracy aktywnego inwestora i tradera. Na prośbę uczestników zrealizowano także szkolenie o teoriach analizy technicznej, w szczególności teorii fal Elliotta. Wszystkie zajęcia prowadzili praktycy rynku kapitałowego, pracownicy Instytutu Ekonomii i Finansów: dr hab. Mariusz Kicia, prof. UMCS i dr Roman Asyngier.

13 stycznia odbyło się spotkanie z kierownictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie. W wydarzeniu wzięli udział: p.o. zastępca dyrektora WUP ds. rynku pracy Piotr Popiel, naczelnik Wydziału Badań i Analiz Piotr Krzesiński, inspektor wojewódzki ds. badań i analiz Anna Czajczyk, naczelnik Wydziału Polityki Rynku Pracy Agnieszka Postępska oraz naczelnik Centrum Poradnictwa Zawodowego Mariusz Wiktorowicz. Głównym celem rozmów było nawiązanie długofalowej współpracy pomiędzy Wydziałem Ekonomicznym a WUP w Lublinie, obejmującej dwa kluczowe obszary działalności: naukę oraz dydaktykę.

15 stycznia miało miejsce Instytutowe Seminarium Naukowe, przygotowane przez pracowników Katedry Bankowości i Rynków Finansowych. Spotkanie otworzyli zastępca dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów dr hab. Tomasz Kijek, prof. UMCS oraz dr hab. Robert Zajkowski, prof. UMCS. Prelegentem był dr inż. Marcin Nowak z Politechniki Poznańskiej, który wygłosił referat pt. „Wykorzystanie generatywnej AI w nauce”. Wystąpienie dotyczyło praktycznych możliwości stosowania narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji w pracy naukowej i dydaktycznej, a także wyzwań związanych z ich wdrażaniem.

20 stycznia odbyło się spotkanie zorganizowane przez Klub Młodego Księgowego i Finansisty, działający przy Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce o. w Lublinie, we współpracy z Wydziałem Ekonomicznym UMCS. Podczas wydarzenia wykład pt. „Samochody osobowe w działalności – aspekty podatkowe” wygłosił Piotr Kuś – doradca podatkowy oraz wykładowca SKwP. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z aktualnymi regulacjami podatkowymi dotyczącymi użytkowania samochodów osobowych w działalności gospodarczej, a także z praktycznymi problemami i rozwiązaniami stosowanymi w tym obszarze.

22 stycznia odbyło się spotkanie informacyjne zorganizowane przez Centrum Staży Europejskich UMCS. Gościem wydarzenia był Marcin Chęć, I sekretarz Wydziału Spraw Instytucjonalnych i Prawnych w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej. W swoim wystąpieniu przedstawił informacje na temat płatnych staży oferowanych przez instytucje UE oraz Europejską Służbę Działań Zewnętrznych. Omówił m.in. zasady rekrutacji, wymagania formalne, przebieg staży oraz korzyści płynące z odbycia praktyk w międzynarodowym środowisku. Istotnym elementem programu była także rozmowa z byłymi stażystami, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami „z pierwszej ręki”. Ich relacje spotkały się z dużym zainteresowaniem słuchaczy i wywołały ożywioną dyskusję.

Współpraca ze szkołami

5 stycznia uczniowie szkół średnich z województwa lubelskiego wzięli udział w etapie okręgowym XXXIX Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. W zawodach uczestniczyło blisko 50 uczniów. Rywalizacja obejmowała odpowiedź na pytanie opisowe o charakterze ogólnym, nawiązujące do hasła przewodniego Olimpiady, które w tym roku brzmiało „Protekcjonizm w teorii i w praktyce”, a także wykonanie zadania analitycznego oraz rozwiązanie 30 pytań testowych wielokrotnego wyboru. Najlepsi uczestnicy etapu okręgowego zakwalifikowali się do zawodów centralnych, które odbędą się w dn. 11–12 kwietnia w Warszawie. Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej organizowana jest przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne od 1987 r. Jej celem jest edukacja ekonomiczna młodzieży, umacnianie wiedzy o współczesnej gospodarce oraz wspieranie rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych.

Wydział Filologiczny

Profesury

31 grudnia 2025 r. dr hab. Magdalena Sowa, prof. UMCS z Katedry Lingwistyki Stosowanej postanowieniem prezydenta RP Karola Nawrockiego otrzymała tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

Wydarzenia

15 stycznia w Warsztatach Kultury w Lublinie odbył się finał drugiej edycji cyklu spotkań „Sztuka tłumaczeń”, zorganizowanych przez Katedrę Lingwistyki Stosowanej. Studenci kierunków lingwistyka stosowana i polsko-niemieckie studia kulturowe i translatorskie spotkali się, aby poznać sposoby świętowania na świecie różnych okazji, takich jak np. ślub, urodziny lub imieniny.

23 stycznia odbyły się warsztaty z przekładu tekstów artystycznych z tłumaczką literatury anglojęzycznej, poetką, laureatką m.in. Nagrody Festiwalu Lublin Miasto Literatury Agą Zano. Warsztaty zorganizowane przez Zespół Badań nad Przekładem Międzykulturowym UMCS dały studentom możliwość poznania strategii przekładowych tekstów literackich.

Wyjazdy

W drugiej połowie grudnia 2025 r., na zaproszenie władz dziekańskich Wydziału Filologicznego i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wiedeńskiego, dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda, prof. UMCS z Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego wygłosiła wykład dla studentów slawistyki pt. „Dom w języku białoruskim”. Wykład odbył się w ramach kursu „Wprowadzenie do języka białoruskiego” i został zainicjowany przez prowadzącego dr. Andreia Zinkevicha.

Publikacje

W serii „Europejski Poeta Wolności – Nominacje” ukazała się książka Rogera Robinsona *Przenośny raj* w przekładzie pracownika Katedry Lingwistyki Stosowanej dr. Bartosza Wójcika. Robinson jest pisarzem i muzykiem o trynidadzkich korzeniach. Książka otrzymała nominację do nagrody Europejski Poeta Wolności, ufundowanej przez Miasto Gdańsk.

Współpraca ze szkołami

Nową szkołą partnerską Wydziału Filologicznego na poziomie Katedry Romanistyki zostało II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie. Porozumienie o współpracy podpisały: dziekan dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS i dyrektorka II LO Małgorzata Klimczak w obecności kierownika Katedry Romanistyki dr hab. Sylwii Kucharek, prof. UMCS.

19 stycznia odbyły się warsztaty dla uczniów Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Niemcach. Zajęcia „Imagining London: The City in Literature and Film” prowadziła dr Patrycja Podgajna z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki.

Wydział Historii i Archeologii

Konferencje

16 grudnia pracownicy Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii wzięli udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. „Transformacja i archiwa. Od tajnych do jawnych akt komunistycznych służb bezpieczeństwa”, zorganizowanej w Łodzi przez tamtejsze Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Prof. dr hab. Janusz Łosowski przedstawił referat pt. „Dostępność informacji o zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej. Uwagi użytkownika”, natomiast dr hab. Marek Konstankiewicz, prof. UMCS poświęcił wystąpienie podstawom prawnym organizacji i funkcjonowania Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Wygłoszone na konferencji referaty nawiązywały do tekstów zamieszczonych w niedawno wydanej publikacji Oddziału IPN w Łodzi pt. *Transformacja i archiwa. Od tajnych do jawnych akt komunistycznych służb bezpieczeństwa*, która przygotowana została pod redakcją Jerzego Bednarka i Pawła Perzyny.

Wydarzenia

22 stycznia obchodziliśmy 163. rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego. Delegacja Instytutu Historii w osobach dyrektora dr. hab. Piotra Bednarka,

prof. UMCS oraz jego zastępcy dr. hab. Krzysztofa Latawca, prof. UMCS wzięła udział w uroczystościach przed Pomnikiem Powstańców Styczniowych. Przedstawiciele Instytutu wraz z prorektorem ds. ogólnych dr. hab. Arkadiuszem Berezą, prof. UMCS w imieniu Rektora oraz całej społeczności Uniwersytetu złożyli wieniec, oddając w ten sposób hołd poległym.

29 stycznia, na zaproszenie Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej, wykład pt. „Władysław Opolczyk (1326/1330–1401). Od wielkiej kariery do politycznego upadku” wygłosił prof. dr hab. Jerzy Sperka z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Naukowcy w mediach

18 stycznia na antenie Polskiego Radia Lublin został wyemitowany reportaż Magdy Grydniewskiej pt. *Bronice*, przybliżający słuchaczom dzieje tamtejszego majątku ziemskiego. W audycji, razem z innymi zaproszonymi gośćmi, uczestniczył także dr hab. Andrzej Przeglasiński, prof. UMCS, który opowiadał o związkach rodziny Wołk-Łaniewskich z Bronicami.

28 stycznia na amerykańskim kanale telewizyjnym PBS (oraz na ogólnodostępnej platformie streamingowej) odbyła się premiera filmu dokumentalnego pt. „Queens of Combat: Secrets of the Dead”. Komentarz historyczny do filmu na temat starożytnych artefaktów związanych z igrzyskami gladiatorскими zapewniła dr Anna Miączewska z Katedry Antropologii Przekazu Historycznego.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Wydarzenia

10 stycznia odbyła się Olimpiada Matematyczna Juniorów. Udział w niej wzięło 58 uczniów szkół podstawowych z Lubelszczyzny, którzy zakwalifikowali się do drugiego etapu konkursu. Uczestnicy mieli do rozwiązania 5 zadań wymagających nieszablono-owego podejścia, pomysłowości, skrupulatności i wiedzy matematycznej. Organizatorami byli pracownicy

Katedry Nauczania Matematyki i Informatyki (dr Eliza Jackowska-Boryc, dr Anna Pyzara), zaś rolę wolontariuszy pełniły studentki (Magdalena Szlufarska i Izabela Kupiec) oraz nauczyciel matematyki w Międzynarodowym Liceum Ogólnokształcącym Paderewski dr Marcin Boryc.

15 stycznia odbył się Wielki Finał Familiady „Wielkie umysły myślą podobnie”. O zwycięstwo walczyły dwie drużyny: Pochodne (dr hab. Beata Bylina, prof. UMCS, mgr Dawid Kapitan, dr Magdalena Skrzypiec, dr Piotr Kowalski) oraz Koalicja Studencka (Michał Patrzylas, Piotr Liwak, Maria Sęk, Mateusz Kozłowski). Dodatkowo w starciu o trzecie miejsce rywalizowali Calculated Defects i Całki. Na podium stanęli: I miejsce – Pochodne, II – Koalicja Studencka, III – Calculated Defects.

20 stycznia na Wydziale odbyło się wydarzenie zorganizowane przez Samorząd Studentów WMFiI pn. „Przed-sesyjne Planszówki”. Miało ono na celu zapewnienie studentom chwili wytchnienia przed sesją egzaminacyjną.

Współpraca ze szkołami

Koła Naukowe działające na Wydziale: Studenckie Koło Naukowe Matematyków „Akademia Platońska”, Koło Dydaktyków MaFiI oraz Koło Naukowe Studentów Fizyki otrzymały granty w wyniku pozytywnego rozpatrzenia wniosków w Konkursie Grantowym Władz Rectorskich 2026.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Wydarzenia

W styczniu odbyły się kolejne odczyty Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Na pierwszym spotkaniu (8 stycznia) dr hab. Przemysław Mroczek, prof. UMCS (Katedra Geomorfologii i Paleogeografii) wygłosił odczyt „Giro d'Italia – śladami geografii, historii i sportu”. Wydarzenie zostało zrealizowane wspólnie z Lubelskim Towarzystwem

Naukowym. Kolejny wykład „Turystyka rowerowa na Roztoczu – stan i perspektywy rozwoju” 15 stycznia zaprezentował dr Tadeusz Grabowski (dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego). Następny odczyt „Za dalą dal – Mongolia piękniejsza niż w marzeniach” odbył się 22 stycznia w ACKiM UMCS „Chatka Żaka” w ramach cyklu „Przez Świat. Spotkania z podróżą”. Bohaterką była dr Małgorzata Stanicka (Katedra Gospodarki Przestrzennej), która na przełomie lipca i sierpnia 2025 r. uczestniczyła w wyprawie do Mongolii wraz z dwiema innymi podróżniczkami.

25 stycznia odbył się 34. finał WOŚP, podczas którego zbierano środki na diagnostykę i leczenie chorób układu pokarmowego u dzieci. Z tej okazji Studenckie Koło Naukowe Turystyki i Rekreacji „Globtrotter” pod opieką dr Joanny Szczęsnej przygotowało w Galerii Olimp stoisko pełne quizów, zagadek i gier turystycznych. Atrakcje cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Wśród odwiedzających znalazł się także prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS.

Publikacje

W numerze 96 (4) „Czasopisma Geograficznego” ukazało się obszernie sprawozdanie z Kongresu Geografii Polskiej „Geografia bez granic”, który odbył się w Lublinie w dn. 10–14 września 2025 r. Publikacja stanowi trwały zapis jednego z najważniejszych wydarzeń w historii polskiej geografii.

Naukowcy w mediach

19 stycznia w programie „Miłego popołudnia” w TVP3 Lublin na temat obchodów Światowego Dnia Mokra-deł 2026 na naszym Wydziale rozmawiali: dr Magdalena Suchora (Katedra Geomorfologii i Paleogeografii), dr Katarzyna Mięsiak-Wójcik, dr Sylwester Wereski (Katedra Hydrologii i Klimatologii) oraz mgr Alicja Sulima z Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych.

Na portalu Nauka w Polsce ukazał się materiał popularyzujący wyniki badań opublikowanych w czasopiśmie „Acta Geologica Polonica” (vol. 75, no. 4, 2025), dotyczących wyjątkowego odkrycia szczątków dużego ichtiozaura z Annopola nad Wisłą. Kluczowy udział w badaniach miał dr Grzegorz Gajek (Katedra

Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji). Dodatkowo 27 stycznia na antenie Polskiego Radia Lublin ukazała się rozmowa z Panem Doktorem na temat odkrycia ichtiozaura z Annopola. Materiał jest dostępny do odsłuchania na stronie Radia.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Wydarzenia

29 stycznia w Instytucie Pedagogiki odbyło się kolejne spotkanie naukowe z cyklu „Czwartki Badawcze”. Gościem był prof. Thomas Barow z Örebro University w Szwecji. Wygłosił wykład pt. „Inclusive Education in Crisis – Special Education on the Rise? Current Developments in Sweden”. Profesor przedstawił analizę ponad trzech dekad rozwoju edukacji włączającej w Szwecji, od czasu Deklaracji z Salamanki. Omówił kluczowe reformy – decentralizację, urynkowienie i prywatyzację – które doprowadziły do wzrostu segregacji i spadku równości w szwedzkim systemie oświaty. Szczególnie dotknięci, jak zauważył, są uczniowie z mniej uprzywilejowanych środowisk, migranci oraz osoby wymagające specjalnego wsparcia edukacyjnego. Wystąpienie zakończył pytaniem o przyszłość pedagogiki specjalnej: czy w obliczu zachodzących obecnie zmian stanie się ona beneficjentem nowych tendencji, czy raczej ich ofiarą? Wykład spotkał się z dużym zainteresowaniem pracowników i doktorantów, był bodźcem do długiej dyskusji oraz wymiany doświadczeń w zakresie edukacji włączającej.

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazały się następujące monografie pracowników Instytutu Pedagogiki: *Kluczowe kompetencje międzykulturowe emigrantów polskich w Wielkiej Brytanii* (prof. dr hab. Ryszard Bera i dr hab. Mariusz Korczyński, prof. AWP); *Edukacja i wychowanie ukryte w obrazie. O ilustracji w książce dla dziecka w latach 1918–1939 oraz Wychowanie obrazem w książce dla dziecka. Druga połowa XIX wieku oraz XX wiek do roku 1918* (dr hab. Anna Boguszevska, prof. UMCS); *Aksjologiczne pojmowanie pracy przez*

osoby pracujące w Polsce i za granicą a sytuacja na rynku pracy (dr Katarzyna Nowosad); *Rozwój zasobów ludzkich u progu AI. Wybrane aspekty* (dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS).

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Habilitacje

30 stycznia Rada Naukowa Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, na podstawie uchwały Komisji Habilitacyjnej w składzie: przewodnicząca – prof. dr hab. Jolanta Itrich-Drabarek (Uniwersytet Warszawski); sekretarz – dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS; recenzenci: dr hab. Arkadiusz Modrzejewski, prof. UG (Uniwersytet Gdański), dr hab. Magdalena Mikołajczyk (Uniwersytet Wrocławski), dr hab. Artur Laska, prof. UKW (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), dr hab. Maciej Potz, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki); członek – dr hab. Agnieszka Demczuk, prof. UMCS, podjęła uchwałę o nadaniu dr. Marcinowi Pomarańskiemu stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji. Osiągnięcie naukowe – monografia pt. *Utopia technologiczna w myśli politycznej transhumanizmu*.

Sukcesy

Dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS (Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach) została powołana na drugiego promotora w zagranicznym przewodzie doktorskim. Powołanie dotyczy przewodu doktorantki realizującej studia doktoranckie w Instytucie Sztuki Poligraficznej i Technologii Medialnych Narodowego Uniwersytetu Politechnika Lwowska (Ukraina) w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Zakres opieki naukowej obejmuje część badań prowadzonych w ramach rozprawy poświęconej zagadnieniom biografistyki Iwana Franki, analizowanym w kontekście funkcjonowania publikacji biograficznych na współczesnym ukraińskim rynku wydawniczym, z uwzględnieniem potrzeb czytelnich zróżnicowanych grup odbiorców oraz obecności tego nurtu w obiegu międzynarodowym.

Dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS została powołana do Kolegium Redakcyjnego renomowanego czasopisma naukowego „Printing and Publishing” (ukr. Поліграфія і видавнича справа). Powołanie to stanowi wyraz uznania dla dotychczasowych osiągnięć naukowych oraz konsekwentnie rozwijanego doświadczenia badawczego i redakcyjnego Pani Profesor, cenionych w środowisku badaczy procesów bibliologicznych, medialnych i informacyjnych w Polsce i na Ukrainie. Prof. Anita Has-Tokarz dołączyła do zespołu zajmującego się merytoryczną redakcją działu poświęconego komunikacji społecznej, przyczyniając się do wzmocnienia pozycji czasopisma jako istotnego forum badań nad mediami, komunikacją oraz rynkiem książki i informacji.

Dr Renata Malesa (INoKSiM), decyzją Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 1 stycznia została powołana do Rady Redakcyjnej czasopisma „Bibliotekarz”. Powołanie stanowi wyraz uznania dla doświadczenia zawodowego, dorobku naukowego Pani Doktor oraz jej zaangażowania w sprawy bibliotekarstwa i informacji naukowej. „Bibliotekarz” to czasopismo o charakterze fachowym adresowane do pracowników bibliotek różnych typów, w szczególności publicznych i naukowych.

Dr hab. Ewa Nowak-Teter, prof. UMCS (INoKSiM) jest autorką publikacji *Podstawy marketingu online*, która ukaże się nakładem Wydawnictwa PWN w 2026 r. Monografia została przygotowana w ramach grantu „Wektory Nauki: Monografie Naukowe” finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Celem książki jest charakterystyka kluczowych pojęć i technik zarówno z zakresu podstaw klasycznego marketingu, jak i marketingu cyfrowego. Sposoby wykorzystania narzędzi marketingowych zostały zilustrowane autorskimi przykładami i aktualnymi raportami.

Mgr Elena Nikitina, absolwentka kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, została laureatką XVIII edycji Konkursu im. Władysława Pobóg-Malinowskiego na Najlepszego Debiut Historyczny Roku w zakresie historii najnowszej. Przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Ewy Maj (INoKSiM) praca pt. „Bratskaja

Beseda (Братская Беседа) – ośrodek propagandy rosyjskiej na pograniczu polsko-ukraińskim (1907–1911)” uzyskała wyróżnienie w kategorii prac magisterskich.

Dyrektor INoKSiM prof. dr hab. Iwona Hofman została laureatką Nagrody „Osobowość Roku – Edukacja w obszarze mediów”. Wyróżnienie wręczono podczas Forum Technologii Cyfrowych i Mediów 2026, które odbywało się w dn. 15–16 stycznia na Uniwersytecie Warszawskim. Pani Profesor otrzymała nagrodę „za wybitny i wielowymiarowy wkład w rozwój nauk o komunikacji społecznej i mediach oraz za konsekwentne łączenie najwyższych standardów badań naukowych z działalnością edukacyjną i organizacyjną”. Prof. Hofman wzięła również udział w panelu eksperckim poświęconym nowym kierunkom edukacji medialnej w świecie cyfrowym. W swoim wystąpieniu przybliżyła założenia, cele oraz przebieg prac nad programem senackim Roku Edukacji Medialnej 2027.

Dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS została uhonorowana Nagrodą im. Edwarda Wojtasa. Wyróżnienie przyznano za wybitne osiągnięcia naukowe oraz konsekwentne zaangażowanie w badania nad myślą polityczną ruchu ludowego i problematyką bezpieczeństwa państwa, a także za aktywną działalność organizacyjną i społeczną. Nagroda przyznawana jest osobom i instytucjom szczególnie zasłużonym na polu działalności naukowej, kulturalnej, społecznej, charytatywnej i gospodarczej. Jej symbol – statuetka w kształcie fragmentu mostu – podkreśla ideę budowania porozumienia i odpowiedzialnego działania na rzecz społeczeństwa. Nagrodę wręczył 25 stycznia wicepremier i minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz.

Dr hab. Margaret Ohia-Nowak, prof. UMCS (INoKSiM) została jedną z twarzy kalendarza promocyjnego Narodowego Centrum Nauki na rok 2026. Celem tej corocznej inicjatywy NCN jest oryginalna prezentacja projektów badawczych realizowanych przez polskich naukowców w ramach grantów Centrum. Październik w kalendarzu należy do prof. Ohii-Nowak, która realizuje projekt badawczy pt. „Multimodalne dyskursy urasawiające w polskich dużych modelach językowych” w ramach 20. edycji konkursu SONATA.

Prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytka (Instytut Nauk o Polityce i Administracji) została zaproszona do grona ekspertów oceniających wnioski oraz opiniujących realizację Akcji Europejskiego Programu Współpracy w Dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych (European Cooperation in Science and Technology – COST). Badania naukowe prowadzone w ramach Akcji COST finansowane są z programu Horyzont Europa. Naukowczynie posiada bogate doświadczenie związane z udziałem w przedsięwzięciach COST. Trzykrotnie była nominowana do komitetów zarządzających Akcji (Management Committee), co stanowi istotne wyróżnienie na szczeblu krajowym i międzynarodowym.

Konferencje

Badaczki z INoKSiM uczestniczyły w IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Kultura książki i informacji”, która odbyła się 26 stycznia na Uniwersytecie Łódzkim. Podczas uroczystego otwarcia wydarzenia wystąpiła dyrektor prof. dr hab. Iwona Hofman, która jako prezes PTKS podkreśliła miejsce i widoczność Sekcji w strukturze Towarzystwa oraz znaczenie badań nad książką i informacją dla dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. W części referatowej dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS i dr Renata Malesa zaprezentowały wstępne wyniki ogólnopolskich badań dotyczących funkcjonowania i kierunków rozwoju bibliotek powiatowych w Polsce, prowadzonych 25 lat po reformie administracyjnej z 1999 r.

Wydarzenia

Od 8 stycznia na antenie Polskiego Radia Lublin można słuchać nowej popularnonaukowej audycji przygotowywanej i współprowadzonej przez pracownika INoKSiM, filozofa i teoretyka mediów dr. hab. Przemysława Wiatra. „Cyberiada” to program, w którym prowadzący z perspektywy edukacji medialnej przyglądają się współczesnym mediom, Internetowi oraz społeczeństwu informacyjnemu i kulturze komunikacji. Razem z prof. Przemysławem Wiatrem audycję współprowadzą dr hab. Piotr Celiński, prof. AGH (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie) oraz prof. dr hab. Jan Hudzik (Uniwersytet Opolski). „Cyberiada” nadawana jest w każdy czwartek na żywo o godzinie 18:00. Audycji można słuchać także w formie podcastów na stronie

Radia Lublin: <https://radio.lublin.pl/kategoria/audycje/cyberiada-audycje/>.

20 stycznia dyrektor INoKSiM prof. dr hab. Iwona Hofman wygłosiła wykład pt. „Obszary badań i subdyscyplin nauk o komunikacji społecznej i mediach” na zaproszenie Komisji Mediolingwistycznej w Komitecie Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk. Naukowczynie przedstawiła uwarunkowania zmiany paradygmatu dyscypliny wynikające m.in. z analiz statusu dyscypliny w 17 ośrodkach uniwersyteckich, w których prowadzone są badania i dydaktyka medioznawcza, oraz z raportu przygotowanego dla PAN.

22 stycznia Koło Naukowe Medialno-Popkulturowe „Produktywni”, którego opiekunką jest dr Justyna Maguś, zorganizowało na Wydziale spotkanie poświęcone kinu niezależnemu oraz pracy twórczej w warunkach ograniczonego czasu. Wydarzenie obejmowało pokaz krótkometrażowego filmu „Djaboł”, który zwyciężył w 14. warszawskiej edycji międzynarodowego konkursu 48 Hour Film Project (2025). Po projekcji odbyła się dyskusja z twórcami na temat kulis produkcji, pracy zespołowej oraz dalszej drogi festiwalowej filmu, moderowana przez prof. szt. film. Nataszę Ziółkowską-Kurczuk. Rozmawiano o pracy na planie, zarządzaniu ekipą oraz wyzwaniach, jakie niesie ze sobą realizacja kompletnego dzieła w zaledwie dwie doby. Wśród zaproszonych gości znalazła się Katarzyna Kalenkiewicz – kierowniczką produkcji i absolwentką kierunku produkcja medialna WPiD, reż. Piotr Kamiński oraz II reż. Piotr Rosłaniec.

27 stycznia na Wydziale odbyło się seminarium eksperckie pt. „Bliski Wschód w procesie transformacji: Syria”. Celem wydarzenia była analiza zmian, które zaszły na poziomie wnętrza państwa oraz systemu regionalnego i globalnego po obaleniu reżimu prezydenta Bashara Al-Assada w Syrii w grudniu 2024 r. Dyskusja toczyła się m.in. wokół zmian geopolitycznych, gospodarczych i społecznych, wyzwań bezpieczeństwa, sytuacji mniejszości etnicznych i religijnych oraz organizacji terrorystycznych. W wydarzeniu udział wzięli eksperci z ośrodków akademickich z Krakowa, Torunia i Lublina. Seminarium otworzył prof. dr hab. Marek Pietraś – dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych.

Dyskusję moderowali dr Kinga Smoleń i dr Bartosz Bojarczyk – organizatorzy seminarium.

28 stycznia odbyło się seminarium eksperckie pt. „The World After the First Year of Trump 2.0”, zorganizowane przez ISM oraz Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych. Celem wydarzenia było podsumowanie pierwszego roku drugiej kadencji administracji Donalda Trumpa oraz jej wpływu na architekturę bezpieczeństwa globalnego i relacje transatlantyckie. W dyskusji udział wzięli: zastępca dyrektora ISM dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska, prof. UMCS, prof. Mark Rozell ze Schar School of Policy and Government (USA) oraz prof. Stephen Farnsworth z Georgetown University (USA).

29 stycznia odbył się kolejny „Seans w ciemno” – pokaz filmu, którego tytuł jest utrzymywany w tajemnicy do momentu rozpoczęcia wydarzenia. Tym razem widzowie mieli okazję obejrzeć film „Przypadek” w reżyserii Krzysztofa Kieślowskiego.

29 stycznia dyrektor INoKSiM prof. dr hab. Iwona Hofman była gościem spotkania z cyklu „Wieczorynki z edukacją medialną”, organizowanego przez Polskie Towarzystwo Edukacji Medialnej i poświęconego założeniom, celom oraz efektom Roku Edukacji Medialnej. Prof. Hofman omówiła wyniki badań potwierdzających braki kompetencji medialnych i komunikacyjnych wśród dzieci, młodzieży i seniorów, zwracając uwagę na problem uzależnienia od mediów.

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazał się 17. tom czasopisma naukowego „Anuario Latinoamericano – Ciencias Políticas y Relaciones Internacionales”. Zredagowany przez dr hab. Katarzynę Krzywicką, prof. UMCS (ISM) tom „América Latina: historia y modernidad” (pol. „Ameryka Łacińska: historia i współczesność”) zawiera artykuły, w których autorzy analizują historię i współczesność Ameryki Łacińskiej i Karaibów z różnych perspektyw badawczych.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia *Populizm w kampaniach wyborczych. Doświadczenia i wyzwania*, przygotowana pod redakcją naukową prof. dr hab. Marii Marczewskiej-Rytko (INoPiA).

Publikacja podejmuje jedno z kluczowych zagadnień współczesnego życia społecznego i politycznego – populizm, obecny niezależnie od stopnia ugruntowania demokracji. Autorzy analizują jego rolę i znaczenie w kampaniach wyborczych, sięgając zarówno po klasyczne ujęcia badawcze, jak i nowe perspektywy interpretacyjne. Szczególny nacisk położono na dyskurs populistyczny oraz sposoby komunikowania się populistów w przestrzeni społecznej i politycznej.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia pt. *Systemy polityczne państw byłej Jugosławii*. Redakcją naukową książki zajęli się dr hab. Małgorzata Podolak, prof. UMCS i dr Tomasz Bichta z INoPiA. W opracowaniu przedstawiono wyniki badań prowadzonych nad systemami państw powstałych po rozpadzie Jugosławii.

W czasopiśmie „Studia z dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”, wydawanym przez Instytut Historii PAN, ukazał się artykuł dr. Michała Wallnera (INoPiA) pt. *Przeobrażenia reżimu politycznego ZSRR w latach 1988–1991*. Celem artykułu jest prześledzenie przeobrażeń reżimu politycznego w ZSRR w okresie rządów ostatniego sekretarza generalnego partii komunistycznej Michaiła Gorbaczowa. Tematyka dotyczy głównie lat 1988–1991, kiedy „przebudowa” (pierestrojka) systemu politycznego przybrała postać rewolucyjną. Artykuł został opublikowany w wolnym dostępie (*Open Access*).

W czasopiśmie „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” nr 6 (88) 2025 ukazał się artykuł współautorstwa dr hab. Małgorzaty Podolak, prof. UMCS (INoPiA) pt. *Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego w ochronie środowiska. Wybrane przykłady*. Tekst został opracowany we współpracy z dr hab. Dorotą Strus, prof. UwS (Uniwersytet w Siedlcach). Autorki dokonały przeglądu niezgodności wybranych przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o ochronie przyrody z przepisami Konstytucji RP. Artykuł został opublikowany w wolnym dostępie (*Open Access*).

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazał się nowy numer czasopisma „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio M – Balcaniensis et Carpathiensis”

(2025, vol. 10), wydawanego przez INoPiA. W numerze można znaleźć m.in. artykuł pt. *Uczestnictwo obywatelskie na Węgrzech*, cz. 2 autorstwa dr Eweliny Kancik-Kołtun z Katedry Administracji Publicznej. Tekst stanowi kontynuację wcześniejszych badań nad społeczeństwem obywatelskim na Węgrzech, koncentrując się tym razem na empirycznej analizie postaw obywateli wobec samorządności lokalnej. Głównym celem artykułu jest ocena, w jakim stopniu deklarowane zainteresowanie sprawami lokalnymi przekłada się na rzeczywiste formy uczestnictwa w życiu publicznym.

Dr Magdalena Pataj (INoKSiM) znalazła się w gronie ekspertów w dziedzinie komunikacji, języka, zdrowia publicznego i reklamy przygotowujących poradnik „Komunikacja dla zdrowia”, który powstał z Inicjatywy Fundacji Rak'n'Roll. Wygraj Życie! Zespół przygotował rekomendacje dotyczące sposobów mówienia i pisanie o profilaktyce chorób. Celem tych działań jest zwiększanie liczby osób zgłaszających się na badania profilaktyczne i podejmujących wybory służące zdrowiu.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka autorstwa dr. Krzysztofa Kota (INoKSiM) pt. *RMF FM. „Złoty okres” 1990–2001*. Jest to pierwsza monografia naukowa na temat rozgłośni RMF FM, obejmująca różne dekady kolejnych akcesji. Publikacja stanowi syntetyczne, wieloaspektowe i rzetelne opracowanie procesu kształtowania się komercyjnego rynku radiowego w Polsce, który w latach transformacji ustrojowej stał się realną konkurencją dla Polskiego Radia.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się monografia naukowa pt. *Rzeczywista siła mandatu głowy państwa we współczesnej Polsce w wymiarze przestrzennym* autorstwa dr. Tomasza Wichy (INoPiA). Publikacja jest szczególnie przydatna dla analityków życia politycznego oraz dla wszystkich podejmujących refleksję badawczą na temat funkcjonowania państwa.

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazał się nowy numer czasopisma „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio K – Politologia” (2025, vol. 32), wydawanego przez INoPiA. W numerze można zapoznać się w szczególności z artykułami autorstwa pracowników Instytutu: *Prawo i Sprawiedliwość w wyborach*

do Parlamentu Europejskiego 2004–2024 (prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko); *Rozważania nad bezpieczeństwem ekonomicznym państwa w Strategiach Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej* (mgr Jakub Bijak). Ponadto w tomie opublikowano przygotowane przez dr Dorotę Maj i mgr. Jakuba Bijaka sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Etniczność. Mniejszości etniczne i ruchy we współczesnym świecie” (UMCS, 9–10 kwietnia 2025 r.). Czasopismo jest dostępne w trybie *Open Access*.

Współpraca ze szkołami

28 stycznia dr Agata Fijuth-Dudek (INoKSiM) poprowadziła warsztaty „Jak dobrze napisać newsa” dla uczniów Zespołu Szkół im. Mikołaja Kopernika w Bełżycach. Młodzież dowiedziała się, czym jest rzetelne i odpowiedzialne dziennikarstwo oraz w jaki sposób konstruować informację prasową, aby była ciekawa, ale także odpowiadała standardom dziennikarstwa jakościowego.

Inne

5 stycznia swoją działalność zainaugurował Zespół Interesariuszy Zewnętrznych dla kierunku marketing i lobbing polityczny. Zespół tworzą eksperci spoza Uczelni, powoływani przez dziekana. Ich zadaniem jest opiniowanie efektów uczenia się, walidacja programu oraz zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, co zwiększa szanse absolwentów na zatrudnienie. W skład ZIZ weszli: Marta Wcisło – eurodeputowana Parlamentu Europejskiego X kadencji, Wiesława Szymczuk – wydawca serwisów informacyjnych TVP3, Krzysztof Zaręba – kierownik techniczny audycji TVP3 Lublin, Remigiusz Małeckie – rzecznik prasowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, Jan Matysik – dyrektor zarządzający Agencji Reklamowej Cumulus PR.

Wydział Prawa
i Administracji

Sukcesy

Dr Maciej Błotnicki z Katedry Prawa Karnego i Kryminologii otrzymał wyróżnienie w LX Ogólnopolskim Konkursie „Państwa i Prawa” na najlepsze

prace habilitacyjne i doktorskie z dziedziny nauk prawnych. Wyróżnienie przyznano za rozprawę „Prawnokarna ochrona pieniędzy, papierów wartościowych i innych środków płatniczych na gruncie art. 310 k.k.”. Promotorem rozprawy był dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Marek Kulik.

Dr Agata Przylepa-Lewak z Katedry Teorii i Filozofii Prawa została zakwalifikowana do udziału w międzynarodowym projekcie badawczym realizowanym w ramach grantu europejskiego programu COST Action CA24167 – HUMAN-IT (Disruptive Innovation and Exponential HRM: Crafting Next-Gen Employee Experience, Workplace, Job Market), w którym biorą udział naukowcy z 24 państw europejskich. W ramach projektu HUMAN-IT dr Przylepa-Lewak będzie prowadzić prace w grupie badawczej WG 3 – Social Transformations, Policy and the New Job Market (SPJ), koncentrującej się na makrospołecznych, prawnych i politycznych konsekwencjach transformacji zarządzania zasobami ludzkimi w warunkach dynamicznego rozwoju technologii cyfrowych.

Konferencje

23 stycznia w Sądzie Okręgowym w Lublinie odbyła się konferencja poświęcona problematyce efektywnej mediacji w sporach dotyczących robót budowlanych. Celem wydarzenia było przygotowanie się do wejścia w życie 1 marca 2026 r. art. 458³a Kodeksu postępowania cywilnego. Od początku marca sąd będzie zobowiązany, przy zaistnieniu określonych okoliczności, do kierowania do postępowania mediacyjnego spraw wynikających z umów o roboty budowlane, a także sporów ściśle związanych z procesem budowlanym oraz umów służących wykonaniu robót budowlanych. Konferencja została zorganizowana przez Sąd Okręgowy w Lublinie we współpracy z Okręgową Radą Adwokacką w Lublinie, Okręgową Izbą Radców Prawnych w Lublinie oraz Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. W organizację oraz merytoryczny przebieg wydarzenia zaangażowane było Akademickie Centrum Mediacji UMCS. W panelu „Atuty postępowania przed mediatorem” udział wziął dr Paweł Kłos (Katedra Teorii i Filozofii Prawa). W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na znaczenie mediacji dla zachowania ciągłości realizacji inwestycji budowlanych,

ochrony poufności i tajemnicy przedsiębiorstwa oraz elastyczności rozwiązań możliwych do wypracowania w ugodzie mediacyjnej.

30 stycznia odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Rodzina XXI wieku – kierunki zmian i konsekwencje prawne”, zorganizowana przez Sekcję Prawa Cywilnego Studenckiego Koła Naukowego Prawników. Konferencja była poświęcona analizie współczesnych przemian modelu rodziny oraz ich wpływowi na prawo, w szczególności prawo rodzinne i opiekuńcze. Podczas wydarzenia poruszone zostały aktualne i istotne zagadnienia dotyczące m.in. relacji rodzinnych, ochrony praw dziecka, nowych form życia rodzinnego oraz wyzwań stojących przed ustawodawcą i praktyką prawniczą.

Współpraca

28 stycznia dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS i dyrektor INP prof. dr hab. Marek Kulik gościli prezes Sądu Okręgowego w Lublinie Dorotę Stańczyk i wiceprezes tego Sądu Agnieszkę Wojnarowicz-Posłuszną. W spotkaniu uczestniczyli także prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, kierownik Akademickiego Centrum Mediacji dr Paweł Kłos, sekretarz ACM dr Agata Przylepa-Lewak oraz pełnomocnik dziekana ds. współpracy i rozwoju dr Mateusz Chrzanowski. Rozmawiano m.in. o udziale WPiA UMCS w tegorocznej edycji Nocy Otwartych Sądów, a także wspólnej organizacji konferencji naukowej w zakresie mediacji.

Wydarzenia

13 stycznia na zaproszenie dziekana dr. hab. Jarosława Kostrubca, prof. UMCS odbyło się spotkanie z zastępcą dyrektora ds. personalnych Izby Skarbowej w Lublinie Anetą Mierzwą, która przedstawiła praktyczne zagadnienia dotyczące rekrutacji do pracy w Krajowej Administracji Skarbowej oraz możliwości odbywania praktyk studenckich. Wizyta wpisuje się w filozofię przyświecającą wykładom prowadzonym na kierunku doradztwo podatkowe i administracja skarbową, który ma skutecznie łączyć teorię z praktyką. Jedną z form kształcenia na tym kierunku jest organizacja wykładów i spotkań partnerskich. Zajęcia te prowadzone są przez przedstawicieli partnerów kierunku,

a więc praktyków z kancelarii podatkowych i prawnych, firm konsultingowych oraz organów administracji publicznej i sądów. Z ramienia WPiA UMCS w spotkaniu uczestniczyli prodziekan dr hab. Kamil Sikora, prof. UMCS oraz dr hab. Paweł Szczęśniak, prof. UMCS z Katedry Prawa Finansowego.

13 stycznia odbyło się spotkanie eksperckie z prok. Pawłem Banachem – zastępcą prokuratora regionalnego w Lublinie pt. „Praktyka prokuratorska w walce z przestępczością gospodarczą”.

W dn. 16 i 20 stycznia odbywał się Lokalny Konkurs Prawoznawczy „Civitas et ius”, zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Prawników we współpracy z Katedrą Teorii i Filozofii Prawa. Był skierowany do studentów I roku prawa i miał na celu promowanie wiedzy z zakresu przedmiotu „Wstęp do prawoznawstwa”, a także stworzenie uczestnikom możliwości spróbowania swoich sił w rywalizacji akademickiej. Pierwszy etap konkursu miał formę pisemnego testu. Na jego podstawie wyłoniono 12 studentów zakwalifikowanych do drugiego etapu, przeprowadzonego w formie ustnej. Opiekunem merytorycznym wydarzenia był prodziekan dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS, który wraz z dr. Pawłem Kłosem z Katedry Teorii i Filozofii Prawa był członkiem Komisji Konkursowej oceniającej ustne wypowiedzi uczestników. Laureatami konkursu zostali: I miejsce – Michał Mischak, II miejsce – Oliwia Brudzińska, III miejsce – Wiktoria Chyła. Dla laureatów przewidziano atrakcyjne nagrody ufundowane przez patronów wydarzenia, w tym Okręgową Izbę Radców Prawnych, Okręgową Radę Adwokacką oraz Wydawnictwo C.H. Beck, a także oceny bardzo dobre z wymienionego przedmiotu.

19 stycznia odbyło się spotkanie eksperckie z komornikami sądowymi, zorganizowane przez Koło Naukowe Postępowania Cywilnego pt. „Nowoczesne narzędzia egzekucji – dostęp do baz danych, e-licytacje, cyfryzacja pracy komornika”.

27 stycznia dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS gościł przedstawicieli Młodzieżowej Rady Miasta w Starachowicach. W spotkaniu uczestniczyli również zastępca prezydenta miasta Starachowice

dr Marcin Gołębiowski i pełnomocnik dziekana ds. współpracy i rozwoju dr Mateusz Chrzanowski. Wydarzenie rozpoczęło się od przedstawienia przez Dziekana funkcjonowania Wydziału, oferty dydaktycznej i prowadzonych badań naukowych. Następnie odbyła się dyskusja na temat włączania młodych w procesy decyzyjne w samorządzie terytorialnym. W dalszej kolejności dr Chrzanowski wygłosił wykład dotyczący demokracji bezpośredniej, prezentując genezę i rozwój różnych form partycypacji społecznej wpływających na procesy decyzyjne.

Warsztaty

13 stycznia odbyły się warsztaty eksperckie poświęcone zagadnieniom mikropoświadczeń, kompetencji przekrojowych oraz innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych w szkolnictwie wyższym. Poprowadzili je: prof. dr hab. István Hoffman, dr hab. Bernadette Somody, dr Valéria Kiss oraz dr Zsófia Ivanics z Uniwersytetu Loránda Eötvösa (Budapeszt). W wydarzeniu uczestniczyli m.in.: prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia; dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS, dziekan Wydziału Chemii; dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, dziekan Wydziału Prawa i Administracji; członkowie Wydziałowego Zespołu ds. Mikropoświadczeń WPiA, a także pracownicy Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Zakres warsztatów obejmował w szczególności: koncepcję mikropoświadczeń i cyfrowych odznak (*digital badges*) jako narzędzi potwierdzania kompetencji studentów; ramy metodologiczne identyfikacji i oceny kompetencji przekrojowych w programach studiów; rozwiązania informatyczne umożliwiające monitorowanie i agregowanie efektów kształcenia; powiązanie szkolnictwa wyższego z potrzebami rynku pracy poprzez transparentne i użyteczne formy certyfikacji umiejętności; przygotowania do międzynarodowego projektu Erasmus+ KA2 Alliances for Innovation, rozwijanego na bazie projektu DoTS (Digitalisation of Transversal Skills).

Wykłady

13 stycznia odbył się wykład prof. dr. hab. Adama Bosiackiego pt. „Polska kultura prawna i polski system prawny a recepcja i konwergencja innych systemów prawnych dawniej i dziś”.

LABORATORIUM ANALITYCZNE

↑ Pracownicy Laboratorium Analitycznego w Pracowni Spektroskopii Elektronowej

Laboratorium Analityczne jest jednostką Instytutu Nauk Chemicznych Wydziału Chemii UMCS. Zespół tworzy wysoko wykwalifikowany, kompetentny personel posiadający wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu badań w laboratorium akredytowanym, co stanowi gwarancję najwyższej jakości, rzetelności oraz powtarzalności wykonywanych analiz.

Laboratorium wyposażone jest w nowoczesną, specjalistyczną aparaturę naukowo-badawczą, obejmującą m.in. wysoko-rozdzielczą mikroskopię elektronową i optyczną, spektroskopię

elektronową i molekularną, analizę elementarną, fazową oraz analizę powierzchni. Głównym zadaniem Laboratorium Analitycznego jest wykonywanie analiz na potrzeby prac naukowo-badawczych i dydaktycznych realizowanych w Instytucie Nauk Chemicznych Wydziału Chemii UMCS.

Ponadto jednostka posiada wieloletnie doświadczenie we współpracy z sektorem biznesowym i przemysłowym, realizując corocznie ponad 120 zleceń dla krajowych i zagranicznych instytucji oraz firm zewnętrznych.

Oferta

Laboratorium Analityczne, w ramach akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji nr AB 1548 w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018, wykonuje badania:

1. Obrazowanie widma, fazowy skład jakościowy substancji czystych jednorodnych. Zakres spektralny: $(50 \div 3200)$ cm⁻¹. Metoda spektroskopii Ramana.
2. Mikrostruktura. Zakres: $(0,5 \div 2)$ μm Tapping Mode $(0,5 \div 40)$ μm ScanAsyst-HR. Metoda AFM.
3. Powierzchnia właściwa. Zakres: $(5 \div 500)$ m²/g. Metoda sorpcji fizycznej.
4. Dyspersja metalu na powierzchni, powierzchnia aktywna metalu, wielkość krystalitów metalu. Metoda chemisorpcji wodoru.
5. Ilościowy skład fazowy metodą dyfrakcji promieniowania rentgenowskiego. Metoda Rietvela.
6. Fazowy skład jakościowy. Metoda XRD.
7. Mikrostruktura. Metoda SEM-EDS.
8. Obrazowanie widma, skład, jakościowy substancji czystych jednorodnych, tożsamość związku. Zakres spektralny: $(400 \div 4000)$ cm⁻¹. Metoda FT-IR.
9. Skład chemiczny – analiza jakościowa. Zakres: Z5÷Z92. Metoda SEM-EDS.
10. Parametry chropowatości. Zakres: Ra $(50 \div 650)$ nm. Metoda profilometrii optycznej.
11. Pierwiastkowy skład jakościowy w warstwie powierzchniowej. Zakres: 5B-92U z wyłączeniem pierwiastków i izotopów promieniotwórczych. Metoda (XPS).
12. Badania mikrostruktury. Metoda (TEM).
13. Badania składu chemicznego – analiza jakościowa. Metoda TEM-EDS.

Możliwości współpracy

Laboratorium Analityczne posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji od 2015 r., co gwarantuje najwyższe standardy jakości i kompetencje techniczne w prowadzonych badaniach.

Jako jedyna jednostka w Polsce wykonuje akredytowane analizy metodą spektroskopii fotoelektronów wzbudzanych promieniowaniem rentgenowskim (XPS), oznaczanie dyspersji metalu na powierzchni metodą chemisorpcji wodoru oraz badania parametrów chropowatości metodą profilometrii optycznej.

Laboratorium prowadzi badania na najwyższym poziomie w zakresie materiałów i nanomateriałów, chemii

ciała stałego oraz fizykochemii powierzchni, co zwiększa konkurencyjność Instytutu Nauk Chemicznych na arenie krajowej i międzynarodowej.

Jednostka realizuje zlecenia dla podmiotów zewnętrznych, oferując sektorowi przemysłowemu kompleksowe wsparcie analityczne, badania aplikacyjne oraz ekspertyzy wspierające rozwój technologii, kontrolę jakości, optymalizację procesów i rozwiązywanie problemów technologicznych. Doświadczony zespół ekspertów zapewnia wiarygodne, powtarzalne wyniki oraz pełną dokumentację raportową, zgodną z najwyższymi standardami.

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

tel. 81 537 55 40/81 537 57 50

e-mail: biznes@umcs.pl

Opracowanie materiałów: Centrum Prasowe UMCS

Fot. Bartosz Proń

← Obsługa skaningowego mikroskopu elektronowego Quanta 3D FEG. Od lewej: mgr Barbara Wąż i dr Aldona Nowicka

Żyjemy w czasach dynamicznych zmian

Rozmowa z dr. Jakubem Olchowskim
z Katedry Administracji Publicznej,
dyrektorem Centrum Kompetencji
Europejskich UMCS w Chełmie

W 2025 r. w Chełmie utworzone zostało Centrum Kompetencji Europejskich UMCS. Zacznijmy od tego, czym są kompetencje europejskie i dlaczego warto je rozwijać.

Myślę, że najpierw trzeba zadać sobie pytanie, czym jest w ogóle Europa. Europa rozumiana nie geograficznie, bo w takim znaczeniu jest to mały cypelek na mapie świata, ale Europa rozumiana w sensie politycznym, kulturowym, cywilizacyjnym. Wówczas ma zupełnie inne, większe znaczenie.

A co definiuje Europę w sensie politycznym i kulturowym? Przede wszystkim wartości, wspólnota kulturowa oparta na demokracji, praworządności, różnorodności, kreatywności oraz nauce. Pierwszy uniwersytet na świecie powstał 1000 lat temu właśnie w Europie. W efekcie europejskie wynalazki, osiągnięcia i rozwiązania, np. system prawny, system rządów, koncepcja praw człowieka i wolności obywatelskich czy definicja państwa, stały się uniwersalne i funkcjonują na całym świecie. Ponadto Europejczycy potrafili bardzo innowacyjnie wykorzystywać to, co wymyślili inni. Algebra, trygonometria, podstawy medycyny i astronomii, system dziesiętny, proch strzelniczy, nawigacja, papier, druk itp. – tego nie wymyślono w Europie, ale mieszkańcy Starego Kontynentu zaadaptowali i wykorzystali to, trzeba

przyznać, że często bezwzględnie, w sposób bardzo innowacyjny i dzięki temu w dużej mierze Europa stała się tak ważna dla świata.

To są właśnie te kompetencje europejskie – myślenie w kategoriach innowacyjnych oraz pewnej wspólnoty kulturowej, co jest szczególnie istotne teraz, kiedy świat ulega tak szybkim i tak daleko idącym zmianom, a Europa straciła swoją dominującą rolę i musi globalnie rywalizować z innymi podmiotami. Ponadto europejski model polityczny i cywilizacyjny nie jest już uniwersalny, a wręcz przeciwnie – jest coraz szerzej kontestowany.

Dlaczego Centrum zostało utworzone właśnie w Chełmie, w mieście położonym właściwie na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej?

Współpraca Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z Miastem Chełm wynika z wielu powodów, nie tylko *stricte* naukowych, choć oczywiście nasz Uniwersytet jest największą uczelnią we wschodniej Polsce, więc siłą rzeczy powinien promieniować, bo takie jest zadanie akademii, na cały region i być dla niego wsparciem na różnych płaszczyznach.

Pamiętajmy także, że sam Chełm to miasto o długiej, ponad 630-letniej i bogatej historii. Był ważnym ośrodkiem – stolicą ziemi chełmskiej w okresie

Fot. Michał Piat

I Rzeczypospolitej. Przez znaczną część swego istnienia znajdował się centralnie na mapie Polski, stąd zresztą w okresie II RP był pomysł ulokowania tu głównej dyirekcji Polskich Kolei Państwowych.

Natomiast teraz to jest rzeczywiście miasto przygraniczne, co w praktyce oznacza, że jest peryferyjne. W tej dychotomii: centrum – peryferie nie ma nic pejoratywnego, bo to zjawisko zupełnie naturalne. Problem polega na tym, że biorąc też pod uwagę współczesne procesy cywilizacyjne, gospodarcze i demograficzne, mniejsze, peryferyjne ośrodki są w pewnym sensie „wysysane” przez te większe. Trend ten nie jest dobry, bo zakłóca zrównoważony model funkcjonowania państwa i społeczeństwa. Dlatego też Rektor UMCS podjął współpracę z Prezydentem Chełma, żeby niejako przywracać tę równowagę i wspierać rozwój tego ośrodka.

Warto przy tym zaznaczyć, że powstanie Centrum możliwe było dzięki wsparciu i życzliwości wielu osób – zarówno naszych władz rektorskich, jak i pracowników i jednostek UMCS. Zresztą ideą CKE jest angażowanie całych, bogatych zasobów UMCS – naukowych, dydaktycznych, kadrowych i organizacyjnych.

Najogólniej mówiąc, Centrum ma służyć podkreśleniu obecności UMCS w Chełmie, rzecz jasna z korzyścią dla obu stron. Ukazała się już, dzięki współpracy z Wydawnictwem UMCS, publikacja na temat szans rozwoju gospodarczego i społecznego Chełma i będą następne. Zorganizowaliśmy dwie konferencje i także będą kolejne, np. już 4 marca będziemy uczestniczyć w konferencji „Miasto – przestrzeń dla biznesu. Nowe możliwości polsko-ukraińskiej współpracy gospodarczej” z udziałem m.in. władz Chełma, konsula Ukrainy, przedstawicieli samorządów i przedsiębiorców. Porozmawiamy np. o Chełmie jako hubie i platformie logistyczno-inwestycyjnej.

Rozwijamy współpracę z chełmskimi mediami, szkołami, ale też innymi środowiskami, np. seniorami. Centrum współpracuje również z różnymi podmiotami, takimi jak Erasmus+ InnHUB (centrum uruchomione na UMCS pod koniec zeszłego roku), Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej, Europe Direct, East Poland House, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Frontex, Ministerstwo Spraw Zagranicznych – lista ta sukcesywnie się wydłuża. Oczywiście bardzo ważna jest współpraca akademicka,

nie tylko z uczelniami ukraińskimi (np. zrzeszonymi w rozwijanej przez UMCS sieci LUkrANet). Możliwe, że w Chełmie odbędzie się kolejne spotkanie uniwersytetów skupionych w konsorcjum ATHENA. Zaczynamy uczestniczyć też w wydarzeniach edukacyjnych i kulturalnych w Chełmie (zwłaszcza, że CKE ma siedzibę w Chełmskiej Bibliotece Publicznej).

Wreszcie, w kontekście dydaktyki, myślimy o uruchomieniu, w porozumieniu z Miastem Chełm, studiów podyplomowych z zakresu pedagogiki oraz o szkoleniach dla zainteresowanych grup społecznych i zawodowych.

Patrząc z szerszej perspektywy, jak wielka polityka międzynarodowa przekłada się na życie mieszkańców i funkcjonowanie samorządów przygranicznych takich jak Chełm? Na czym w praktyce polega współpraca transgraniczna?

Wielka polityka międzynarodowa zawsze przekłada się na nasze życie, bo np. konflikt na Bliskim Wschodzie może oznaczać wzrost cen ropy, a to z kolei oznacza wzrost cen wszystkich towarów i usług. Jeśli nastąpi krach na giełdzie nowojorskiej czy tokijskiej, to odczuje to także nasza gospodarka. Wszystko jest zglobalizowane i to, co dzieje się gdzieś „tam, w świecie”, ma znaczenie „tu, u nas”.

Jeśli chodzi o współpracę transgraniczną, to zaczniemy od pewnej konstatacji: jednym z niezaprzeczalnych osiągnięć integracji europejskiej jest zmiana funkcji granic – one przestały dzielić, przestały być barierą dla przepływu idei, towarów, usług, ludzi. Natomiast w przypadku granic zewnętrznych Unii Europejskiej to wygląda inaczej. Dla Chełma ta granica wciąż jest barierą. Współpraca transgraniczna dokonuje się właśnie poprzez granicę, bez pośrednictwa państwa. Opiera się na bezpośrednich relacjach między samorządami, przedsiębiorcami, szkołami, uniwersytetami, różnymi innymi instytucjami, a najogólniej rzecz biorąc – między ludźmi. Im większa skala tej współpracy, tym więcej korzyści dla regionów przygranicznych, bo to oznacza choćby rozwój handlu i infrastruktury czy rozwój kulturalny. Takie jest znaczenie współpracy transgranicznej także dla Chełma.

Ale warto podkreślić, że polsko-ukraińska współpraca transgraniczna dokonuje się w bardzo trudnych warunkach – w okolicznościach bardzo dynamicznych i nieprzewidywalnych zmian.

W jakim zakresie CKE UMCS i sam Chełm mogą i powinny realizować potrzeby regionów i instytucji ukraińskich w kontekście aspiracji i pomocy w trudnym procesie przygotowań Ukrainy do wejścia do UE, a także w procesie jej odbudowy po zakończeniu wojny?

Jak już wspominałem, żyjemy w czasach turbulencji i bardzo dynamicznych zmian, które są też w dużej mierze nieprzewidywalne. Nie wiemy, jak się potoczą losy Ukrainy. W naszym interesie jest wspieranie ukraińskich aspiracji, jeśli chodzi o akcesję do Unii Europejskiej. Jest to korzystne dla nas – dla Polski, Europy, ale także na poziomie mikro – dla naszego regionu i innych obszarów przygranicznych, a więc także dla Chełma i jego otoczenia. Lepiej mieć sąsiada, który jest bliski nam w sensie kulturowym i instytucjonalnym, z którym mamy dobre relacje na różnych poziomach, niż być ośrodkiem na granicy wielkiego bloku, jakim jest Unia Europejska, a który zaczyna być trochę obłąconą twierdzą. Jeśli UE miałaby izolować się od reszty świata w warunkach obecnej konkurencji i rywalizacji, to takie ośrodki jak Chełm byłyby w bardzo niekorzystnej sytuacji.

Jest Pan ekspertem od bezpieczeństwa, więc trudno o to nie zapytać. Jak długo, Pana zdaniem, może jeszcze potrwać wojna za naszą wschodnią granicą? Czy Ukraina rzeczywiście walczy za Europę? Czy wojna na Ukrainie jest naszą wojną?

Po pierwsze, my i tak jesteśmy na tej wojnie, ponieważ Rosja walczy z całym Zachodem, a my jesteśmy jego częścią, tylko taką trochę „gorszą”, którą Rosja uważa za swoją strefę wpływów. Po drugie, dopóki Ukraina się broni, to Europa jest w miarę bezpieczna. Dlatego też w naszym interesie jest wspieranie tego kraju. Nie chodzi tu o sympatie czy antypatie do Ukrainy i Ukraińców, ale o to, że z racjonalnego punktu widzenia to jest dla nas korzystne. Także tak – to jest nasza wojna bez względu na to, czy się nam to podoba, czy nie. Choć nie my ją zaczęliśmy i nie my ją skończymy, bo nie jesteśmy w stanie tego zrobić.

W 2022 r. wiele osób mówiło, że ten konflikt będzie trwał przez długie lata. Nie wszyscy chcieli w to wierzyć. Natomiast wkroczyliśmy w piąty rok wojny i obawiam się, że nie widać w najbliższej przyszłości żadnych perspektyw na jej zakończenie.

Klucz do zakończenia tego konfliktu jest w Moskwie. Rosja jest jedynym podmiotem, który może to zrobić. Problem tkwi w tym, że ona nie chce skończyć wojny, a w tej chwili nawet nie może tego zrobić, bo to oznaczałoby klęskę mocarstwa w oczach elit rosyjskich i społeczeństwa rosyjskiego. A to z kolei jest zbyt ryzykowne z punktu widzenia Kremla, bo może się skończyć źle dla samej Rosji, a przede wszystkim dla wspomnianych elit. Więc Rosjanie absolutnie nie zamierzają tej wojny kończyć. Wystarczy spojrzeć na historię tego kraju. Wielokrotnie zmieniali się tam władcy, często w różnych gwałtownych okolicznościach, ale czy związku z tym od 500 lat polityka Rosji się zmieniła? Nie.

Dodatkowo niestety sytuacja międzynarodowa zdaje się sprzyjać Rosjanom. W mojej ocenie wszystkie misje pokojowe i negocjacje nie mają zbyt wielkiego znaczenia. Na początku 2025 r. prezydent Donald Trump, tuż po objęciu urzędu, deklarował szybkie zakończenie wojny. Rok później jesteśmy w zasadzie w tym samym miejscu, jeśli chodzi o stan negocjacji i perspektywy na rozwiązanie konfliktu.

Z kolei Ukraina, choć coraz bardziej zniszczona i wyczerpana, również nie może i nie próbuje zakończyć wojny – po prostu broni się przed agresją, nie ma wyboru. Rosja wciąż domaga się tego samego, co cztery lata temu, i mimo ogromnych strat i rosnących kosztów tej wojny wcale nie traci pewności siebie – zwłaszcza że w Białym Domu wisi wspólne zdjęcie Putina i Trumpa... Spełnienie żądań Rosji oznaczałoby kapitulację Ukrainy, a w konsekwencji *de facto* jej walsalizację, podporządkowanie Rosji, koniec istnienia państwa ukraińskiego oraz zapewne brutalną eksterminację. Co oznaczałoby to dla nas? Prawie 1200 kilometrów granicy z agresywnym i wrogo do nas nastawionym państwem (Białorusi nie możemy uważać za sojusznika czy podmiot neutralny).

Mam wrażenie, że w ostatnich latach żyjemy na tykającej bombie. W różnych regionach świata wybuchają konflikty na mniejszą i większą skalę, w które angażują się mocarstwa, wystarczy wspomnieć choćby sytuację w Wenezueli, na Ukrainie, w Strefie Gazy czy potencjalny atak na Tajwan. Czy stoimy na skraju globalnego konfliktu? Czy jesteśmy świadkami formowania się nowego ładu światowego?

Jedno drugiego nie wyklucza. Studentom naszego Wydziału mówimy teraz na zajęciach, że przez wiele lat kolejne roczniki uczyliśmy o systemie międzynarodowym, o porządku międzynarodowym, o tym jak one się zmieniają, ewoluują, o zimnej wojnie itd. Natomiast od kilku lat to, o czym opowiadaliśmy, dzieje się na naszych oczach. To już nie jest tylko kwestia tego, co jest napisane w podręcznikach akademickich czy w różnych analizach i opracowaniach. Wystarczy śledzić to, co się dzieje w infosferze, co się dzieje tu i teraz. Wystarczy wyjrzeć przez okno...

Sytuacja międzynarodowa zmienia się bardzo dynamicznie. Niestety musimy mieć świadomość, że ten kierunek zmian i obraz, który się z nich wyłania, jeśli chodzi o porządek międzynarodowy, nie jest dla nas – Polski i tej części Europy – korzystny. Z jednej strony mamy politykę Rosji, która z pewnością się nie zmieni, oraz rosnącą presję ze strony Chin. Z drugiej mamy niestety taką, a nie inną politykę Stanów Zjednoczonych. Dlatego też, i tu wracamy do kompetencji europejskich, tak ważne jest, żebyśmy byli świadomi, że jesteśmy Europą i że ta Europa albo się będzie „trzymać razem” w tym coraz bardziej chaotycznym, turbulentnym i agresywnym środowisku, albo to się dla nas po prostu źle skończy i przestaniemy być podmiotami, a staniemy się przedmiotami rozgrywki między wielkimi mocarstwami, jak to już bywało w przeszłości – a dotyczy to zwłaszcza państw środkowoeuropejskich, czyli także Polski.

Musimy sobie zdać sprawę, że Europa jest sama. Nie ma już Zachodu w rozumieniu więzi transatlantyckich. I nie jest to kwestia tego, że Trump jest prezydentem USA. Jak go nie będzie, to nie wróci nagle dotychczasowy porządek. Wynika to przede wszystkim z tego, że Ameryka i jej społeczeństwo są już zupełnie inne niż jeszcze 30 lat temu. Musimy jako Europejczycy trzymać się razem, bez względu na to, że dzieli nas wiele rzeczy, od historii poczynając. Jeżeli chcemy mieć jakąkolwiek przyszłość, to albo będziemy działać wspólnie, albo Europa zniknie jako podmiot, jako siła, z którą ktokolwiek się będzie liczył na świecie. Warto przy tym pamiętać, że Europa to wciąż chyba najlepsze miejsce do życia. Zdaje się, że to w Europie chciałby zamieszkać rzesze ludzi z Afryki i Azji, a nie odwrotnie, prawda?

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Drop-out – gdy ścieżka kształcenia się urywa

Rozmowa z dr. hab. Konradem Terpiłowskim, prof. Uczelni – prodziekanem Wydziału Chemii UMCS

Hasło VIII Dnia Jakości Kształcenia brzmiało: „Drop-out – jak zatrzymać studenta w świecie nauki”. W związku z tym proszę o wyjaśnienie, jak możemy zdefiniować zjawisko drop-outu w kontekście szkolnictwa wyższego?

Zjawisko to polega na rezygnacji studenta ze studiów w trakcie kształcenia, tzn. przed uzyskaniem dyplomu. Czasami porzucenie nauki na tym etapie przez młodego człowieka jest efektem nagłej decyzji, a czasami długotrwałego procesu, który przybiera formę stopniowego wycofywania się z życia akademickiego. Przyczyny drop-outu mają różne podłoże, ale możemy je podzielić na dwie główne grupy: indywidualne (wynikają z osobistej sytuacji konkretnej osoby) i zewnętrzne (są uzależnione od otoczenia). Do tych pierwszych zaliczamy np. warunki zdrowotne, finansowe, kłopoty z aklimatyzacją w nowym miejscu zamieszkania, brak motywacji do nauki. Z kolei do przyczyn zewnętrznych należą zazwyczaj: problemy z dojazdem na zajęcia, ze znalezieniem zakwaterowania, kryzysy społeczne i ekonomiczne, sytuacje losowe i czynniki instytucjonalne (jak niezadowolenie z poziomu studiów, infrastruktury lub struktury organizacyjnej uczelni).

W Polsce skala tego zjawiska jest dość wysoka, ponieważ obejmuje około 40% studentów. Wskaźnik ten jest u nas znacznie wyższy niż w innych krajach należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. Organization for Economic Co-operation and

Devlopment – OECD), gdzie wynosi około 30%. Dla czego wymieniam akurat tę organizację? Bo zajmuje się ona mierzeniem odsetka uczniów i studentów kończących edukację przed założonym poziomem kształcenia oraz monitoruje ten problem.

Ale żeby nie mówić o drop-oucie wyłącznie w teorii, podam konkretny przykład – w przypadku Wydziału Chemii UMCS zjawisko to na I stopniu studiów dotknęło w bieżącym roku akademickim 14% studentów, z kolei na II stopniu jest to wręcz znikomy poziom, bo decyzję o rezygnacji ze studiów podjęła tylko jedna osoba.

Z czego wynika ta różnica?

Ludzie podejmujący naukę na studiach magisterskich są już bardziej świadomi swoich potrzeb i oczekiwań, mają większą wiedzę, jasno określone cele życiowe. Wpływa na to również fakt, że są po prostu starsi, a co za tym idzie – nie chcą marnować poświęconego czasu, aby znowu zaczynać wszystko od początku.

Jesteśmy w stanie przeciwdziałać drop-outowi lub chociaż w pewnym stopniu go łagodzić? Jakie formy wsparcia dla studentów zagrożonych tym zjawiskiem funkcjonują na Wydziale?

Jeżeli chodzi o przyczyny indywidualne, to jest nam trudno całkowicie je wyeliminować. Na przykład gdy czyjaś sytuacja finansowa ulegnie znacznemu pogorszeniu i będzie rzutować na możliwość kontynuowania kształcenia,

Fot. Bartłomiej Wojłowicz

nie będziemy w stanie wiele zrobić. Jako uczelnia oferujemy oczywiście wsparcie w postaci różnych programów stypendialnych i zapomóg, dzięki którym możemy wspomóc studenta potrzebującego takiej pomocy, ale one nie zawsze zaspokajają wszystkie potrzeby.

Inaczej rzecz się ma z przyczynami zewnętrznymi. Czasami studenci sygnalizują nam, że poziom studiów licencjackich jest zbyt wysoki. Wówczas rozmawiamy z wykładowcami i szukamy optymalnych rozwiązań. Jednym z nich jest np. przeprowadzanie zamiast jednego egzaminu na końcu trudnego przedmiotu kilku częściowych zaliczeń, tak aby poszczególne partie materiału były lepiej przyswajalne. Staramy się również przygotowywać jak najbardziej elastyczne programy studiów.

Odrębną kwestię stanowi praca ze studentem wybitnym. Młodzi ludzie czasami rezygnują ze studiów, bo brakuje im dodatkowych możliwości naukowego rozwoju. Staramy się wychodzić naprzeciw tym oczekiwaniom. Nieraz już kontaktowaliśmy się z wykładowcami w celu organizowania ponadplanowych zajęć dla takich osób. Prowadzący chętnie godzą się na wprowadzanie podobnych rozwiązań, bo niosą one korzyść dla Wydziału – wówczas studenci, których zainteresowanie studiami wykracza poza podstawowe ramy programowe, w przyszłości chętniej decydują się na kształcenie w Szkole Doktorskiej.

Do innych form wsparcia oferowanych nie tylko przez sam Wydział Chemii, ale też przez Uniwersytet należą liczne możliwości rozwoju pozanaukowego. Mamy Chatkę Żaka, w której toczy się studenckie życie kulturalne, Centrum Kultury Fizycznej z szeroką ofertą zajęć sportowych, zarówno dla osób, które dopiero chcą zacząć przygodę ze sportem, jak i dla wychowanków, oraz fantastyczne koła naukowe.

Poza tym nasz Wydział wraz z Wydziałem Biologii i Biotechnologii zakwalifikował się do projektu „Od Startu do Dyplomu – Program Przeciwdziałania Drop-out w UMCS” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Głównym celem projektu jest dostosowanie oferty podmiotów systemu szkolnictwa wyższego do potrzeb rozwoju gospodarki oraz zielonej i cyfrowej transformacji poprzez realizację działań zmierzających do zminimalizowania tego zjawiska w naszym Uniwersytecie. Zadania obejmują m.in. opracowanie i wdrożenie systemu monitorowania drop-outu, opracowanie i udostępnienie na dedykowanym portalu materiałów edukacyjnych oraz podnoszących świadomość kandydatów i studentów pierwszego roku studiów w zakresie kształcenia wyższego na UMCS, szkolenia dla nauczycieli akademickich, a także realizację do lutego 2027 r. programu wsparcia i integracji studentów pierwszego

roku studiów I i II stopnia kierunków chemia, biologia i biotechnologia.

Zgłaszając się do tego projektu, pytaliśmy studentów, czego oczekują. Wśród najczęściej wymienianych potrzeb znalazły się np. konsultacje psychologiczne i zajęcia doszkalające z zaawansowanej obsługi arkusza kalkulacyjnego.

Także Uczelnia robi naprawdę dużo, aby przeciwdziałać drop-outowi, ale musimy pamiętać, że to w istocie naturalne zjawisko. Bo przecież co nam po chemiku, którego na siłę zatrzymaliśmy na studiach. Taka osoba nie będzie miała zamiłowania do pracy w wyuczonym zawodzie. Bywa też tak, że studenci przenoszą się na inne kierunki na tej samej uczelni, ponieważ przekonali się, że jednak interesuje ich coś innego. Podobne sytuacje zdarzają się dość często na I stopniu studiów.

Studenci chętnie korzystają z oferowanych form wsparcia?

Z tym jest różnie, bo studenci, mimo że wiedzą, na jaką pomoc mogą liczyć, nadal rzadko mają odwagę o nią poprosić. Dopiero gdy osiągną pewien punkt krytyczny, szukają wsparcia. Mieliśmy np. taką sytuację, że student posiadający orzeczenie z poradni psychologiczno-pedagogicznej nikomu z wykładowców o nim nie powiedział. W orzeczeniu miał jasno napisane, że egzaminy powinien mieć dzielone na mniejsze części. I dopiero w momencie, gdy groziło mu powtarzanie roku, zdecydował się pokazać ten dokument. Mógłby uniknąć wielu kłopotów, gdyby zrobił to wcześniej, a tak problemy tylko się nawarstwiały.

Wiem, że studenci na pewno korzystają z programów stypendialnych i zapomóg. Coraz chętniej też sięgają po pomoc psychologiczną oferowaną przez UMCS. Bardzo mnie to cieszy, bo niestety w Polsce wciąż pokutuje przekonanie, że korzystanie z podobnych form pomocy jest powodem do wstydu, a to nieprawda. Sam ich do tego zachęcam.

Możemy powiedzieć, że skala drop-outu w Polsce w ostatnich latach się nasiliła?

To jest kwestia pewnej zmiany pokoleniowej – mamy niż demograficzny, którego efektem jest zmniejszenie ogólnej liczby studentów. Obecnie, tak jak już mówiłem, drop-out wynosi około 40% i przez ostatnie kilka lat ten poziom się nie zmienił.

Czy zauważalne są różnice między studiami stacjonarnymi a niestacjonarnymi?

Na studiach niestacjonarnych, mówię tutaj o II stopniu, to zjawisko jest bardzo ograniczone i związane z czynnikami indywidualnymi, takimi jak zmiana miejsca pracy albo nadmiar obowiązków zawodowych, co w konsekwencji prowadzi do przerywania kształcenia. Natomiast często jest też tak, że ci młodzi ludzie, którzy uzyskali na naszym Wydziale tytuł licencjata i dostali dobrą pracę, napotykać w pewnym momencie kariery tzw. szklany sufit, czyli nie mogą awansować na wyższe stanowiska, bo nie posiadają tytułu magistra, a czasami nawet doktora. Dla firm zatrudnianie pracowników z wyższymi kwalifikacjami stanowi pewną formę budowania prestiżu. Dlatego ci młodzi ludzie do nas wracają i chcą się dalej kształcić, aby w przyszłości móc się bardziej wyróżniać na rynku pracy.

Wspomniał Pan o projekcie wsparcia i integracji studentów zagrożonych drop-outem. Proszę coś więcej o tym powiedzieć.

Zacznę od tego, że jako władze Wydziału – tak jak już mówiłem – musieliśmy najpierw porozmawiać ze studentami i dowiedzieć się, jakie mają potrzeby. Sam wielokrotnie spotykałem się z członkami Samorządu Studentów WCh i odbywałem takie rozmowy. Skrupulatnie zapisywałem wszystko, co mi mówili. Oczywiście nie każdy pomysł można było wpisać do realizacji, ale kilka ważnych punktów tak. Wśród nich są: spotkania z psychologiem, zorganizowanie Dnia Integracji, wycieczek po miasteczku akademickim oraz zajęć informatycznych obejmujących zaawansowaną obsługę Excela. Ponadto do projektu udało się wpisać stworzenie pracowni VR. Jest to duża inwestycja wymagająca znacznych środków finansowych, więc musimy wykazać się cierpliwością i trochę na nią poczekać, bo – jak wiadomo – przeprowadzenie niezbędnych procedur zakupowych wymaga czasu. My, naukowcy, bardzo lubimy nowości, oczywiście mamy świadomość, że pracownie nie zastąpią tradycyjnych laboratoriów, ale na pewno urozmaicą zajęcia. Myślę tutaj przede wszystkim o studentach oraz uczniach ze szkół partnerskich, dla których moglibyśmy w przyszłości organizować tam warsztaty. Przyznam, że sam nie mogę się doczekać, aż zaczniemy z nich korzystać.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

Niezwykła moc muzyki

Rozmowa z dr. hab. Krzysztofem Stachyrą,
prof. Uczelni z Katedry Wczesnej Edukacji
UMCS

Głos nauki

W jaki sposób muzyka wpływa na ludzki mózg i nasze emocje?

Muzyka jest bardzo interesującym zjawiskiem. W muzykoterapii mówimy, że jest narzędziem oddziaływania, ponieważ ma bardzo duży wpływ na nasz mózg i nasze ciało. Kiedy zaczęliśmy dysponować różnymi narzędziami do badania aktywności mózgu w czasie rzeczywistym, okazało się, że nie odkryto żadnej innej aktywności, która tak bardzo pobudzałaby różne jego obszary jak właśnie kontakt z muzyką.

Muzyka oddziałuje na emocje, ale też na fizjologię, pobudza lub niesie odprężenie. Może sprzyjać plastyczności mózgu, zwiększać ilość połączeń nerwowych pomiędzy półkulami, sprzyjać kreatywności. Myślę, że oddziaływanie muzyki jest o tyle ciekawe, że pomimo tego samego bodźca każdy z nas w rzeczywistości zareaguje na nią na swój sposób, przetworzy dźwięki przez własny nastrój, swoje doświadczenia, skojarzenia itp. W moim rozumieniu muzyką jest to, co tworzy nasz mózg pod wpływem stymulacji dźwiękami.

Porozmawiajmy o terapeutycznej roli muzyki, czyli o muzykoterapii. Na czym ona polega? Niektórzy mówią, że na słuchaniu relaksującej muzyki. To prawda czy jednak zbyt duże uproszczenie?

Pokutuje dość powszechne przekonanie, że muzykoterapia to słuchanie muzyki relaksacyjnej, odprężenie

przy muzyce. Tak naprawdę ma to niewiele wspólnego z muzykoterapią, która jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną terapii, nauki i praktyki. Może zawierać się w dwóch głównych obszarach oddziaływania. Jeden to aktywne muzykowanie z uczestnikami albo uczestnikiem sesji, w czasie której możemy śpiewać, grać na instrumentach, ruszać się do muzyki, improwizować. Drugi to działania receptywne – uczestnicy sesji są słuchaczami i poddają się różnym stymulacjom, które są przygotowywane na bazie muzyki. Choć tu nie chodzi o wyciszanie. Oczywiście są techniki muzykoterapii, w których skupiamy się na tym, jak wywoływać stan relaksacji, stany zmiennej świadomości itd. Natomiast to jest niewielka część tej dziedziny terapii.

Czy każdy rodzaj muzyki może działać na nas terapeutycznie? Istnieją gatunki muzyczne lub dźwięki, które mają szczególnie silne działanie w muzykoterapii lub przeciwnie – mogą nam zaszkodzić?

Nie ma muzyki, która miałaby bardziej terapeutyczne działanie ze względu na swój charakter i gatunek niż inna. Znaczenie ma nie tylko to, jaką muzykę dobieramy do działań lub tworzymy na żywo w czasie sesji, ale przede wszystkim dla kogo i w jakim momencie to robimy. Ten sam utwór może zadziałać na nas zupełnie inaczej w różnym kontekście – czasami może nas uspokoić, a w innej sytuacji zirytować.

Nie ma zestawu utworów muzycznych, takiej muzycznej apteczki kompozycji na różne sytuacje zdrowotne i problemy związane z emocjami, np. obniżeniem nastroju. W muzykoterapii to zawsze muzykoterapeuta dokonuje wyboru muzyki, oczywiście z uwzględnieniem sytuacji osoby lub osób, które uczestniczą w sesji. Natomiast nie jest tak, że muzyka sama w sobie leczy jak pigułka z zaprogramowanym działaniem na człowieka. Dlatego też każdy gatunek muzyki może znaleźć zastosowanie w czasie sesji. Może to być też muzyka klasyczna, choć zaznaczę, że w muzykoterapii prawie wcale nie stosuje się tego gatunku. Tak naprawdę ten rodzaj muzyki można spotkać głównie w modelu The Bonny Method of Guided Imagery and Music (BMGIM), który bazuje na stanach zmiennej świadomości i stymulacji emocji poprzez muzykę. Muzyka klasyczna jest zmienna, bogata brzmieniowo i harmonicznie, więc bardziej stymuluje pewne procesy, jednak niekoniecznie sprawdzi się w innych obszarach, np. nawiązywaniu kontaktu z kimś, kto nie jest w stanie porozumiewać się werbalnie. Wtedy niezastąpione jest aktywne muzykowanie, współimprowizacje.

W ostatnich dekadach na świecie powstało wiele nowych modeli i metod muzykoterapii. Jeszcze ćwierć wieku temu opisywano ich pięć. Dwa lata temu wspólnie z badaczami z Australii, Hongkongu, Europy Zachodniej i ze Stanów Zjednoczonych opublikowaliśmy badania prowadzone na wszystkich kontynentach dotyczące obecnych praktyk muzykoterapii. Udało się nam wyodrębnić 37 głównych modeli.

Jedną z ciekawostek jest to, że zmysł słuchu umiera jako jeden z ostatnich. I nawet osoby z demencją, chorobą Alzheimera (które mają problem z komunikacją werbalną, nie rozpoznają otoczenia i bliskich, tracą swoją tożsamość) w momencie, kiedy mają kontakt z muzyką, którą znały z wcześniejszych etapów życia, która coś dla nich znaczyła, na nowo budzą się do życia. Czasami potrafią włączać się w śpiew z tekstem z pamięci, podczas gdy na co dzień nie są już w stanie komunikować się werbalnie.

Jak przebiega sesja muzykoterapii?

Model BMGIM, o którym wspominałem w kontekście muzyki klasycznej, jest dość schematyczny. Taka sesja jest długa, bo trwa do dwóch godzin. Najpierw przez pierwsze 10–15 minut jest to rozmowa, trochę

podobna do tej prowadzonej w psychoterapii. Następnie wprowadza się osobę w stan zmienionej świadomości, w którym przez około 45 minut słucha ona muzyki klasycznej, dobieranej przez muzykoterapeutę. Uczestnik doświadcza wielu emocji, może przenosić się w czasie do różnych zdarzeń i przeżywać je na nowo. Muzykoterapeuta pozostaje z nim w kontakcie werbalnym. Na zakończenie, po wybudzeniu następuje etap integracji przeżycia, tzw. postludium.

Ale istnieją też modele improwizacyjne, w których sesja jest oparta na współimprowizacji z uczestnikiem lub uczestnikami na instrumentach muzycznych, głosem, ruchem. Nie ma z góry określonego przebiegu. Podąża się za tu i teraz. Od razu dodam, że aby uczestniczyć w muzykoterapii, nie musimy mieć zdolności muzycznych i tzw. słuchu muzycznego. Tu każdy jest w stanie improwizować na zasadzie uderzenia w bębenek albo zrobienia czegośkolwiek, co wyda dźwięk. Są też takie modele jak np. muzykoterapia neurologiczna, w której techniki są określone pod kątem stymulacji poznawczej lub somatycznej, fizycznej, ruchowej lub pracy głosem, np. aby stymulować, przedłużać oddech, wzmacniać głos. W zależności od pacjenta i modelu pracy sesja muzykoterapii może wyglądać różnie i mieć różną długość (od kilkunastu minut do dwóch godzin).

Gdzie możemy znaleźć wykwalifikowanych muzykoterapeutów? Jak do nich trafić?

Muzykoterapia w ostatnich dekadach zyskuje na popularności i coraz częściej wspomina się o niej w mediach. Na tej popularności próbują budować swoją pozycję osoby, które nie mają o niej pojęcia. Oferują dziwne praktyki, np. uzdrawianie za pomocą kamer-tonów, mis tybetańskich itp., co nie ma nic wspólnego z muzykoterapią.

Muzykoterapia oparta jest na kompetencjach wykształconego muzykoterapeuty, który tak jak psycholog i lekarz ma wiedzę na temat różnych problemów, z jakimi mierzą się ludzie. Wie, jak pracować, potrafi podejmować odpowiednie interwencje. To nie jednorazowy wynik włączenia muzyki, tylko odpowiednio przemyślany i zaplanowany proces, który bazuje na muzyce jako narzędziu oddziaływania. Osobę, która podaje się za muzykoterapeutę, zawsze możemy spytać o wykształcenie i przygotowanie do zawodu. Gorąco do tego zachęcam, żeby nie trafić w ręce kogoś,

Fot. Michał Piat

kto próbuje wprowadzać dziwne praktyki z trudnym do przewidzenia efektem końcowym.

Jeśli jesteście przy temacie muzyki, to porozmawiajmy jeszcze o tym, dlaczego co roku lubimy słuchać piosenek świątecznych.

Na wiele osób piosenki świąteczne mogą działać pozytywnie, kojarzą się ze świętami, rodziną, prezentami. Są jednak osoby, które nie mają takich pozytywnych doświadczeń i wtedy ta muzyka może działać na nie przygnębiająco i przybliżać myślenie typu „jestem sam, nie mam nikogo”. I tak jak w całej muzykoterapii, te same utwory mogą wywoływać zupełnie różne reakcje, ale to rolą muzykoterapeuty jest świadome nią operowanie, aby mądrze wesprzeć daną osobę w pracy nad osiągnięciem założonych celów.

Każdy z nas może w codziennym życiu wykorzystywać elementy muzykoterapii?

Myślę, że tak. Ceniśmy muzykę ze względu na emocje, które w nas wywołuje. Gdy spojrzymy szczególnie na młodych ludzi, to większość z nich, poruszając się po mieście, ma na uszach słuchawki, czyli czegoś słucha.

Powinniśmy bazować na tym, jak muzyka na nas działa. Czasem może nas wyciszać, gdy po trudnym dniu

włączamy swoje ulubione utwory, które dają nam przyjemność i przynoszą odprężenie. Czasami potrzebujemy odreagować i wtedy muzyka wyciszająca niekoniecznie będzie dobrym wyborem. Jeżeli jesteśmy zbyt zdenerwowani, dajmy sobie szansę na to, żeby odreagować. Możemy to wytupać, wyśpiewać, wykrzyczeć. Jeżeli ktoś gra na instrumencie, może sobie pozwolić na swobodną ekspresję.

Pamiętajmy o tym, żeby nie tłumić emocji i brać pod uwagę to, co naprawdę czujemy i czego potrzebujemy w danym momencie. Muzyka może też odwracać uwagę od bodźców bólowych. W wielu miejscach stosuje się też coś, co nie jest muzykoterapią, a tzw. muzycznym lekiem (*music medicine*) – ktoś słucha swojej ulubionej muzyki, żeby odwrócić uwagę od tego, co dzieje się w czasie zabiegu pod wpływem znieczulenia miejscowego czy podczas innych stresujących procedur medycznych. W taki sposób muzyka jest wykorzystywana na całym świecie. Każdy może to zaimplementować do swojego życia.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż

Materiał pierwotnie ukazał się w formie podcastu „Głos nauki”. Pełna wersja jest dostępna na stronie: glosnauki.umcs.pl.

Muzyka jest dla mnie syntonią

Rozmowa z prof. dr. hab. Mariuszem Bogdanowiczem – kierownikiem Katedry Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej UMCS

Podczas inauguracji roku akademickiego 2025/2026 został Pan uhonorowany Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Co to wyróżnienie znaczy dla Pana jako artysty?

Gdy dowiedziałem się o medalu, padło pytanie, gdzie chcę go dostać. Zależało mi, żeby to było właśnie na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, z którym jestem bardzo związany. Zbliżał się koncert inauguracyjny, w trakcie którego miałem wystąpić z przyjaciółmi, wykładowcami i studentami z projektem „Sinatra – Młynarski made in #jazzUMCS”, więc idealnie się złożyło.

Jeśli chodzi o sam medal, niezręcznie mi oceniać własną twórczość i działalność. Z jednej strony prezentuje się dość okazale, a z drugiej wciąż mam poczucie, że mogłem zrobić znacznie więcej. Taki odwieczny dysonans. Może jeszcze uda mi się to nadrobić.

Medal przyznano Panu w uznaniu zasług na rzecz upowszechniania polskiej kultury. W „Jazz Forum” powiedział Pan kiedyś, że wspólnym mianownikiem wielu Pańskich aktywności jest „szeroko rozumiana propaganda muzyki polskiej”. W jaki sposób propaguje Pan tę muzykę?

Słowo „propaganda” źle się kojarzy, a „popularyzacja” brzmiała z kolei za miętko. Chodziło mi o to, że my,

polscy muzycy, powinniśmy naszą muzykę kultywować, bo nikt za nas tego nie robi. To nasze dziedzictwo i musimy zadbać, żeby było znane w świecie.

Co ja robię w ramach tej „propagandy”? W 1998 r. wydałem pierwszą płytę jako producent pt. *Seriale, seriale*. Zawiera ona utwory z polskich seriali telewizyjnych, takich jak: „Czterdziestolatek”, „Wojna domowa”, „Jan Serce”, „Czterej pancerni i pies”, „o7 zgłoś się”. Krzysztof Herdzin wspianale je zaaranżował na trio jazzowe i kwartet smyczkowy. Piotr Biskupski gra na perkusji, ja na kontrabasie, do tego dochodzą smyczki. Piękna płyta, taki jazz do słuchania, do tego polski.

Poza tym gram polską muzykę na co dzień, choćby z moim mistrzem Włodzimierzem Nahornym – trudno o bardziej polskiego jazzmana. Mówią o nim „Chopin jazzu” – zresztą przyczyniłem się do upowszechnienia tego określenia, bo ta słowiańska nuta w jego twórczości jest bardzo charakterystyczna, choć trudna do zdefiniowania.

Staram się też pokazywać jak najwięcej polskiej muzyki studentom. Wykładałem historię polskiej muzyki jazzowej i rozrywkowej. Kiedyś przez wiele lat pisałem felietony i prowadziłem audycje radiowe, w których poświęcałem jej bardzo dużo uwagi. Zapraszałem kolegów i rozmawialiśmy godzinami o ich twórczości. Wiele mówiło, że nigdy wcześniej nie miało takiej okazji.

Fot. Bartosz Polł

Jazz okazał się taką sztuką, która Pana porwała. Dlaczego akurat ten gatunek? Zaczynał Pan od big beatu i rocka.

Dlaczego nie zostałem przy tym? Cóż, dla mnie to była naturalna konsekwencja, naturalny rozwój.

Najpierw była polska muzyka rozrywkowa. Mój tato, Leszek Bogdanowicz, był wspaniałym muzykiem, kompozytorem, aranżerem, dyrygentem. Wcześniej był gitarzystą i liderem pierwszego zespołu rock’n’rollowego w Polsce – Rhythm & Blues. Wielokrotnie pełnił też funkcję dyrektora muzycznego festiwali opolskich. Wtedy oglądała je cała Polska, ja zresztą też jako kilkulatek.

Istotną cezurą był dla mnie koncert zespołu Blood, Sweat & Tears, na który zabrał mnie ojciec. Miałem wtedy dziesięć lat. To był amerykański zespół u szczytu światowej sławy. Zagrali tylko trzy koncerty w sali kongresowej w Warszawie. Zobaczyłem, jak to brzmi, jaka to potęga – dziewięćcioosobowy band, świetna energia, czad niesamowity i młodzież szalejąca na widowni. Ten koncert pamiętam do dzisiaj.

Potem ojciec pokazał mi *Abbey Road* Beatlesów i już sam poszedłem dalej w muzykę rockową – bardziej brytyjską niż amerykańską – Led Zeppelin, Deep Purple, King Crimson, Genesis, Yes, Pink Floyd. Pod koniec

podstawówki zacząłem interesować się jazzem, nie do przecenienia w tym procesie jest rola mojego taty. Na początku grałem na skrzypcach, szczerze mówiąc – bez większych sukcesów. Rodzice nie naciskali – ojciec dobrze wiedział, jaki to ciężki kawałek chleba. Z czasem postanowiłem zamienić skrzypce na kontrabas i od razu zapragnąłem zostać kontrabasistą jazzowym. I na szczęście tak się stało.

Potem skończyłem średnią szkołę muzyczną i dostałem się na jedyny w Polsce Wydział Jazzu i Muzyki Rozrywkowej Akademii Muzycznej w Katowicach. Studia skończyłem w 1985 r. i zamieszkałem w Warszawie.

Chciałbym jednak zaznaczyć, że pochodzę z Gdańska, z czego jestem bardzo dumny. Mój sentyment jest, chciałoby się powiedzieć, wielowarstwowy i wielopoziomowy. Po pierwsze idealizuję młodość i zawsze (prawie) wspominam ją czule. Po drugie Trójmiasto było przecież istnym inkubatorem, z którego jak z rękawa wysypywały się talenty, zjawiska i wydarzenia – pierwsze festiwale jazzowe w Sopocie, początek polskiego rock’n’rolla, teatr Bim-Bom ze Zbigniewem Cybulskim i Bogumiłem Kobielą. Akcja debiutanckiej etiudy filmowej Romana Polańskiego „Dwaj ludzie z szafą” z muzyką Krzysztofa Komedy (choć to nie jest nigdzie napisane) toczy

się w Gdańsku i Sopocie. Zdjęcia do cudownego filmu Janusza Morgensterna „Do widzenia, do jutra” ze Zbigniewem Cybulskim i piękną Teresą Tuszyńską również nagrywano w Gdańsku (opowiada on o środowisku teatru Bim-Bom). Mogę tak wymieniać bez końca.

No i wreszcie – w Gdańsku działa się historia, jeśli nie świata, to na pewno Europy. Przemiany społeczne i polityczne zaczęły się właśnie tu. Strajki sierpniowe, Karnawał Solidarności – miałem wtedy dwadzieścia lat. To były ważne czasy dla wszystkich i do tego mój młody jazz, pierwsza miłość (miała na imię Ewa). Było pięknie! Mam wielkie szczęście, że moja młodość przypadła właśnie na tamte lata.

Powiedział Pan w jednym z wywiadów, że aby grać jazz, trzeba być niespokojnym duchem. Jest Pan niespokojnym duchem?

Trochę tak, bo to jest muzyka urwisów. Trzeba być trochę niepokojnym, szukać innych rozwiązań, nie iść po linii najmniejszego oporu, ale kombinować, i oczywiście ćwiczyć i pracować – tego nie da się ominąć.

Pańska kariera zdaje się to potwierdzać – Big Band Gdańsk, Time Quartet, Heavy Metal Sextet jeszcze na studiach. Potem własne zespoły, współpraca z dziesiątkami artystów, setki koncertów rocznie w Polsce i za granicą. Do tego wydawnictwo fonograficzne Confiteor, felietony, audycje radiowe, praca ze studentami... Jak Pan godzi ze sobą te liczne aktywności?

Przede wszystkim nie robię tego wszystkiego jednocześnie. Wydałem teraz kolejną płytę – *Duet Honoris Causa Nahorny-Ptaszyn*, ale od paru lat nie zajmuję się działalnością fonograficzną, nie mam na to siły. Zawiesiłem też publicystykę. W tej chwili zostały działalność artystyczna i dydaktyczna. Tych dwóch aktywności nie chcę zaniedbywać, choć z twórczością różnie bywa, nad czym bardzo boleję. Przeszedłem w swoim życiu prawdziwą szkołę jazzową – zacząłem od amatorskiego Big Bandu Gdańsk, potem był big band uczelniany pod dyrekcją Andrzeja Zubka w Katowicach. Po studiach od razu grałem w big bandzie Wieśka Pieregórólki – jednym z najlepszych big bandów w naszej historii. Nagraliśmy bardzo dużo, np. słynne utwory z Andrzejem Zauchą (*C'est La Vie*, *Dzień dobry Mr Blues*). Przeszedłem rzetelną szkołę big bandową, czego życzę każdemu jazzmanowi.

Jeszcze na studiach założyliśmy Heavy Metal Sextet, który zdobył wiele laurów, no i sławę. Zacząłem grać z Włodzimierzem Nahornym. Przez wiele lat grałem jako sideman z Wojtkiem Karolakiem, Sławkiem Kulpowiczem, Dudusiem Matuszkiewiczem, Andrzejem Kurylewiczem, nagrywałem muzykę do filmów, piosenki, koncertowałem – było tego całe mnóstwo.

W pewnym momencie przyszła dydaktyka, propozycja uczenia na Wydziale Artystycznym UMCS. I zmieniło się moje życie. To było dwadzieścia lat temu.

Porozmawiajmy zatem o Pańskiej pracy dydaktycznej. Wykłada Pan na kierunku jazz i muzyka estradowa, a od 2019 r. jest Pan kierownikiem Katedry Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej. Kiedy odkrył Pan w sobie powołanie pedagoga?

Moja mama była nauczycielką polonistką. To jej zawdzięczam umiłowanie języka polskiego i dbałość o kulturę języka. Jednak zamiłowanie do dydaktyki nie przyszło od razu, zanim „wkręciłem się” w uczenie, upłynęło kilka lat.

Od sześciu lat jestem kierownikiem Katedry Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej i będę nieskromny, ale przyznam, że dokonałem tu rewolucji. Przekształciłem studia pierwszego stopnia z profilu praktycznego na ogólnoakademicki. Zmieniłem całkowicie siatkę godzin, wprowadziłem nowe przedmioty. Otworzyłem studia drugiego stopnia, również z nowymi przedmiotami. Niektórych z nich nie ma na innych uczelniach, jak np. kreacja wizerunku artystycznego czy współpraca wokalistów z zespołem muzycznym. Udało mi się zatrudnić wspaniałych wykładowców. W tej chwili mamy kadrę do pozazdrośczenia: Ania Michałowska-Kotyń, Agnieszka Derlak, Michał Iwanek, Michał Lewartowicz, Adam Jarzmik, Dawid Lubowicz, współpracują: Jurek Małek, Kuba Łępa, Piotrek Budniak, żeby wymienić tylko niektórych. To gwiazdy, wspaniali ludzie, muzycy i nauczyciele. Udało mi się reaktywować big band (pod wodzą Jarzmika). Dzięki tym wszystkim zmianom poziom studiów zaczął rosnąć w zauważalny sposób. Widać to również bardzo wyraźnie na egzaminach wstępnych.

A jacy są młodzi ludzie, którzy przychodzą studiować? Jak podchodzą do tradycji? Czy słuchają Coltrane'a, Parkera, Davisa?

Współczesna młodzież ma inne podejście do jazzu niż moje pokolenie. Wynika to m.in. z faktu, że oferta różnych atrakcji i aktywności jest dziś ogromna, a muzyka stanowi tylko jeden z wielu elementów tej układanki.

Niektórzy z naszych studentów od początku interesują się jazzem, niektórych trzeba dopiero rozmiłować w tej muzyce. Mówię „trzeba”, dlatego że jazz stanowi wspólny mianownik wielu gatunków, takich jak blues, rock czy pop. Jazz jest najbardziej zaawansowaną rytmicznie, harmonicznie i melodycznie muzyką. Szkoły jazzowe w Ameryce są pełne m.in. rockowych gitarzystów, bo każdy z nich wie, że jeśli nauczy się grać jazz, to w muzyce rockowej będzie czuł się jak ryba w wodzie. I to też staram się tłumaczyć studentom. Natomiast na egzaminach dyplomowych jest duża dowolność – można grać utwory rockowe, popowe, tylko jeden ma być *strictly* jazzowy. Kilka lat temu jeden ze studentów, saksofonista Tadziu Cieślak, zagrał na dyplomie program freejazzowy – to było znakomite!

Uczenie to moja druga natura (po graniu). Uwielbiam, gdy młodzi ludzie mnie słuchają, chcą się czegoś dowiedzieć, a ja mogę im coś przekazać. To jest bardzo mobilizujące, daje napęd.

Wspomniał Pan o napędzie z nauczania. A długoletnia współpraca muzyczna – ona też tak działa? Z Włodzimierzem Nahornym tworzą panowie najdłużej istniejący w niezmiennym składzie zespół w historii polskiego jazzu. Jaki jest sekret tej muzycznej przyjaźni?

Odpowiedź jest bardzo prosta: traktuję granie z Włodzimierzem Nahornym jak wygraną w Totolotka. Mówiłem o tym wielokrotnie, ale powtórzę – granie z Włodkiem jest jak chodzenie po nieudeptanym śniegu. On się nie powtarza, nie operuje schematami, za każdym razem tworzy coś nowego. To jest geniusz.

Skoro o geniuszu mowa – kto jeszcze wywarł wpływ na Pana gusty muzyczne?

Moje fascynacje, które w zasadzie nie minęły, obejmują dość rozległy zakres. Na początek powiem o tym, czym zainteresował mnie tato. Były to: *Koncert na orkiestrę* Béli Bartóka, *Święto wiosny* Igora Strawińskiego, no i *Abbey Road* Beatlesów.

Później zacząłem interesować się jazzem – Miles Davis, Weather Report. To był początek drugiej połowy

lat 70., czyli apogeum jazz fusion. Triumfy święcił John McLaughlin z Mahavishnu Orchestra i Shakti. Łatwo mi było przeskoczyć z rocka na fusion. Gdy zacząłem uczyć się jazzu na poważnie, ojciec dał mi płytę big bandu Counta Basiego *Atomic Mr Basie* – absolutną archetypiczną klasykę gatunku. Powiedział, że „tam wszystko jest”. Miał rację, bo była tam cała jazzowa tablica Mendelejewa – i to, co w fusion, i u Coltrane’a, i w mainstreamie – cały jazzowy drive, blues i podejście do muzyki.

Jako instrumentalista-basista początkowo fascynowałem się Jaco Pastorusem, Stanleyem Clarke’em. Oszalałem na ich punkcie i słuchałem ich płyt aż do zdarcia. W miarę jak dojrzewałem zaczynałem rozumieć coraz więcej. Aż przyszedł czas na jazzowo-basową klasykę, czyli na Raya Browna, Paula Chambersa i Rona Cartera.

A co doradziłby Pan komuś, kto chciałby zainteresować się jazzem?

Od wielu lat prowadzę wykład ogólnouniwersytecki „Jazz – improwizowany fenomen muzyki XX wieku”. Podobno w ciągu pięciu minut od otwarcia zapisów wszystkie trzysta miejsc jest zajętych, z czego jestem bardzo dumny. Przed pandemią wykład odbywał się stacjonarnie, w sali kameralnej Instytutu Muzyki. Ludzie przychodzili nawet wtedy, gdy w systemie brakowało już miejsc.

Wykład jest skierowany do szerokiej publiczności, ma formułę popularyzującą muzykę jazzową. Wydaje mi się, że potrafię tak dobrać utwory, żeby zasiać w studentach jazzowe ziarno. Przydaje się doświadczenie radiowe. Jazz jest muzyką wyrafinowaną, ale jednocześnie może być komunikatywny i trafiać do ludzi, bo niesie emocje. A ludzie wyczuwają emocje, wyczuwają szczerą i energię.

Jedna z moich płyt nosi tytuł *Syntonia*. Syntonia to sposób odnoszenia się do ludzi, charakteryzujący się chęcią nawiązania bliskich kontaktów emocjonalnych. Tym jest dla mnie muzyka. To jest syntonia.

Muzyka ma nieść słuchacza, trzymać go w ramionach. A artysta niejako proponuje: „chodź ze mną, pokażę ci coś pięknego”. I potem prowadzi go tak, żeby się nie potknął. Bardzo często mi się to udaje. Chyba...

Rozmawiała Dorota Walczak-Pietras

Wywiad w całości jest dostępny na stronie: <https://www.umcs.pl/wszystkie-aktualnosci,23641,-muzyka-jest-dla-mnie-syntonia-rozmowa-z-prof-mariuszem-bogdanowiczem,176695.htm>

Bardzo cenię sobie moje badania prowadzone na UMCS

Rozmowa z prof. dr. hab. Mieczysławem Jarońcem z Kent State University w Ohio (USA), absolwentem i profesorem honorowym Wydziału Chemii UMCS

W 1972 r. ukończył pan studia chemiczne na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS. Dlaczego wybrał Pan ten kierunek i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej na miejsce swoich studiów?

Już w siódmej klasie szkoły podstawowej zafascynowała mnie chemia. Moje zainteresowanie tym przedmiotem trwało przez cały okres szkoły średniej. W tym czasie przeczytałem wiele podręczników akademickich z głównych dyscyplin chemii, tj. chemii nieorganicznej, organicznej, analitycznej i fizycznej. To oczywiście bardzo ułatwiło mi zdanie egzaminu wstępnego, który był wówczas wymagany na studiach chemicznych. Ponieważ w tym czasie byłem mieszkańcem województwa lubelskiego, wybór UMCS był oczywisty, zwłaszcza że patronką Uczelni jest dwukrotna laureatka Nagrody Nobla z fizyki i chemii – Maria Curie-Skłodowska.

Jak wspomina Pan okres studiów? Jak wyglądało wówczas studiowanie, nauka i życie w Lublinie?

Myślę, że młodość, szczególnie studia, wspomina się zazwyczaj bardzo dobrze. Ponadto Lublin jest miastem bardzo ładnym i z bogatą historią, które w latach 60. stało się ważnym ośrodkiem akademickim. Przede wszystkim kampus UMCS już w latach 60. i 70. był atrakcyjny, ponieważ główne budynki uczelniane – wydziały, biblioteka, akademiki, Chatka Żaka itd. były położone blisko siebie oraz w niedalekiej odległości od centrum miasta. Ta zabudowa i lokalizacja czyni kampus UMCS jednym z najbardziej atrakcyjnych ośrodków akademickich w Polsce.

Poza urokami Lublina i miasteczka akademickiego bardzo miłe wspominaam studia chemiczne, wielu profesorów i pracowników mojego Wydziału, w szczególności moich wykładowców – profesorów: Andrzeja

Fot. Bartosz Prohl

Waksmundzkiego, Jarosława Ościka, Władysława Rudzińskiego, Wandę Brzykską, Annę Barcicką, Janusza Barcickiego, Jerzego Szczypę, Kazimierza Sykuta. Studiowanie nie ograniczało się tylko do uczęszczania na wykłady i ćwiczenia laboratoryjne, zdawania egzaminów, ale też dawało możliwość uczestniczenia w studenckich sympozjach naukowych oraz w badaniach.

Po studiach rozpoczął Pan pracę na UMCS i tutaj przeszedł Pan wszystkie szczeble kariery naukowej – od doktoratu do profesury w 1989 r. Był Pan związany z Zakładem Chemii Fizycznej oraz Zakładem Chemii Teoretycznej. Jakie ma Pan wspomnienia dotyczące pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej na UMCS?

W roku 1972 ukończyłem studia chemiczne i w tym samym roku zakończono budowę gmachu Dużej Chemii. Mój rocznik był liczny i stąd wiele moich koleżanek i kolegów ubiegało się o zatrudnienie na etatach dydaktyczno-naukowych w Instytucie Nauk Chemicznych. Marzyłem o tym, by dostać się na chemię fizyczną, której kierownikiem był prof. Waksmundzki. Byłem niezmiernie zadowolony, że zostałem przyjęty do Zakładu Chemii Fizycznej, ponieważ najbardziej lubiłem właśnie chemię fizyczną oraz panującą w tym zakładzie

atmosferę, która sprzyjała badaniom naukowym, poczynając od badań doświadczalnych w zakresie chromatografii, adsorpcji, flotacji, po badania teoretyczne w tych dziedzinach, co mnie szczególnie interesowało. Warto wspomnieć, że stworzona przez prof. Waksmundzkiego tzw. lubelska szkoła chromatografii była znana nie tylko w Polsce, ale i za granicą.

Prof. Waksmundzki był promotorem mojej pracy magisterskiej, a wówczas jeszcze dr Władysław Rudziński, który specjalizował się w chemii teoretycznej, był promotorem pomocniczym. Dr Rudziński, po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego, został promotorem mojej pracy doktorskiej i następnie kierownikiem Zakładu Chemii Teoretycznej. Bardzo miłe wspominam pracę w tej jednostce, zwłaszcza że w badaniach chemii teoretycznej w zakresie adsorpcji na powierzchniach heterogenicznych mogliśmy konkurować z wieloma ośrodkami na świecie.

W 1991 r. wyjechał Pan do USA i od tamtej pory jest Pan profesorem w Kent State University. Jak rozwijała się Pana kariera naukowa w Ameryce? Czy trudno było Panu jako Polakowi wejść w amerykańskie środowisko naukowe?

Chciałbym podkreślić, że przed wyjazdem spędziłem łącznie około 4 lata na stypendiach naukowych w Georgetown University (Waszyngton DC, 1985, 1986), McMaster University (Hamilton, Canada, 1986) oraz Kent State University (Ohio, 1986, 1987, 1988–1989).

W 1991 r. przyjąłem ofertę pracy na stanowisku profesora chemii w Kent State University. Wspomniane wcześniejsze staże naukowe bardzo pomogły mi przystosować się do nowych warunków pracy, zorganizować laboratorium i rozpocząć badania naukowe w dziedzinie nanoporowatych materiałów. Jeszcze przed wyjazdem do Kent State University otrzymałem tytuły profesora nadzwyczajnego (1985 r.) i zwyczajnego (1989 r.) oraz miałem pokaźny dorobek naukowy w zakresie teorii adsorpcji i chemii powierzchni.

Bardzo cenię sobie moje badania prowadzone na UMCS dotyczące teorii adsorpcji i chemii powierzchni, które dały mi solidne podstawy do rozpoczęcia badań doświadczalnych w dziedzinie adsorpcji oraz syntezy nowych materiałów nanoporowatych, w szczególności materiałów o uporządkowanych strukturach porowatych. Połączenie teorii z badaniami doświadczalnymi w chemii materiałów nanoporowatych umożliwiło mi zdobycie funduszy na badania naukowe, co zaowocowało licznymi publikacjami w tej dziedzinie.

Miałem możliwość gościć wielu pracowników naukowych z różnych krajów, w tym z Polski, np.: prof. Bogusława Buszewskiego z UMCS i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. Jerzego Chomę z Wojskowej Akademii Technicznej, prof. Izabelę Nowak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. Teofila Jesionowskiego z Politechniki Poznańskiej, prof. Zofię Rzączyńską z UMCS oraz wielu stypendystów i doktorantów. Współpraca z wyżej wymienionymi ośrodkami w Polsce zaowocowała też wieloma wspólnymi publikacjami naukowymi.

Jest Pan autorem ponad 1000 publikacji naukowych, artykułów przeglądowych i monograficznych z zakresu adsorpcji, chromatografii, chemii powierzchni, chemii materiałów nanoporowatych. Jakie badania prowadzi Pan obecnie? Czy są one kontynuacją tych, które kiedyś Pan rozpoczął?

Jak wspominałem wcześniej, badania teoretyczne w zakresie adsorpcji, chromatografii i chemii powierzchni na UMCS dały mi solidne podstawy do rozpoczęcia

badan doświadczalnych w dziedzinie syntezy nowych materiałów nanoporowatych, w szczególności z uporządkowanymi strukturami, takimi jak uporządkowane mezooporowate krzemionki, organokrzmionki, tlenki metali, węgle, związki metaloorganiczne, które w bardzo szerokim zakresie prowadziłem w Kent State University.

Obecnie, od czerwca 2023 r., jestem profesorem emerytowanym, od 2019 r. pracuję jako Deputy Editor w „Science Advances” – czasopiśmie wydawanym przez American Association for the Advancement of Science, które jest też wydawcą „Science”. Jest to przyjemna praca, choć bardzo czasochłonna, bo wiąże się z oceną około 50 artykułów miesięcznie, nadsyłanych przez badaczy do „Science Advances”. Poza tym wciąż współpracuję z kilkoma grupami w Polsce i za granicą, choć w dużo mniejszym stopniu niż przed emeryturą.

Czy ma Pan jakąś receptę na sukces naukowy? Czy mógłby Pan podpowiedzieć coś młodym naukowcom, którzy dopiero zaczynają swoją drogę zawodową?

W roku 2015 w „Chemistry of Materials” (ACS, vol. 27, 1903–1904) opublikowano krótki wywiad ze mną, ponieważ praca referatowa pt. *Gas Adsorption Characterization of Ordered Organic-Inorganic Nanocomposite Materials*, opublikowana w tym czasopiśmie (2001, 13, 3169) wspólnie z moim byłym doktoratem i współpracownikiem Michałem Krukiem, który ukończył UMCS, a obecnie jest profesorem w City University of New York, osiągnęła wtedy ponad 1100 cytowań zgodnie z Web of Science. Ostatnie pytanie tego wywiadu było podobne do Pani pytania. Myślę, że trudno dać jakąś uniwersalną receptę na sukces naukowy, który zależy od wielu różnych czynników. Ważne są na pewno dążenie do zrobienia czegoś nowego i użytecznego (pasja naukowa), wykształcenie, inspirująca rola nauczycieli itd.

Każdy młody człowiek ma jakieś marzenia i wybiera własną drogę do ich realizacji. Chociaż mam pewną radę dla młodych naukowców. Jeśli ktoś wybierze dziedzinę, w której chce prowadzić badania naukowe, to ważne jest monitorowanie literatury w wybranej tematyce oraz dziedzinach pokrewnych, aby określić, jakie tematy wymagają dalszych badań. Istotne jest, aby zawsze rozpoznać to, co zostało zrobione, i na tej podstawie wybrać projekty, które są nowe i ważne dla rozwoju danej dziedziny naukowej.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Międzygwiazdny przybysz w Układzie Słonecznym

Nasz Układ Słoneczny nie jest układem zamkniętym i czasami odwiedzają go obiekty, które powstały wokół zupełnie innych gwiazd, aby potem przez miliardy lat wędrować w przestrzeni międzygwiazdnej. Każdy taki gość jest bezcennym źródłem informacji o materii i procesach zachodzących poza naszym systemem planetarnym.

W drugiej połowie 2025 r. uwagę astronomów zwrócił nowy obiekt 3I/ATLAS, odkryty w ramach programu Asteroid Terrestrial-im pact Last Alert System (ATLAS) w Rio Hurtado w Chile. Symbol 3I oznacza, że jest to trzeci potwierdzony obiekt międzygwiazdny („I” jak *interstellar*). Już pierwsze obserwacje wskazywały, że jest to kometata jednopojawieniowa, poruszająca się po bardzo wydłużonej orbicie względem Słońca (hiperbolicznej). Tego typu trajektorie są szczególnie

interesujące, ponieważ mogą, choć nie muszą, sugerować pochodzenie spoza Układu Słonecznego. Takie komety to swoiste kosmiczne kapsuły czasu, gdyż zawierają materiał, który powstał miliardy lat temu i uformował się w innym systemie planetarnym, być może wokół gwiazdy podobnej do Słońca. W tym przypadku nie dojdzie jednak do wymiany materii międzygwiazdnej, ponieważ kometata nie jest na kursie kolizyjnym z żadnym obiektem naszego Układu.

W miarę zbliżania się do Słońca jądro kometarne nagrzewa się, a zawarte w nim lotne substancje zaczynają sublimować, tworząc komę oraz warkocz pyłowy i jonowy. To właśnie ten proces sprawia, że komety stają się obiektami widocznymi nawet dla amatorskich teleskopów. Kometata 3I/ATLAS minęła Słońce w odległości 1,36 AU (perihelium) 29 października 2025 r.,

a następnie 19 grudnia znalazła się najbliżej Ziemi, w odległości około 1,8 AU (czyli ok. 270 mln km).

Jednym z cennych wkładów w dokumentację obiektu były obserwacje wykonane 16 grudnia o godzinie 2:57 UT w Lublinie przez mgr. Mieczysława Paradowskiego, emerytowanego pracownika Instytutu

Fizyki UMCS. Kometata została zarejestrowana na zdjęciu jako jasny, ale nieco rozmyty obiekt (widoczny w samym środku zdjęcia), odróżniający się od punktowych obrazów gwiazd (obiektywu Orestegor $f=300\text{mm}/4$ + Canon 6D 1600 ISO, montaż paralaktyczny Star Adventurer). Najjaśniejszym obiektem na zdjęciu, znajdującym się powyżej komety 3I/ATLAS, jest gwiazda 59 Leo/HD95382, o jasności +4,98 mag., która należy do gwiazdozbioru Lwa.

For. Mieczysław Paradowski

Zdjęcie mgr. M. Paradowskiego zostało także opublikowane na portalu Spaceweather, co podkreśla jego wartość obserwacyjną (https://spaceweathergallery2.com/indiv_upload.php?upload_id=230086). Jasność komety została oszacowana na ok. 10 mag. (co czyni ją obiektem niewidocznym dla obserwacji gołym okiem), a średnica jądra komety na ok. 2,5 km.

Niezależnie od tego, czy obiekt okaże się ostatecznie międzygwiazdny, czy pochodzi z odległych rejonów Obłoku Oorta, jego przyszłość jest podobna do losu wielu komet jednopojawieniowych – kometata oddali się od Słońca, stanie się coraz słabsza i trudniejsza do obserwacji, aż ostatecznie zniknie z zasięgu teleskopów, ale dalej będzie kontynuować swoją wędrówkę przez Galaktykę.

Tomasz Kwapiński

Biblioteka UMCS na przełomie 2025 i 2026 r.

Przełom 2025 i 2026 r. był w Bibliotece UMCS okresem intensywnej i różnorodnej aktywności, łączącej działania naukowe, szkoleniowe oraz kulturalne.

W grudniu 2025 r. szczególny nacisk położono na zagadnienia związane z nowymi technologiami i sztuczną inteligencją. W dn. 4 i 10 grudnia odbyły się webinaria EBSCO i Clarivate, podczas których uczestnicy poznali zarówno teoretyczne podstawy odpowiedzialnego rozwoju AI, jak i praktyczne zastosowania narzędzi opartych na sztucznej inteligencji w wyszukiwaniu, analizie i opracowywaniu treści naukowych. Dodatkowo pracownicy Biblioteki podjęli współpracę z Biblioteką Narodową w zakresie katalogowania z użyciem sztucznej inteligencji w systemie Alma.

Ważnym obszarem działalności była również otwarta nauka. 9 grudnia pracownicy BG UMCS wzięli udział w konferencji zorganizowanej z okazji 70-lecia Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Dyrektor Urszula Poślada uczestniczyła w panelu dyskusyjnym poświęconym wyzwaniom *Open Science*, natomiast wicedyrektor Grzegorz Szczypa zaprezentował poster pt. „Integrując Otwartą Naukę: ekosystem Otwartej Nauki w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej”.

Nasza Biblioteka aktywnie uczestniczyła także w ogólnopolskich wydarzeniach naukowych. W dn. 3–4 grudnia dr Marta Puszcza reprezentowała instytucję podczas konferencji „HINC OMNIA” w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawiając referat poświęcony kolekcji starych druków i rękopisów Gottfrieda

Erdmanna Petriego. Wystąpienie podkreślało znaczenie prywatnych księgozbiorów w ochronie dziedzictwa kulturowego.

W tym czasie ukazały się także publikacje naszych pracowników. W grudniowym numerze czasopisma Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie „Prawnik” opublikowano artykuł Iwony Mielniczuk pt. *Wacław Bajkowski (1875–1941), adwokat, społecznik, prezydent Lublina (1916–1918). Z perspektywy 150. rocznicy urodzin*. W czasopiśmie „Biblioteka” nr 29 (38) 2025 ukazał się artykuł pt. *Preprinty w uczelnianym repozytorium drogą do otwartości w nauce?* autorstwa Doroty Wierzbickiej-Próchniak, Eweliny Pisarek, Agnieszki Zawadzkiej i Grzegorza Szczypy, poświęcony roli preprintów w rozwoju otwartego dostępu oraz ich funkcjonowaniu w repozytoriach akademickich. W „Bibliotekarzu Lubelskim” R. LXVIII 2025 opublikowano artykuły: Kingi Dobrowolskiej i Kacpra Dobrowolskiego pt. *W jubileuszowym zwierciadle. Losy pierwszych profesorów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*; Marty Puszczy pt. *Stare druki z lwowskich oficyn wydawniczych w zbiorach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie* oraz Anny Kuczyńskiej pt. *Sprawozdanie z XI Lubelskiego Forum Bibliologów, Informatologów i Bibliotekarzy*.

Oprócz inicjatyw naukowych Biblioteka rozwijała również ofertę kulturalno-popularyzatorską. 6 grudnia w jej przestrzeni zapanowała mikołajkowa atmosfera. W Czytelnii Oddziału Informacji Naukowej odbyły się otwarte, cykliczne spotkania Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy. 15 grudnia 2025 r. mgr Piotr Błaszczak przedstawił „Nekropole Wielkiej Wojny – cmentarze wojenne nr 91 wzgórze »Korczak«, nr 122 i 123 wzgórze »Pustki«”, natomiast 26 stycznia 2026 r. dr Andrzej Konstankiewicz wygłosił prelekcję pt. „Import uzbrojenia do Polski w latach 1919–1921”. Wydarzenia te były okazją do wymiany doświadczeń i pogłębienia zainteresowań z zakresu historii militariów. Dodatkowo prezentowana była wystawa „Damy i huzary – 200 lat na polskich scenach”, ukazująca historię jednej z najśłynniejszych komedii Aleksandra hr. Fredry. Kuratorem i inicjatorem wystawy był Dariusz Boruch, autorem scenariusza Piotr Błaszczak, graficznie opracował ją Paweł A. Znamierowski. Realizację wystawy sfinansowała Fundacja Wspierania Twórczości przy ZAiKS.

Konferencja
jubileuszowa
z okazji 70-lecia
Biblioteki
Głównej
Uniwersytetu
Przyrodniczego
w Lublinie 📍

Źródło: www.facebook.com/bguplublin

Styczeń 2026 r. upłynął pod znakiem zapewnienia ciągłości dostępu do zasobów naukowych i wsparcia dydaktyki. Biblioteka otrzymała komunikat Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczący planów realizacji Wirtualnej Biblioteki Nauki w 2026 r., zapowiadający kontynuację kluczowych licencji oraz wznowienie programów publikowania otwartego. Zrealizowano także cykl szkoleń EBSCO w formule online, podnoszących kompetencje informacyjne oraz przybliżających funkcjonalność i zakres tematyczny baz danych tego serwisu, dostępnych za pośrednictwem Biblioteki. Ponownie

uruchomiono dostęp do platformy edukacyjnej JoVE, umożliwiającej wykorzystanie recenzowanych materiałów wideo w nauczaniu i badaniach. Równolegle prezentowano nowości wydawnicze i tematyczne rekomendacje czytelnicze.

Podsumowując, działania Biblioteki UMCS na przełomie 2025 i 2026 r. potwierdziły jej wielowymiarową rolę jako miejsca, w którym tradycja spotyka się z nowoczesnością, a nauka, edukacja i kultura wzajemnie się uzupełniają.

Barbara Woźniak

Grywalizacja w akcji. Za nami „Open Debates & GameLab”

20 stycznia 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Open Debates”, tym razem wzbogacone o warsztat „GameLab”. Gościem wydarzenia był Ireneusz Głuski – założyciel Gamification Global, ekspert w dziedzinie grywalizacji oraz projektant gier poświęconych edukacji, zrównoważonemu rozwojowi i partycypacji społecznej.

Podczas rozmowy moderowanej przez dr Elżbietę Szulc-Wałęcką i studentkę lic. Wiktorię Ciekot gość opowiadał o kulisach pracy w sektorze kreatywnym oraz o własnej ścieżce zawodowej prowadzącej do pracy w branży gier wideo. Dyskusja dotyczyła m.in. specyfiki sektora kreatywnego, codziennych wyzwań twórców, roli pasji i pracy zespołowej, a także tego, jak przejść od pierwszych, amatorskich projektów do profesjonalnego działania. Uczestnicy zobaczyli również przykładowe projekty i gry, które przywiózł ze sobą Ireneusz Głuski.

W drugiej części spotkania odbył się warsztat, w ramach którego studenci, pracownicy Uczelni i zaproszeni goście mieli okazję zagrać w grę „The Good Ventures” – projekt naszego prelegenta. Uczestnicy, działając

Fot. Małgorzata Sidor

w zespołach, tworzyli zrównoważone i kreatywne rozwiązania dla realnych problemów, zakładając przy tym własne przedsięwzięcia. Nie zabrakło emocji, współpracy i znakomitych pomysłów. Zwycięzcy otrzymali w nagrodę egzemplarz gry, w którą właśnie mieli możliwość zagrać. Formuła laboratorium gier pozwoliła uczestnikom doświadczyć praktycznego wymiaru grywalizacji, czyli wykorzystania mechanizmów gier do angażowania i rozwijania potencjału graczy, a także współpracy i rywalizacji podczas rozgrywki.

Pomysłodawczynią i koordynatorką inicjatywy była dr Elżbieta Szulc-Wałęcka (Katedra Administracji Publicznej, członkini Rady Młodych Naukowców). Wydarzenie zostało zorganizowane przez Instytut Nauk o Polityce i Administracji oraz RMN.

Elżbieta Szulc-Wałęcka

Między informacją naukową a kulturą popularną

Wielowymiarowa działalność Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej UMCS

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Głównej UMCS pełni obecnie funkcję nowoczesnego centrum wiedzy, edukacji i aktywności kulturalnej, odpowiadającego na potrzeby zarówno środowiska akademickiego, jak i społeczności lokalnej. Współczesna biblioteka naukowa nie ogranicza się już wyłącznie do gromadzenia i udostępniania zbiorów, lecz aktywnie uczestniczy w procesach dydaktycznych, badawczych i kulturotwórczych. Działalność Oddziału stanowi przykład tej transformacji – łączymy bowiem tradycyjne usługi informacyjne z nowoczesnymi formami pracy z użytkownikami.

Istotnym elementem działalności OIN jest tworzenie otwartej przestrzeni sprzyjającej integracji środowisk pasjonackich i naukowych. W Czytelni Komiksu regularnie odbywają się spotkania Lubelskiego Fandomu Mangowego, prelekcje i dyskusje poświęcone mandze i anime, a także inicjatywy realizowane we współpracy z organizatorami wydarzeń popkulturowych w Lublinie, takich jak konwent Akira czy Festiwal Nejiro. Działania te promują jedną z największych w regionie kolekcji komiksowych oraz budują wizerunek biblioteki jako instytucji otwartej i aktywnej w przestrzeni miejskiej.

Czytelnia OIN jest również miejscem spotkań Lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Miłośników Dawnej Broni i Barwy. Comiesięczne wykłady i dyskusje poświęcone

historii wojskowości, często wzbogacone o prezentacje oryginalnych eksponatów, wzmacniają edukacyjny charakter działalności Biblioteki. Ważną rolę pełni także American Corner, funkcjonujący jako przestrzeń dialogu międzykulturowego i klub książki, w którym spotkania prowadzone w języku angielskim sprzyjają rozwijaniu kompetencji językowych i kulturowych.

Istotnym uzupełnieniem oferty są warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, realizowane we współpracy ze szkołami i przedszkolami. Zajęcia rozwijają kompetencje informacyjne, kreatywność oraz umiejętności pracy z informacją, a w przypadku najmłodszych obejmują m.in. elementy bajkoterapii i gier edukacyjnych. Oddział prowadzi również warsztaty tematyczne, m.in. poświęcone Marii Curie-Skłodowskiej, oraz zajęcia „Jak to działa? – techniczne nowinki w lapbookach”, podczas których uczniowie poznają zasady funkcjonowania wybranych urządzeń i procesów technologicznych, tworząc własne lapbooki będące formą prezentacji zdobytych informacji. Zajęcia rozwijają umiejętność analizy, syntezy informacji oraz kreatywnego myślenia.

W celu zwiększenia zaangażowania uczestników podczas warsztatów wykorzystywane są elementy rywalizacji, takie jak quizy, ruletki edukacyjne i zadania zespołowe, często połączone z możliwością zdobycia nagród książkowych. Takie metody dydaktyczne sprzyjają

aktywnemu uczeniu się, wzmacniają motywację dzieci oraz budują pozytywne skojarzenia z biblioteką jako miejscem przyjaznym i inspirującym. Duże zainteresowanie warsztatami oraz powracające grupy szkolne potwierdzają skuteczność tej formy pracy i zapotrzebowanie na nowoczesne działania edukacyjne realizowane w przestrzeni biblioteczej.

Równolegle Oddział Informacji Naukowej realizuje swoją podstawową misję wobec środowiska akademickiego, prowadząc rozbudowaną działalność informacyjną. Obejmuje ona m.in. kwerendy naukowe, przygotowywanie zestawień bibliograficznych, udzielanie informacji faktograficznej oraz indywidualne konsultacje dla studentów i pracowników naukowych. Wsparcie to dotyczy m.in. doboru baz danych, opracowania strategii wyszukiwania literatury, oceny wiarygodności źródeł, analiz stanu badań, wykorzystania narzędzi bibliometrycznych, oceny czasopism oraz zasad publikowania w modelu *Open Access*.

Istotnym obszarem działalności jest zapewnianie dostępu do elektronicznych źródeł wiedzy oraz pomoc w korzystaniu z baz danych i systemów discovery. Ważnym elementem nowoczesnych usług informacyjnych jest funkcjonowanie repozytorium Bazy Wiedzy UMCS, umożliwiającego archiwizację i udostępnianie dorobku naukowego Uczelni oraz wspierającego procesy ewaluacyjne i sprawozdawcze. Bibliotekarze pomagają również w deponowaniu publikacji, uzupełnianiu metadanych oraz aktualizowaniu profili autorów w systemach takich jak ORCID czy Google Scholar.

Działalność informacyjna OIN jest ściśle powiązana z ofertą szkoleniową. Obejmuje obowiązkowy kurs e-learningowy z przysposobienia bibliotecznego dla studentów pierwszego roku oraz szkolenia dla bardziej zaawansowanych użytkowników, poświęcone efektywnemu wyszukiwaniu informacji i zarządzaniu bibliografią. Oddział współpracuje także z dostawcami baz danych, organizując webinaria i szkolenia eksperckie. Ponadto pracownicy BG UMCS uczestniczą w opracowywaniu Planów Zarządzania Danymi i wspierają zespoły badawcze już na etapie przygotowywania wniosków grantowych. Całokształt działań Oddziału Informacji Naukowej BG UMCS pokazuje, że jest to przestrzeń, w której tradycyjne funkcje biblioteki harmonijnie łączą się z nowoczesnym wsparciem nauki, edukacji i kultury

Agnieszka Zawadzka

Fot. Agnieszka Zawadzka

Fot. Agnieszka Zawadzka

Fot. Agnieszka Zawadzka

Zakończenie projektu „Polski w dobrym stylu”

Dobiegł końca projekt „Polski w dobrym stylu”, zrealizowany w ramach programu „Promocja języka polskiego” Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Jego głównymi wykonawcami byli pracownicy Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców: dr Magdalena Rumińska, prof. UMCS oraz dr hab. Bartłomiej Maliszewski, prof. UMCS, którzy podjęli się realizacji dwóch zadań. Pierwszym z nich było przeprowadzenie cyklu webinarów dla studentów i słuchaczy pięciu ukraińskich uczelni: Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki w Łucku (koordynator: doc. Julia Wasejko), Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki (koordynator: mgr Krystyna Stelmakh), Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Ohienki w Kamieńcu Podolskim (koordynator: mgr Monika Pacukiewicz), Czarnomorskiego Uniwersytetu Narodowego im. Petra Mohyły w Mikołajowie (koordynator: mgr Aleksandra Cybulska) oraz Narodowego Uniwersytetu „Politechnika Odeska” (koordynator: mgr Aleksandra

Rusek). Webinaria gromadziły średnio 150 uczestników, którzy mieli okazję rozwijać oraz sprawdzać swoją znajomość języka polskiego, wykonując przygotowane przez wykładowców ćwiczenia.

Drugim celem projektu było opracowanie dwóch e-booków służących nauce języka polskiego. Dr Magdalena Rumińska, prof. UMCS pracowała nad publikacją pt. *Polski w dobrym stylu. Felietony Bolesława Prusa z ćwiczeniami dla obcokrajowców (B2/C1)*, a dr hab. Bartłomiej Maliszewski, prof. UMCS opracowywał *Dyskusję z kulturą – zadania służące rozwijaniu sprawności produktywnych*. Funkcję recenzentów pełniły: dr hab. Anna Dunin-Dudkowska, prof. UMCS oraz dr hab. Agata Małyńska, prof. UMCS. Oba e-booki zostały zilustrowane przez Katarzynę Wójcik i są bezpłatnie dostępne na stronie z materiałami dydaktycznymi CJKP UMCS. Obsługę projektu wspierał Zespół ds. Projektów Edukacyjnych.

Bartłomiej Maliszewski

Współpraca z Kuratorium Oświaty w Lublinie

12 stycznia 2026 r. podpisana została umowa o współpracy Kuratorium Oświaty w Lublinie z Instytutem Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS.

Dokument podpisali: ze strony Kuratorium – lubelski kurator oświaty Tomasz Szabłowski, ze strony Instytutu – dyrektor prof. dr hab. Iwona Hofman. W spotkaniu uczestniczyły również pomysłodawczynie i koordynatorki współpracy. Kuratorium Oświaty reprezentowały wicekurator Barbara Grzesiak oraz wizytator Agata Banasik. Ze strony UMCS obecne były prodziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS oraz dr Ilona Dąbrowska.

Porozumienie otwiera nowe możliwości wspólnych działań, w szczególności w obszarze organizacji szkoleń,

Fot. Tomasz Górecki

konferencji oraz spotkań eksperckich. Celem kooperacji będzie podnoszenie kompetencji medialnych kadry pedagogicznej lubelskich szkół, a także poszerzanie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie świadomego i odpowiedzialnego korzystania z mediów. Przedstawiciele obu instytucji podkreślają, że planowane inicjatywy stanowią istotny krok w kierunku systemowego wsparcia edukacji medialnej w regionie oraz wzmacniania współpracy między środowiskiem akademickim a instytucjami oświatowymi.

Ilona Dąbrowska

Zanim powstał Wydział Filozofii i Socjologii

Ubiegłoroczny jubileusz 35-lecia istnienia Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS to wydarzenie, przy okazji którego warto wrócić do genezy utworzonej jednostki. Tym bardziej, że 35 lat wydaje się okresem niezbyt długim i być może niezbyt doniosłym. Wydział nie wziął się jednak z próżni, nie zaczął działać ot tak po prostu w 1990 r.

Początki filozofii i socjologii na UMCS związane są ściśle z powstaniem naszej Uczelni w 1944 r. Jednym z czterech utworzonych wówczas wydziałów był Wydział Przyrodniczy (od 1947 r. Matematyczno-Przyrodniczy), w którym istniały m.in.: Zakład Historii Filozofii (kierownik – prof. Stefan Harassek), Zakład Logiki i Metodologii (kierownik – prof. Narcyz Łubnicki) oraz Zakład Etnografii i Etnologii (kierownik – prof. Józef Gajek).

W kwietniu 1946 r. Minister Oświaty wydał rozporządzenie, na podstawie którego zakłady te zostały przekształcone w katedry. W wyniku tego na wydziale utworzono m.in. Katedrę Filozofii I i Katedrę Filozofii II oraz Katedrę Etnografii i Etnologii¹.

Rozpoczęte w 1950 r. przemiany w sferze szkolnictwa wyższego skutkowały przekształceniem w następnym roku Katedry Filozofii I w Katedrę Logiki I, zaś Katedry Filozofii II w Katedrę Logiki II². Następnie zostały połączone w jedną Katedrę Logiki, która po podziale Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego weszła początkowo w skład nowej jednostki dydaktycznej – Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii, podczas gdy Katedra Etnografii i Etnologii znalazła się na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi. Dopiero po utworzeniu Wydziału

Źródło: Muzeum UMCS

↑ Immatrykulacja studentów I roku Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii (1983 r.)

Humanistycznego obie wspomniane katedry zostały do niego włączone³.

W roku 1956 Katedra Logiki została przekształcona w Katedrę Filozofii, w skład której weszły dwa Zakłady: Logiki i Historii Filozofii oraz Materializmu Dialektycznego i Historycznego⁴. Na jej czele stał w dalszym ciągu prof. Łubnicki. Z kolei w 1959 r. utworzono Katedrę Filozofii Społecznej (kierownik – doc. dr Jakub Litwin) – obie te katedry kształciły studentów wszystkich kierunków UMCS w dziedzinie filozofii.

Kolejne istotne przemiany na Wydziale Humanistycznym miały miejsce na przełomie lat 60. i 70. Mianowicie

¹ AUMCS, Sekretariat, sygn. S 3.

² Ibidem.

³ AUMCS, Wydział Humanistyczny, sygn. 124, Zarządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z 12 lipca 1952 r.

⁴ AUMCS, Wydział Humanistyczny, Protokoły Rady Wydziału 1956/1957.

Źródło: Muzeum UMCS

↑ Prof. Bohdan Dziemidok, prorektor UMCS w latach 1981–1982

Źródło: Muzeum UMCS

↑ Prof. dr hab. Zdzisław Cackowski, rektor UMCS w latach 1987–1990

Źródło: Muzeum UMCS

↑ Doc. Stanisław Kosiński

w 1967 r. Katedra Etnografii została przekształcona w Katedrę Socjologii (kierownik – prof. Jan Turowski, a następnie dr Stanisław Kosiński). Z kolei w roku akademickim 1969/1970 rozpoczął działalność Instytut Nauk Pedagogicznych i Filozoficznych, którego dyrektorem został prof. Zdzisław Cackowski. W jego skład weszły: Zakład Filozofii Marksistowskiej i Socjologii, Zakład Logiki i Metodologii Nauk, Zakład Pedagogiki, Zakład Psychologii i Zakład Logopedii. Stan ten nie trwał zbyt długo, ponieważ już w 1972 r. został on rozdzielony na Instytut Pedagogiki i Psychologii, który dał później początek wydziałowi o takiej samej nazwie, oraz Instytut Filozofii i Socjologii, którego dyrektorem pozostał prof. Cackowski.

26 lutego 1973 r. prof. Cackowski wystąpił na posiedzeniu Kolegium Rektorskiego UMCS z propozycją przekształcenia Instytutu Filozofii i Socjologii Wydziału Humanistycznego UMCS, we współpracy z pracownikami Zakładu Nauk Społecznych Akademii Medycznej, w Międzyuczelniany Instytut Filozofii i Socjologii (MIFiS). Projekt został zaakceptowany, a według wstępnych założeń nowo powstała jednostka miała podlegać Wydziałowi Humanistycznemu UMCS⁵. Sprawa ta musiała być poruszana już wcześniej, gdyż już na posiedzeniu Komitetu Uczelnianego PZPR 24 stycznia 1973 r. podjęto uchwałę o poparciu projektu powołania wspomnianej jednostki.

⁵ AUMCS, Kolegium Rektorskie, sygn. 9, Protokół z posiedzenia KR z 26 lutego 1973 r.

Porozumienie między UMCS a AM w sprawie uruchomienia MIFiS zawarto 27 marca 1973 r. Miał on funkcjonować jako część naszej Alma Mater, dla której inicjatywa ta miała sprzyjać rozwojowi nauczania filozofii i socjologii, a ponadto wzmocnić dotychczasowy instytut pod względem kadrowym. Z kolei w przypadku AM powołanie jednostki miało rozwiązać trudności z nauczaniem socjologii na tejże uczelni, ponieważ prowadzenie zajęć zlecano pracownikom naukowym UMCS. Powstanie MIFiS miało ponadto zacieśnić współpracę naukową pomiędzy obiema instytucjami⁶.

Instytut rozpoczął działalność 1 października 1973 r., przy czym Ministerstwo podjęło decyzję o jego samodzielności względem Wydziału Humanistycznego. Kierował nim dotychczasowy dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii UMCS prof. Cackowski. Zadaniem jednostki było „zaspokojenie potrzeb obu Uczelni w odniesieniu do filozofii, socjologii i logiki oraz prowadzenia studiów filozoficznych, a w przyszłości także socjologicznych, stopnia magisterskiego”⁷.

W MIFiS zatrudnionych zostało 35 pracowników, w tym 12 samodzielnych pracowników naukowych i 23 asystentów. Jeśli chodzi o sytuację lokalową, to został on rozmieszczony w dwóch, oddalonych od siebie

⁶ AUMCS, MIFiS, sygn. 3, Projekt przekształcenia Instytutu Filozofii i Socjologii UMCS oraz Zakładu Nauk Społecznych Akademii Medycznej w Lublinie w Międzyuczelniany Instytut Filozofii i Socjologii.

⁷ AUMCS, MIFiS, sygn. 3, Stan, zadania, potrzeby i perspektywy rozwoju Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii UMCS w Lublinie, 10 listopada 1973 r.

lokalizacjach. Na trzech piętrach Wydziału Humanistycznego UMCS przeznaczono na jego potrzeby dwie sale dydaktyczne, bibliotekę, czytelnię, sekretariat oraz 13 pokoi (razem 320 m²), natomiast w gmachu Dermatologii Akademii Medycznej przy ul. Dymitrowa (obecnie ul. Radziwiłłowska) znajdowało się 5 pokoi mających ogółem powierzchnię około 160 m².

Instytut kształcił studentów na kierunku filozoficznym (studia magisterskie). Funkcjonowały również śróddyplomowe studia filozoficzne przeznaczone dla studentów innych kierunków lub absolwentów innych specjalizacji.

W 1973 r. nawiązano współpracę z Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Religioznawczego i Zarządem Wojewódzkim Towarzystwa Krzewienia Kultury Świeckiej, czego efektem było zorganizowanie w ramach MIFiS Podyplomowego Studium Religioznawczego, przeznaczonego dla absolwentów studiów wyższych magisterskich i zawodowych wszystkich kierunków, a w wyjątkowych przypadkach również dla studentów ostatnich roczników. Powołano je w następnym roku pod nazwą Studium Religioznawczo-Filozoficzne⁸, po kilku latach jednak okazało się, że nie cieszy się zbyt dużym powodzeniem z uwagi na nadmiar materiału i zostało zawieszone. W 1988 r. uruchomiono je ponownie, już jako Podyplomowe Studium Religioznawcze.

Do początków lutego 1974 r. ukształtowała się zasadnicza struktura organizacyjna Instytutu, który składał się z: Zakładu Marksistowskiej Filozofii i Socjologii, Zakładu Logiki i Metodologii Nauk, Zakładu Etyki i Estetyki, Zakładu Filozofii Kultury, Zakładu Historii Filozofii oraz Pracowni Socjologii Medycyny i Pielęgniarstwa. Następnie, zarządzeniem Rektora UMCS nr 19 z 22 kwietnia 1975 r., Zakład Marksistowskiej Filozofii i Socjologii został przekształcony w Zakład Filozofii Marksistowskiej, zaś Pracownia Socjologii Medycyny i Pielęgniarstwa w Zakład Socjologii⁹. W tym samym roku MIFiS otrzymał prawa wydziału¹⁰. Znaną są również dokumenty wskazujące, że zakres działalności Instytutu został rozszerzony o Akademię Rolniczą

i Wyższą Szkołę Inżynierską. Warto także odnotować, że w 1977 r. na UMCS został zorganizowany Ogólnopolski Zjazd Filozoficzny.

Od 1978 r. MIFiS podjął starania o uruchomienie nowego kierunku stacjonarnych studiów socjologicznych, argumentując ten zamiar brakiem takich studiów w systemie państwowych uczelni wyższych oraz rosnącymi potrzebami dydaktycznymi w tym zakresie. Niestety nie udało się wówczas zrealizować tych planów, nastąpiło to dopiero w 1991 r.

W związku z wejściem w życie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym z 4 maja 1982 r., w myśl której katedra miała być podstawową komórką w zakresie badań naukowych i procesu dydaktycznego, dotychczasowe zakłady MIFiS zostały przekształcone w katedry. Po reorganizacji w ramach jednostki funkcjonowały: Katedra Etyki i Estetyki, Katedra Historii Filozofii, Katedra Filozofii Marksistowskiej, Katedra Filozofii Kultury, Katedra Historii Myśli Społecznej, Katedra Logiki. Z dawnej organizacji pozostał tylko Zakład Socjologii z uwagi na brak samodzielnego pracownika nauki.

Innym istotnym wydarzeniem było nadanie prof. Narcyzowi Łubnickiemu tytułu doktora *honoris causa* UMCS 27 września 1982 r. Instytut zakończył działalność w dotychczasowej formie w 1990 r., kiedy to przekształcił się w istniejący do dzisiaj Wydział Filozofii i Socjologii.

Ograniczone ramy artykułu nie pozwalają niestety na nazbyt szczegółowe omówienie wszystkich aspektów działalności Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii UMCS. Mam jednak nadzieję, że przedstawiony zarys historii tej jednostki poszerzy wiedzę społeczności akademickiej w kwestii dziejów naszej Alma Mater.

Michał Kuchciak

Dyrektorzy Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii w latach 1973–1990:

- prof. dr hab. Zdzisław Cackowski (1 X 1973 – 31 VIII 1979),
- doc. dr hab. Bohdan Dziemidok (1 IX 1979 – 31 VIII 1981),
- doc. dr hab. Zdzisław Czarnecki (1 IX 1981 – 31 VIII 1987),
- doc. dr hab. Stanisław Kosiński (1 IX 1987 – 31 VIII 1990, przedłużenie do listopada 1990 r., do czasu faktycznego utworzenia Wydziału).

⁸ AUMCS, MIFiS sygn. 9, Zarządzenie nr 100/Org./74 Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z 14 września 1974 r.

⁹ Zarządzenie nr 19/75 Rektora UMCS z 22 kwietnia 1975 r.

¹⁰ Zarządzenie nr 11/75 Rektora UMCS z 2 października 1975 r.

Studenci w centrum uwagi

Rozmowa z mgr. Maciejem Cieciorą – pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Lublin ds. studenckich

Lublin jest nazywany „miastem akademickim”. Jak należy rozumieć to sformułowanie?

Określenie to w przypadku Lublina nie jest jedynie hasłem promocyjnym, ale przede wszystkim opisem jego tożsamości. Oznacza silną, wielowymiarową obecność środowiska akademickiego w życiu miasta – zarówno w wymiarze naukowym, społecznym, kulturowym, jak i gospodarczym.

W Lublinie kształcą się blisko 60 tys. studentów. Jest tutaj usytuowanych 9 uczelni wyższych posiadających bogatą ofertę kierunków kształcenia, która przyciąga młodych ludzi z kraju i zagranicy. Ale akademickość to coś więcej niż liczby. To codzienna obecność studentów w miejskiej przestrzeni, ich aktywność społeczna, wolontariacka, kulturalna i obywatelska, a także realny wpływ na dynamikę rozwoju miasta. To również partnerska współpraca samorządu z uczelniami i organizacjami studenckimi – wspólne inicjatywy, programy wsparcia, wydarzenia naukowe i kulturalne oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodych ludzi. W Lublinie studenci nie są jedynie gośćmi, ale pełnoprawnymi mieszkańcami.

Dlatego mówiąc o Lublinie w kontekście akademickim, mówimy o mieście otwartym, młodym duchem, o bogatej historii, inwestującym w wiedzę, dialog i przyszłość, rozwijającym wspólnie przez samorząd, uczelnie i środowisko studenckie.

Co takiego oferuje młodym ludziom nasze miasto, że rokrocznie przyciąga tysiące nowych studentów? Przede wszystkim jest to szeroka i zróżnicowana oferta edukacyjna – mamy uczelnie publiczne i prywatne,

które dają możliwość kształcenia się na nowoczesnych kierunkach studiów, odpowiadających na potrzeby rynku pracy. Drugim ważnym aspektem jest jakość życia. Lublin to miasto kompaktowe, bezpieczne i relatywnie przystępne kosztowo w porównaniu z największymi ośrodkami akademickimi w Polsce. Krótsze dojazdy na uczelnie, większa dostępność mieszkań, zielone przestrzenie i bliskość natury sprawiają, że studenci mogą zachować równowagę między nauką, pracą a życiem prywatnym.

Nie bez znaczenia jest także bogata oferta kulturalna, sportowa i społeczna. Festiwale, koncerty, wydarzenia artystyczne, rozgrywki sportowe oraz aktywność organizacji studenckich i pozarządowych powodują, że w Lublinie trudno się nudzić. Miasto konsekwentnie wspiera młodzieżowe projekty, wolontariat i aktywność obywatelską, dając młodym ludziom przestrzeń do działania oraz realny wpływ na otaczającą ich rzeczywistość. Jest to możliwe dzięki zdobytemu w 2023 r. tytułowi Europejskiej Stolicy Młodzieży i wprowadzeniu – jako czwarte miasto w Polsce – polityki młodzieżowej, która określa kierunki rozwoju oraz współpracy z młodymi ludźmi. Dodatkowo Lublin został wybrany Europejską Stolicą Kultury 2029 – tytuł ten otwiera przed nami nowe szanse rozwoju kulturalnego, międzynarodowej współpracy i jeszcze atrakcyjniejszej oferty dla środowiska akademickiego.

Lubelscy żacy w trakcie studiów mogą liczyć na różnorodne formy wsparcia nie tylko ze strony macierzystych uczelni, ale także miasta, o czym świadczy m.in. ustanowienie w marcu 2025 r. przez prezydenta

Lublina dr. Krzysztofa Żuka pełnomocnika ds. studenckich. To właśnie Pan został powołany do pełnienia wymienionej funkcji. Jakie obowiązki się z nią wiążą?

Moim głównym zadaniem jest dbanie o sprawy studentów oraz reprezentowanie ich interesów. Funkcja ta została stworzona po to, aby wzmocnić dialog i współpracę miasta ze środowiskiem studenckim oraz jeszcze lepiej odpowiadać na realne potrzeby młodych ludzi studiujących w Lublinie. Jestem łącznikiem pomiędzy studentami, uczelniami a samorządem, tak aby głos środowiska akademickiego był słyszalny i uwzględniany w miejskich działaniach. Do moich zadań należy też wspieranie działań prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka w kontaktach ze środowiskiem studenckim oraz aktywny udział w projektach, programach i inicjatywach angażujących studentów jako pełnoprawnych mieszkańców miasta.

Współpracuję z miejskimi jednostkami, takimi jak Referat Wspierania Akademickości, Biuro Polityki Młodzieżowej, a także z organami reprezentującymi młodych ludzi – Młodzieżową Radą Miasta, Radą Studentów Lublina czy samorządami studenckimi. Opiniuję dokumenty strategiczne dotyczące rozwoju akademickości, wspieram inicjatywy podejmowane przez studentów i dla studentów oraz działania mające na celu integrację środowisk młodzieżowych, rozwój kultury studenckiej i sportu akademickiego. To funkcja oparta na dialogu, współodpowiedzialności i partnerstwie, bo tylko w ten sposób możemy wspólnie budować Lublin jako nowoczesne i otwarte miasto akademickie.

Proszę jeszcze powiedzieć, czy studenci sami mogą się do Pana zgłaszać. Jeśli tak, to z jakimi sprawami i w jaki sposób mogą to robić?

Jak najbardziej tak. Studenci mogą zgłaszać się do mnie bezpośrednio – moim celem jest być dla nich wsparciem i dostępnym punktem kontaktowym w sprawach dotyczących ich aktywności, integracji środowiska akademickiego oraz inicjatyw rozwijających kulturę, sport i życie studenckie. Mogą przychodzić zarówno z pomysłami na projekty, wydarzenia i działania, jak i z propozycjami współpracy z miastem lub problemami, jakie zauważają w Lublinie.

Nieziemiennie zapraszam studentów do Urban Lab Lublin przy ul. Spokojnej 2, gdzie przy kawie możemy

Fot. Marcin Wiechnik

porozmawiać na luzie m.in. o dostępności kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwie, integracji lub rozwoju akademickiego Lublina. Najbliższe dyżury odbędą się: 5 marca (czwartek) godz. 16.00–17.00, 24 marca (wtorek) godz. 18.00–19.00, 9 kwietnia (czwartek) godz. 16.00–17.00 oraz 30 kwietnia (czwartek) godz. 18.00–19.00.

Zachęcam wszystkich żaków do aktywności i dzielenia się swoimi pomysłami – dzięki temu możemy sprawić, że Lublin będzie jeszcze bardziej przyjazny studentom.

Rozmawiała Magdalena Cichočka

Podsumowanie styczniowych działań ZUSS UMCS

Święta, święta i po świętach... Dla Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS styczeń 2026 r. był miesiącem pełnym pracy, doskonalenia umiejętności i zaangażowania. Postawiliśmy na rozwój zainteresowań i pasji, planowanie przyszłości, aktywność fizyczną i – co najważniejsze – na przedsesyjny relaks.

„Szydełkowe Tempo” – warsztaty szydełkowania

Każdy z nas wie, jak trudne bywają powroty do studenckiej rzeczywistości po świątecznej przerwie, dlatego ZUSS UMCS pomógł żakom choć na chwilę oderwać się od codziennych obowiązków.

13 stycznia Komisja Wsparcia we współpracy z Komisją Dydaktyki i Jakości Kształcenia zorganizowały warsztaty „Szydełkowe Tempo”. Uczestnicy mogli nauczyć

się podstaw szydełkowania oraz własnoręcznie wykonać małe żółtwe z włóczki. Nie trzeba było mieć doświadczenia – liczyły się chęci i dobry humor. Warsztaty stanowiły idealną okazję do spróbowania czegoś nowego, zrelaksowania się po zajęciach i spędzenia czasu w miłym gronie.

Maraton Fitness – noworoczne przebudzenie

Styczeń jest miesiącem pełnym noworocznych postanowień związanych ze zwiększaniem aktywności fizycznej. Jak co roku, zgodnie z tradycją, ZUSS UMCS we współpracy z Centrum Kultury Fizycznej UMCS wyszedł na przeciw tym potrzebom, organizując Maraton Fitness.

20 stycznia był dniem pełnym ruchu i pozytywnej energii. Wydarzenie rozpoczęło się od rozgrzewki. W programie nie zabrakło również treningu tabaty, zumbi oraz stretchingu. Dodatkowo prowadziliśmy zbiórkę charytatywną na rzecz Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia.

Warsztaty z kaligrafii

Egzaminy, kolokwia i zaliczenia wymagają od nas przygotowania wielu notatek i materiałów do nauki, dlatego marzymy o pięknym piśmie, które przestanie przypominać hieroglify i każdy będzie w stanie je rozczytać.

Komisja Dydaktyki i Jakości Kształcenia spełniła to marzenie, przeprowadzając 20 stycznia warsztaty z kaligrafii. Zainteresowane osoby uczyły się pracy z różnymi narzędziami kaligraficznymi oraz tworzyły własnoręczne projekty.

Moodboard Jutra

Komisja Wsparcia 21 stycznia zorganizowała inspirujące warsztaty kreatywne, które pomogły przelać uczestnikom ich marzenia i cele na papier, przy użyciu wycinaków z gazet i innych materiałów plastycznych. Spotkanie opierało się na trzech zasadach: refleksji nad własnymi celami, wizualizacji przyszłości oraz kreatywnej ekspresji. Dzięki temu każdy mógł stworzyć wizję swojego życia, która będzie inspiracją do działania i codziennym wsparciem.

Integracyjne planszówki

23 stycznia odbyło się kolejne wydarzenie integracyjne Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów oraz Rad Wydziałowych Samorządów Studenckich. Stanowiło

Fot. Magdalena Michalew

↑ Warsztaty szydełkowania

Fot. Magdalena Michalew

↑ Maraton Fitness

doskonałą okazję do chwilowego oderwania się od obowiązków akademickich oraz do spędzenia czasu w przyjaznej i swobodnej atmosferze. Uczestnicy grali w różne gry planszowe, co sprzyjało integracji, rozmowom oraz budowaniu przyjacielskich relacji między studentkami i studentami.

New Year's Resolution Cards

28 stycznia Komisja Umieędzynarodowienia zorganizowała warsztaty „New Year's Resolution Cards” skierowane do studentów zagranicznych i polskich kształcących się na naszym Uniwersytecie. Wspólnie świętowaliśmy osobiste sukcesy i sprecyzowaliśmy cele na rok 2026. W trakcie spotkania przygotowaliśmy

karty z zapisanymi postanowieniami noworocznymi, które będą nam przypominać o tym, do czego dążymy w obecnym roku.

Strefa Chillu

Komisja Wsparcia razem z Radą Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii w dn. 28–29 stycznia zorganizowała wydarzenie pn. „Strefa Chillu”. W Akwariu Instytutu Psychologii na zainteresowanych czekały m.in. antystresowe kolorowanki dla dorosłych, origami i przekąski. Nikt się nie nudził, a przygotowane atrakcje ułatwiły podejście do sesyjnych zaliczeń ze spokojem i na luzie.

Nina Gomoła

Wystawa plakatów filmowych Festiwalu Pro-Film

13 stycznia 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbył się wernisaż wystawy plakatów filmowych Festiwalu Produkcji Medialnej Pro-Film.

Ekspozycja składała się z 12 plakatów promujących krótkometrażowe filmy autorstwa studentów trzeciego roku produkcji medialnej, specjalizacja multimedialna, które powstały podczas zajęć z warsztatu produkcji medialnej, prowadzonych przez prof. szt. film. Nataszę Ziółkowską-Kurczuk.

Wystawę otworzyła kuratorka „Galerii na Poziomie” dr hab. Małgorzata Stępnik, prof. UMCS. W wernisażu wzięli udział wykładowcy z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, z dyrektorem prof. dr hab. Iwoną Hofman na czele, oraz pracownicy Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, a przede wszystkim studenci i zarazem autorzy plakatów do filmów: „Anemoia” (reż. Oliwia Biszczyńska; plakat: Michał Puła); „Panopticon” (reż. Klaudia Kolbus, Patrycja Pycek; plakat: Patrycja Pycek); „5 etapów” (reż. Mariia Almukaieva; plakat: Yelyzaveta

Fot. Aleksandra Żak

Kotova); „Zmora” (reż. Aleksandra Żak, Marta Podkańska; plakat: Marta Podkańska); „Reset” (reż. Oliwia Nadolska; plakat: Mikołaj Paczkowski); „Odcień” (reż. Elizaveta Solomatina; plakat: Asia Titavets); „Out of place” (reż. Kinga Bazak; plakat: Zofia Duda); „Bez Zasięgu” (reż. Wiktoria Miazga, Amelia Wójcik; plakat: Wiktoria Miazga); „Szczęść Boże” (reż. Nikola Zielińska, Kornelia Maleta; plakat: Nikola Zielińska); „Yin i Yang” (reż. i plakat: Alina Zalatarova); „Bibliotekarka” (reż. Karolina Kuźmiczuk, Klaudia Królikowska; plakat: Karolina Kuźmiczuk); „Ławka” (reż. i plakat: Daria Tęsna).

Projekcja filmów odbyła się 5 lutego podczas gali Festiwalu Produkcji Medialnej Pro-Film odbywającej się w Chatce Żaka.

Aleksandra Żak

Styczeń z Agorą Akademicką

W styczniu 2026 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyły się dwa spotkania z cyklu Agora Akademicka. Cykl ten – nawiązując do idei starożytnej agory – ma na celu stworzenie forum dyskusji między nauką a praktyką życia publicznego, gdzie głos należy do przedstawicieli środowisk akademickich, politycznych i społecznych.

14 stycznia gościliśmy Małgorzatę Szumowską – prezkę Fundacji Centrum Edukacji Niewidzialna, dyrektorkę generalną Niewidzialnej Wystawy w Warszawie, działaczkę społeczną, ambasadorkę Konwencji

ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami oraz współtwórczynię akcji #AsystencjaNa5. Wydarzenie poprowadziły dziekan WPiD dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS oraz Sylwia Kubica, studentka stosunków międzynarodowych i bezpieczeństwa narodowego.

Podczas spotkania rozmówczynie odkrywały meandry polityki, pytając, gdzie i dlaczego system w Polsce zawodzi osoby z niepełnosprawnościami, na ile Konwencja ONZ jest realnie wdrażana, a na ile pozostaje jedynie deklaracją. Zastanawiano się także nad tym, czy obecne rozwiązania wspierają niezależność, czy raczej utrwalają zależność od instytucji. Ważnym wątkiem była również asystencja osobista – co można uznać za realny przełom, a co pozostaje źródłem rozczarowań. Nie zabrakło refleksji nad zaangażowaniem społecznym, ryzykiem wypalenia oraz nadzieją pokładaną w młodym pokoleniu. Rozmawiano także o tym, co studenci – przyszli politolodzy i dziennikarze – mogą zrobić, by realnie wpływać na poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami.

Z kolei 22 stycznia prof. Ewelina Podgajna, tym razem w towarzystwie lic. Pawła Struskiego, studenta bezpieczeństwa narodowego, poprowadziła spotkanie z Anną Augustyniak, zastępcą Prezydenta Lublina ds. społecznych i wieloletnią działaczką samorządową.

Gościni opowiedziały o swojej drodze do pracy w samorządzie i administracji publicznej, o momentach przełomowych, które skłaniają do zaangażowania społecznego, a także o tym, jak na przestrzeni lat zmieniał się podejście do lokalnej polityki społecznej. Szczególną uwagę poświęciła praktyce działania miasta oraz największym wyzwaniom współczesnej polityki społecznej: zmianom demograficznym, zdrowiu publicznemu, wsparciu rodzin i zarządzaniu obszarem spraw społecznych. Istotnym wątkiem była również pandemia COVID-19 – doświadczenie, które zmieniło sposób myślenia o zdrowiu, profilaktyce i solidarności społecznej, a jednocześnie uwypukliło potrzebę skutecznego docierania z pomocą do osób niewidocznych dla systemu.

Spotkanie stało się przestrzenią rozmowy o współpracy administracji z mieszkańcami, budowaniu odporności społecznej oraz o tym, jak teoria polityki społecznej przekłada się na realne decyzje i działania podejmowane na poziomie miasta.

*Wiktoria Stolarczyk
Paweł Struski
Ihor Kolisnichenko*

Fot. Ihor Kolisnichenko

↑ Od lewej: prof. Ewelina Podgajna i Anna Augustyniak

Fot. Małgorzata Szumowska

↑ Spotkanie z Małgorzatą Szumowską

Kolejna edycja „Energy Security Debate”

15 stycznia 2026 r. na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbyła się kolejna debata z cyklu „Energy Security Debate”. Na pytanie „Czy w Polsce jest zapewnione bezpieczeństwo radiacyjne?” odpowiedzi szukały dwie drużyny w składzie: drużyna I – Maciej Serafin (uczeń Technikum TEB Edukacja w Lublinie), Lizaveta Tuflina (studentka studiów magisterskich na Wydziale Chemii UMCS) i dr Iwona Ostolska (Katedra Radiochemii i Chemii Środowiskowej UMCS) oraz drużyna II – Mikołaj Rymanowski (uczeń V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie), mgr Maria Smyk (doktorantka UMCS) i dr Marek Gorgol (Katedra Fizyki Materiałowej UMCS).

Na wydarzeniu, prowadzonym przez dr. hab. Zbigniewa Surowca, prof. UMCS, pojawili się także goście:

dr Grzegorz Szaciłowski (Polskie Elektrownie Jądrowe), dr Paweł Lipiński – zastępca dyrektora Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej i mgr Krzysztof Isajenko – kierownik Zakładu Dozymetrii CLOR.

Maciej Szymoniak

Zajęcia przemysłowe – chemia w praktyce

W semestrze zimowym studenci I roku II stopnia chemii, specjalność chemia środków bioktywnych i kosmetyków, w ramach zajęć przemysłowych odwiedzili instalacje produkcyjne oraz laboratoria w czterech firmach i instytucjach: Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lublinie (Stacja wodociągowa „Sławinek”); Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytucie Nowych Syntezy Chemicznych w Puławach (instalacje ekstrakcji nadkrytycznej oraz laboratoria); Betasoap Sp. z o.o. (instalacje produkcji mydła oraz laboratoria w Tyszowcach); L’Oréal Polska Spółka z o.o. (instalacje produkcji kosmetyków oraz laboratoria w fabryce L’Oréal Warsaw Plant w Kaniach).

Celem zajęć było poszerzenie wiedzy z zakresu technologii i inżynierii produkcji kosmetyków oraz surowców

kosmetycznych o aspekty bardziej praktyczne oraz pokazanie przyszłym absolwentom, jak może wyglądać ich potencjalne miejsce pracy.

Serdecznie dziękujemy władzom firm i instytucji oraz osobom oprowadzającym.

Marek Rotko

XXXIV tom serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives” pt. *Spectral Conrad*

Monografia pt. *Spectral Conrad*, wydana przez Wydawnictwo UMCS i Columbia University Press pod redakcją Agnieszki Adamowicz-Pośpiech, zawiera studia autorstwa badaczy z Grecji, Francji, Japonii, USA, Wielkiej Brytanii i Polski dotyczące wybranych aspektów widmowości w twórczości Conrada.

W pierwszym rozdziale Karol Samsel wywodzi, iż sztuka Słowackiego *Sen srebrny Salomei*, która uwalnia „widma”, duchy ofiar polskich Kresów, stanowi przywołane w *Placówce postępu* i *Jądrze ciemności* Conrada swoiste przeformułowanie polskiego „mrocznego romantyzmu”. W drugim studium Samsel poddaje analizie trzy opowiadania ze zbioru Conrada *Opowieści niepokojące* w kategoriach intertekstualności z *Dziadami* Mickiewicza, *Snem srebrnym Salomei* Słowackiego i *Marii* Malczewskiego. Owe wyraźne, spontanicznie zastosowane elementy polskiego romantyzmu nadały pisarstwu Conrada specyficzną kolorystykę stylistyczną, którą współczesny mu krytyk literacki Edward Garnett określił jako „odcień słowiański”, a teoretyk literatury Jacques Derrida – jako czynnik „widmowy”.

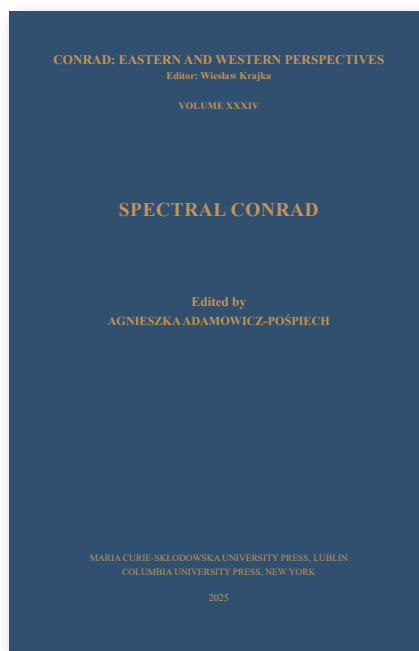
Istotne odniesienia do kontekstów historii literatury polskiej zawierają studia Jana Gordona i Laurence’a Daviesa. Rozważania Gordona wykazują, jak trop rozbiórów, skorelowany z tytułową kategorią widmowości, „odkrajania” kawałków, stanowił powracający motyw w historii Polski, tworząc „cienie”: obecności i nieobecności, dwoistości, przesunięcia, zaznaczające się też w powieściach Conrada *W oczach Zachodu*, *Gra losu* i *Zwycięstwo*. Dokonana przez Daviesa analiza literackich prezentacji rosyjskiej kampanii wojsk Napoleona w *Duszy wojownika* oraz polskiej wojny narodowowyzwoleńczej z lat 1830–1831 w *Księciu Romanie* ogniskuje się na cieniach zmarłych, które przynoszą bohaterom świadomość moralnych niejednoznaczności oraz udrękę wywołaną poczuciem winy i doświadczeniem upiorności.

O ile powyższe studia wykazują obecność elementów literatury polskiej w twórczości Josepha Conrada, o tyle tekst Agnieszki Adamowicz-Pośpiech eksploruje wektor odwrotny: ich zwrotne przetworzenie, wpływ tejże twórczości, jako swego rodzaju paradygmatu i „widma”, na najnowszą literaturę polską. Autorka wykazuje np. obecność ducha Conrada w powieści Jakuba Małeckiego *Dżozef*.

Jedną z naczelných zasad monografii naukowych z serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives” jest łączenie studiów badaczy polskich i zagranicznych oraz problematyki polskiej i środkowo-wschodnioeuropejskiej z problematyką angielską, europejską i globalną, aby uniknąć krytyki za nadmierne eksponowanie elementów polskich w twórczości Conrada oraz rozpatrywanie ich w izolacji wobec zjawisk europejskich i światowych. Z tych względów w monografii *Spectral Conrad* przedstawione wyżej studia tematycznie polskie obudowuje komparatystycznie i kontekstowo sześć artykułów dotyczących innych aspektów widmowości.

Wiesław Krajka analizuje literacką wersję misterium szamańskiego w *Karainie*, gdy Hollis, stosując syn-

kretyczny kod magicznych słów, gestów i symboli, skutecznie realizuje rytuał magiczny, uwalniając protagonistę od prześladowającej go zmy. Cedric Watts stosuje swą teorię wątków jawnych i zawołowanych do interpretowania elementów nadprzyrodzonych w *Smudze cienia*. Ellen Burton Harrington wywodzi, iż w *Nostromo* i *Frei z siedmiu wysp* koncentracja bohaterów na widmowości wywołuje ich fiksację i alienację oraz usuwa na plan dalszy inne cele ich działań i wpływa na ich związki z innymi postaciami. Pozostałe trzy studia rozpatrują rozmaite aspekty upiorności w *Lordzie Jimie*. Rémy Arab-Fuentes ukazuje protagonistę tej powieści w kategoriach efektu osłony (*visor effect*) Derridy, który determinuje jego nieuchwytność i niemożność rozpoznania przez inne podmioty osobowe. Jacek Mydla, koncentrując się na językowej

płaszczyźnie tekstu i retrospektywnej narracji, eksponuje status protagonisty jako ducha, co czyni świat fikcyjny powieści nierealnym i widmowym oraz tworzy relację intertekstualną z *Hamletem* Szekspira. Nic Panagopoulos wywodzi, iż w *Lordzie Jimie* zarówno utrwalaony standard postępowania bohatera, jak i dotyczące go wątpliwości jawią się jako widmo i cień, co sugeruje, że dla Conrada

nie istnieje świat na zewnątrz platońskiej jaskini, natomiast Jim jest paradygmatem niematerialności i nietrwałości, co sugeruje metafizykę fluktuacji.

Wstęp do tomu, autorstwa Adamowicz-Pośpiech i Mydli, zarysowuje poetykę upiorności i widmowości w literaturze jako teoretyczną ramę zbioru.

Wiesław Krajka

Multimodalność tekstu medialnego

W styczniu 2026 r. ukazał się online 64. numer czasopisma „Kultura Media Teologia”, przygotowany pod redakcją naukową dr hab. Danuty Kępy-Figury, prof. Uczelni z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS i dr Marty Jarosz z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Został poświęcony multimodalności ujmowanej z perspektywy mediolingwistycznej, rozwijanej w ramach współczesnych badań nad mediami, której ważnym punktem odniesienia są koncepcje mediolingwistyki otwartej proponowane przez prof. Danutę Kępę-Figurę. Multimodalność rozumiana jest tu jako właściwość tekstu medialnego, pojmowanego jako całościowy komunikat o potencjalnie niejednorodnej formie znakowej, współtworzony przez różne zasoby semiotyczne i ich wzajemne relacje.

Artykuły zebrane w części tematycznej pokazują zastosowanie mediolingwistycznych narzędzi do analizy różnych obiektów i praktyk komunikacyjnych. Wśród autorów znaleźli się pracownicy i współpracownicy UMCS. Prof. Danuta Kępa-Figura w tekście *Multimodalność mediów (społecznościowych). Perspektywa mediolingwistyczna* dowodzi, że multimodalność warunkuje wszystkie perspektywy oglądu mediów (strukturalną, stylistyczną, pragmatyczną i epistemologiczną). Ważną składową tej propozycji jest idea

modusu technologicznego: w analizie należy uwzględnić nie tylko warstwę słowną, wizualną czy audialną, ale także to, co narzucają medialne technologie – w przypadku mediów społecznościowych format platformy (np. gotowe szablony, układ interfejsu, mechanizmy przewijania, nakładki, sposoby ekspozycji treści).

Dr Patryk Iwańczyk w artykule *Analiza multimodalna tekstu ładunku. Przypadek tekstu Szymona Jadcza z 2022 roku* pokazuje, jak w materiale publicystycznym sens buduje się nie tylko argumentacją, ale także kompozycją, segmentacją i rozwiązaniami graficznymi. Dr Magdalena Pataj w pracy *Multimodalność form filmowych skierowanych do dzieci na przykładzie wybranych treści na kanale Kamlotki* analizuje, jak łączą się obraz, dźwięk i rytm przekazu w treściach projektowanych z myślą o młodym odbiorcy. Mgr Mikołaj Bajew w artykule *Obraz dźwiękowości w dys-*

kursie o grze Cyberpunk 2077. Analiza mediolingwistyczna opisuje sposoby językowego ujmowania doświadczeń audialnych w wypowiedziach o grze oraz ich rolę w wartościowaniu i ocenie.

Numer potwierdza, że perspektywa mediolingwistyczna coraz częściej obejmuje tekst medialny jako całość wielokodową, a multimodalność staje się koniecznym warunkiem opisu współczesnych form komunikacji.

Alena Podviazkina

Muzyczny początek roku w Chatce Żaka

Pierwszy miesiąc 2026 r. w Chatce Żaka przyniósł bogaty program wydarzeń muzycznych, które w różnorodny sposób otworzyły nowy rok kulturalny. Pierwsze tygodnie stycznia upłynęły pod znakiem spotkań, koncertów i projektów artystycznych, pokazujących potencjał środowiska akademickiego UMCS.

Muzyczny cykl rozpoczęły „Bakcynaliowe noworoczne śpiewanki” w Chatka Café – kameralne wydarzenie

integracyjne, podczas którego uczestnicy wspólnie wykonywali piosenki turystyczne i studenckie, znane z ognisk, wędrówek i wydarzeń akademickich. Swobodna atmosfera i brak podziału na scenę i widownię pozwoliły na zacieśnienie więzi między artystami i odbiorcami.

Kolejnym punktem programu był koncert z cyklu Scena AD HOC. Publiczność miała okazję usłyszeć zespoły poruszające się w estetyce rocka i punku, stawiające na autentyczność, energię i bezkompromisowe brzmienia. Wydarzenie potwierdziło otwartość Chatki Żaka na różnorodne gatunki muzyczne oraz młodą, niezależną scenę.

Następnie odbył się koncert „Y – Z Fusion!”, będący efektem współpracy studentów kierunku jazz i muzyka estradowa z ich wykładowcą, gitarzystą i kompozytorem Michałem Lewartowiczem. Autorskie kompozycje stały się punktem wyjścia do muzycznego dialogu pomiędzy przedstawicielami dwóch pokoleń – Y i Z. Artyści zaprezentowali różnorodne oblicza współczesnego jazzu, od nastrojowych improwizacji po dynamiczne, rytmiczne formy, podkreślając edukacyjny i artystyczny wymiar projektu.

Szczególnym momentem był Koncert Noworoczny w wykonaniu Zespołu Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego, który wprowadził publiczność w 2026 r. barwnym widowiskiem łączącym muzykę i taniec. Wydarzenie miało charakter świątecznego spotkania i stało się jednym z najbardziej obleganych punktów styczniowego programu.

Kolejnym muzycznym akcentem miesiąca był koncert „Polski BIGBIT”, przygotowany przez studentów kierunku jazz i muzyka estradowa pod opieką artystyczną prof. dr. hab. Mariusza Bogdanowicza. Młodzi artyści sięgnęli po polską muzykę lat 60. i 70., prezentując ją w nowych aranżacjach, z młodzieńczą energią i świeżą interpretacją.

Muzyczny styczeń w Chatce Żaka zamknął koncert zespołu Tom Pigment, który wystąpił jako gość cyklu „Scena w Centrum”. Lubelska formacja poruszająca się na pograniczu alternatywy i indie rocka zaprezentowała materiał oparty na prostych, chwytliwych gitarowych melodiach i melancholijnych tekstach. Koncert był transmitowany na antenie Akademickiego Radia Centrum, a darmowe wejściówki można było zdobyć właśnie za pośrednictwem rozgłośni.

Paweł Kaszuba

Fot. Karolina Rybka

↑ Koncert „Y – Z Fusion!”

Fot. Emma Orpik

↑ Koncert „Polski BIGBIT”

„Dziewczyny na ściste – bądź jak Maria!”, 21 stycznia 2026 r.

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

IX Światowy Dzień Mokradeł, 30 stycznia 2026 r.

DRZWI OTWARTE

11 MARCA 2026

ZAPISZ SIĘ

